

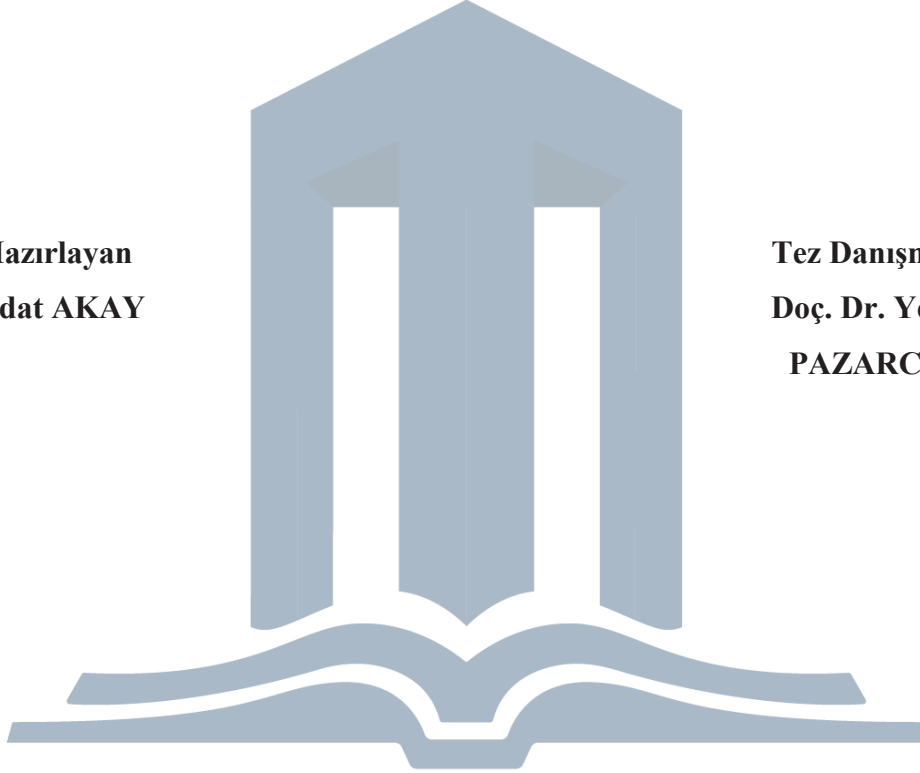
**T.C.
ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**KOSGEB GİRİŞİMCİLİK DESTEK PROGRAMININ ÇANAKKALE'DEKİ
GİRİŞİMCİLERE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI**

Yüksek Lisans Tezi

**Hazırlayan
Sedat AKAY**

**Tez Danışmanı
Doç. Dr. Yener
PAZARCIK**

ÇANAKKALE-2019

TAAHHÜTNAME

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “KOSGEB Girişimcilik Destek Programının Çanakkale’deki Girişimcilere Etkilerinin Araştırılması” adlı çalışmanın, tarafımdan, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, özgünlüğünü ve bir başka mecraya sunulmadığını, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu ve yararlandığım kaynak ve verilerde hiçbir bir çarpıtma yapmadığımı belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

18.07.2019

Sedat AKAY

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

Sedat AKAY'a ait "KOSGEB Girişimcilik Destek Programının Çanakkale'deki Girişimcilere Etkilerinin Araştırılması" adlı çalışma, jürimiz tarafından İşletme Anabilim Dalı YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak oybirliği/oyçokluğu ile kabul edilmiştir.

Üyeler

İmza

Doç. Dr.
Yener PAZARCIK
(Danışman)

Doç. Dr.
Erdal AYDIN

Dr. Öğr. Üyesi
Yavuz Tansoy
YILDIRIM

Prof. Dr.
Ayten AKATAY

Doç. Dr.
Celalettin YANIK

Tez No : 10250051
Tez Savunma Tarihi : 25/06/2019

ONAY

Prof. Dr. Şerif KORKMAZ
Enstitü Müdürü

4.

19.07.2019

ÖZET

KOSGEB GİRİŞİMCİLİK DESTEK PROGRAMININ ÇANAKKALE’DEKİ GİRİŞİMCİLERE ETKİLERİNİN ARAŞTIRILMASI

KOBİ’lerin ekonomilerin baş aktörü olmaya başladığı günümüzde ülkeler ekonomik problemlerinin çözümünü KOBİ’lerde aramış ve çeşitli kurumlarla onlara destek sağlamaya başlamıştır. Ülkemizde bu görevi yüklenen kurumlar arasında KOSGEB başı çekmektedir. 2009 yılında Kuruluş Kanunu’nun değişmesiyle birlikte hizmet ve ticaret sektörlerine de destek vermeye başlayan KOSGEB, etkinliği arttırarak daha çok KOBİ’ye ulaşan bir yapıya bürünmüştür.

KOBİ’lere dönük yeni stratejilerin belirlenmesi ancak mevcut stratejilerin sonuçlarının analiz edilebilmesiyle mümkün olabilecektir. Bu kapsamda KOSGEB tarafından verilen desteklerin yarattığı etkinin ölçülmesi, mevcut destek sistemlerinin güncellenmesi veya yeni destek sistemlerinin geliştirilmesi açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu çalışma, KOSGEB desteklerinin girişimcilere etkisini Çanakkale bölgesi özelinde ölçmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda Çanakkale bölgesindeki girişimcilerin KOSGEB desteklerinden yararlanma durumları, desteklerin yararlanan işletmelere etkileri ve işletmelerin destekler hakkındaki fikirleri araştırılmıştır.

Araştırma sonunda kullanılan desteklerin işletmelere pozitif katkıları olduğu ve büyük bir çoğunluğunu memnun ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu memnuniyetin oluşmasında KOSGEB’in maddi desteklerinin katkısı olduğu kadar, girişimcileri harekete geçirecek motivasyonu sağlaması da etkilidir.

Yeni Girişimci Desteği kapsamında verilen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri, girişimcilerin planlama yapmalarını sağlayarak aldıkları riski azaltmakta ve başarı ihtimallerini artırmaktadır. Eğitim sonrasında verilen maddi destek ise işletmelerin kırılgan olduğu ilk dönemlerinde rahatlamalarını sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: KOBİ, KOSGEB, Girişimci, Girişimcilik, KOSGEB Destekleri, Çanakkale, KOSGEB Çanakkale

ABSTRACT

THE RESEARCH OF KOSGEB ENTREPRENEURSHIP SUPPORT PROGRAM'S EFFECTS ON ENTREPRENEURS IN ÇANAKKALE

Today, when SMEs become the main actors of the economies, countries started to look for SMEs for the solution of the economic problems and started to support them with various institutions. In our country, KOSGEB is among the leading institutions that charged with this task. KOSGEB, which started to provide support to the service and trade sectors with the amendment of the Establishment Law in 2009, has become a structure that reaches more SMEs by increasing the efficiency.

The determination of new strategies for SMEs will only be possible if the results of existing strategies can be analyzed. In this context, the measurement of the impact created by the support provided by KOSGEB is of great importance in terms of updating existing support systems or developing new support systems.

This study aims to measure the effect of KOSGEB support on entrepreneurs in Çanakkale region. The states of the enterprises that benefit from KOSGEB support, the effects of the support on beneficiary enterprises and the opinions of the beneficiary enterprises about these support was searched within this scope on entrepreneurs in Çanakkale region.

At the end of the research, it was found that the supports used were positive contributions to the businesses and has been reached a conclusion that it satisfied a large majority. The supply of the motivation that make the entrepreneurs act is also effective in this emergence of satisfaction as well as KOSGEB's financial support.

Applied Entrepreneurship Trainings provided under the New Entrepreneur Support reduce the risk of the entrepreneurs by enabling them to make plans and increase their likelihood of success. Subsequent financial support provides relief in the early stages when businesses are fragile.

Keywords: SME, KOSGEB, Entrepreneur, Entrepreneurship, KOSGEB Support Programs, Çanakkale, KOSGEB Çanakkale

ÖNSÖZ

Yapmış olduğum yüksek lisans çalışmasının her aşamasında bana destek olan değerli danışman hocam Doç. Dr. Yener PAZARCIK başta olmak üzere yüksek lisans eğitimim süresince bana katkısı olan tüm hocalarıma,

Araştırma kapsamında yapılan anket çalışmasında emeği geçen mesai arkadaşlarım Dilek MARANGOZ ŞAHİN, Semin AKSAYDILAR, Seçil KULE, Gökhan YUMUŞAK ve Mehmet Nazım TUHAN'a,

Anket çalışmasına katılarak olumlu ya da olumsuz görüşlerini bildiren ve çalışmama katkıda bulunan 112 girişimciye teşekkürlerimi sunarım.

Sedat AKAY

Çanakkale, 2019

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
KISALTMALAR	vi
TABLOLAR.....	vii
ŞEKİLLER.....	x
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

1.1. Girişim, Girişimci ve Girişimcilik Kavramları	5
1.2. Girişimci Olma Nedenleri	7
1.3. Girişimcilerin Temel Özellikleri	8
1.3.1. Risk Alma	9
1.3.2. Liderlik	10
1.3.3. Bağımsızlık	10
1.3.4. Hayal etme	11
1.3.5. Yenilikçilik	11
1.3.6. Yaratıcılık	12
1.3.7. Kendine Güven / Özgüven	12
1.3.8. Fırsatçılık	13
1.3.9. Belirsizliğe Karşı Tolerans	13
1.3.10. Başarma İhtiyacı	13
1.3.11. Kontrol Odağı	14
1.4. Girişimciliğin Önemi	14
1.5. Girişimcilik Çeşitleri	16
1.5.1. Orijinal Girişimcilik	16
1.5.2. İç Girişimcilik	16
1.5.3. Kurumsal Girişimcilik	17
1.5.4. Profesyonel Girişimcilik (Yönetici Girişimcilik)	17
1.5.5. Teknik Girişimcilik	17
1.5.6. Girişimci Girişimciliği	18
1.5.7. Çevreci Girişimcilik	18
1.6. Girişimcilik Kültürü ve Girişimcilik Kültürünü Etkileyen Faktörler	18

1.6.1. Girişimcilik Kültürünü Etkileyen Faktörler	19
<i>1.6.1.1. Eğitim Faktörü</i>	<i>19</i>
<i>1.6.1.2. Aile Faktörü</i>	<i>19</i>
<i>1.6.1.3. Kültür Faktörü</i>	<i>20</i>
<i>1.6.1.4. Din Faktörü</i>	<i>20</i>
<i>1.6.1.5. Girişimcilik Kültürünü Etkileyen Diğer Faktörler</i>	<i>21</i>

İKİNCİ BÖLÜM

KOSGEB GİRİŞİMCİLİK DESTEĞİ

2.1 Girişimcilik Destek Programı	23
2.1.1 Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi	23
2.1.2 Yeni Girişimci Desteği	24
<i>2.1.2.1 İşletme Kuruluş Desteği</i>	<i>25</i>
<i>2.1.2.2 Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Yazılım ve Ofis Donanım Desteği</i>	<i>25</i>
<i>2.1.2.3 İşletme Giderleri Desteği</i>	<i>25</i>
<i>2.1.2.4 Sabit Yatırım Desteği</i>	<i>25</i>
2.1.3 İş Geliştirme Merkezi Desteği	25
2.1.4 İş Planı Ödülü	27
2.2 Girişimciliği Geliştirme Destek Programı	27
2.2.1 Geleneksel Girişimci Programı Kapsamında Sağlanan Destekler	28
2.2.2 İleri Girişimci Programı Kapsamında Sağlanan Destekler	29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇANAKKALE İLİ SOSYO-EKONOMİK YAPISI

3.1. Sanayi.....	34
3.2. Tarım.....	35
3.3. Hayvancılık.....	35
3.4. Tablolarla Çanakkale	37

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
GİRİŞİMCİLİK DESTEK PROGRAMININ ETKİSİNİN ARAŞTIRILMASI	
4.1 Araştırmanın Amacı ve Yöntemi.....	45
4.2 Yeni Girişimci Desteği Araştırması.....	47
SONUÇ VE ÖNERİLER	73
KAYNAKÇA.....	78
EK 1 - ANKET FORMU.....	84
ÖZGEÇMİŞ	88

KISALTMALAR

ATM	: Automated Teller Machine
AR-GE	: Araştırma - Geliştirme
EDAM	: Ekonomi ve Dış Politika Araştırma Merkezi
GMKA	: Güney Marmara Kalkınma Ajansı
İŞGEM	: İş Geliştirme Merkezi
Km	: Kilometre
Km²	: Kilometrekare
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
KOSGEB	: Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
NACE	: Avrupa Topluluğunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
SEGE	: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi Araştırması
SGK	: Sosyal Güvenlik Kurumu
SME	: Small and Medium-sized Enterprises
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences
TDK	: Türk Dil Kurumu
TESK	: Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu
TL	: Türk Lirası
TOBB	: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TÜİK	: Türkiye İstatistik Kurumu
UGE	: Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi
TÜRKONFED	: Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu

TABLOLAR

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa
Tablo 1	Girişimcilerin Özellikleri (Güney, 2008: 57-58)	8
Tablo 2	Yeni Girişimci Desteği Kapsamındaki Destekler	24
Tablo 3	İş Geliştirme Merkezi Desteği Kapsamındaki Destekler	26
Tablo 4	Girişimcilik Destek Programı İle Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Arasındaki Farklar	30
Tablo 5	Çanakkale İli Rekabetçilik Endeks Değerleri Alt Bileşenleri Türkiye Geneli Sıralaması	36
Tablo 6	Çanakkale İstihdam, İşgücüne Katılım ve İşsizlik Oranları	38
Tablo 7	Çanakkale İli Yıllara Göre İhracat Rakamları	38
Tablo 8	Çanakkale İli Yıllara Göre İhracat Yapan Firma Sayıları	39
Tablo 9	Çanakkale İli İmalat Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletme ve Çalışan Sayıları	40
Tablo 10	Çanakkale İli 4/a Kapsamında İşyeri ve Sigortalı Sayılarının İşyeri Büyüklüğüne Göre Dağılımı	41
Tablo 11	Ortalama Günlük Kazanç (TL)	42
Tablo 12	Çanakkale’de Açılan ve Kapanan Esnaf İşletmesi Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı	43
Tablo 13	Çanakkale’de Açılan ve Kapanan Ticaret İşletmesi Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı	43
Tablo 14	Çanakkale’de İşletme Sayılarındaki Artışın Yıllara Göre Dağılımı	44
Tablo 15	Anketin Güvenirlilik Analiz Sonuçları	46
Tablo 16	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletme Sayısının Yıllara Göre Dağılımı	47
Tablo 17	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletme Sayısının Açılan İşletme Sayısına Oranı	48
Tablo 18	Çanakkale’de Düzenlenen UGE, Verilen Sertifika ve Desteklenen Girişimci Sayıları	49
Tablo 19	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletmelerin İlçelere Göre Dağılımı	50
Tablo 20	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan Girişimcilerin Öğrenim	51

	Durumu	
Tablo 21	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan Girişimcilerin Yaş Aralıkları	51
Tablo 22	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan Girişimcilerin Cinsiyet Durumu	52
Tablo 23	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletmelerin Hukuki Statü Dağılımı	52
Tablo 24	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletmelerin Sektör Dağılımı (2'li Kod)	53
Tablo 25	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletmelerin Sektörleri (4'lü Kod)	55
Tablo 26	Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılan Girişimcilerin İlçelere Göre Dağılımı	56
Tablo 27	Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılan Girişimcilerin Öğrenim Durumu	57
Tablo 28	Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan Girişimcilerin Cinsiyet Durumu	57
Tablo 29	Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılan Girişimcilerin Yaş Aralıkları	58
Tablo 30	Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılan Girişimcilerin Öğrenim Durumu	58
Tablo 31	Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılanların Girişimcilik Tecrübesi	59
Tablo 32	Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılanların Girişimcilik Tecrübesi Sektörü	59
Tablo 33	Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılanların Sektördeki Tecrübesi	60
Tablo 34	Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılanların İş Planı Hazırlama Şekilleri	60
Tablo 35	Ankete Katılan Girişimcilerin İşletmelerinin Açılış Yılı	61
Tablo 36	Ankete Katılan Girişimcilerin İşletmelerinin Açılış Maliyetleri	61
Tablo 37	Ankete Katılan Girişimcilerin İşletmelerinin Son Mali Yılda Net Satış Hasılatı	62
Tablo 38	Ankete Katılan Girişimcilerin İşletmelerinin Güncel Çalışan Sayısı	62

Tablo 39	Ankete Katılan Girişimcilerin KOSGEB'in Diğer Desteklerinden Yararlanma Durumu	63
Tablo 40	Ankete Katılan Girişimcilerin KOSGEB Desteği Olmasaydı Değerlendirmeleri	63
Tablo 41	Ankete Katılan Girişimcilerin İşlerini Kurarken Kendilerinde Gördükleri Eksiklikler	64
Tablo 42	Ankete Katılan Girişimcilerin Girişimci Olmaktan Pişmanlık Durumu	64
Tablo 43	Girişimcilerin Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi ve Yeni Girişimci Desteği Hakkındaki Görüşleri	65
Tablo 44	Girişimcilerin Destek Aşamalarının Zorluk Dereceleri Hakkındaki Görüşleri	70

ŞEKİLLER

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa
Şekil 1	Girişimcinin Ekonomik Gelişmedeki Rolü	16

GİRİŞ

KOBİ'lerin kendi iktisadi amaçlarını gerçekleştirirken dahil oldukları ekonomik sisteme güç katan faktörler haline gelmesiyle birlikte, karar vericilerin KOBİ'ler üzerinde hedefler belirleyerek destek sistemleri oluşturması kaçınılmazdır. Hiç şüphesiz ki bu destek sistemleri KOBİ'lere katkı sağlamaktadır. Ancak bu katkının ekonomiye nasıl yansıdığının belirlenmesi, sonraki hedeflerin belirlenerek mevcut destek sistemlerinin güncellenmesi veya yeni destek sistemlerinin oluşturulması açısından zaruridir.

KOSGEB, 2009 yılında Kuruluş Kanunu'nda değişiklik yapılmasıyla birlikte hizmet ve ticaret sektörlerine de destek vermeye başlayarak daha çok KOBİ'ye ulaşmıştır. Bununla birlikte çeşitli destek programları geliştirmiş ve 81 ile yayılan bir teşkilat kurmuştur. Destek programları Türkiye geneline hitap etmekle birlikte bölgelerde kullanılan destek çeşitleri ve miktarları farklılık gösterebilmektedir.

Bu çalışmada KOSGEB Girişimcilik Destek Programının Çanakkale ilindeki kullanım durumu, desteklerden yararlanan işletmelere etkileri ve yararlanıcıların destekler hakkındaki görüşleri araştırılmıştır.

Çalışmanın birinci bölümünde girişimcilik kavramı, girişimci olma nedenleri, girişimcilerin özellikleri, girişimcilik çeşitleri ve girişimciliğin önemi gibi konulara değinilmiştir. İkinci bölümde, KOSGEB Girişimcilik Destek Programının amacı, kullanım süreci ve faydalanma şartları verilmiştir. Üçüncü bölümde ise Çanakkale ilinin durumu genel bir değerlendirmeye sergilenerek tezin literatür bölümü tamamlanmıştır.

Çalışmanın araştırma bölümünde, KOSGEB'den elde edilen veriler ile Çanakkale'deki girişimcilerin Yeni Girişimci Desteğinden yararlanma durumları yansıtılmış, destek alan işletmelere anket uygulaması yapılarak destekler hakkındaki görüşleri alınmıştır.

Sonuç ve öneriler bölümünde KOSGEB'den ve anket katılımcılarından elde edilen veriler ışığında oluşan tablonun değerlendirilmesi ve gerçekleştirilebilir öneriler sunulması hedeflenmiştir.

Literatür araştırmasında ulaşılan benzer konulardaki çalışmalara ait bilgiler; araştırmaların sahipleri, konuları, araştırma yöntemleri ve ulaşılan sonuçları içerecek şekilde aşağıda verilmektedir. Bu çalışmalardan araştırma yönteminin seçilmesi ve anket sorularının hazırlanması konusunda faydalanılmıştır.

Selen Işık Maden 2012 yılında yapmış olduğu “KOSGEB Genel Destek Programının Firmalar Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi: Göller Bölgesi Uygulaması” konulu doktora tezi çalışmasında 2008-2011 yılları arasında Isparta ve Burdur illerinde KOSGEB Genel Destek Programından yararlanmış olan 147 adet KOBİ ve bu KOBİ’lerle aynı bölgede faaliyet gösteren sektör, ölçek ve firma yaşı itibariyle aynı özellikleri taşıyan ve hiçbir destek programından faydalanmamış olan 147 KOBİ’ye anket uygulamıştır. Çalışmadan elde edilen bulgular genel olarak değerlendirildiğinde sağlanan desteklerin istihdam, üretim miktarı ve satış hacmi üzerinde anlamlı ve pozitif etkilerinin olduğu tespit etmiştir (Maden, 2012).

Selim Baha Yıldız 2013 yılında yapmış olduğu “Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Desteklenmesinde KOSGEB’in Rolü: Bir Etki Değerlendirmesi Araştırması” konulu doktora tezi çalışmasında KOSGEB sisteminde kayıtlı olan ve 2010-2011 KOBİ Beyannamelerini doldurmuş 8360 işletmenin verilerini karşılaştırmıştır. Destek alan işletmeleri aldıkları destek tutarlarına (5.000 TL ve üzeri, 10.000 TL ve üzeri, 50.000 TL ve üzeri, 100.000 TL ve üzeri) göre 4 gruba ayırmış ve ulaştığı verileri destek almayan işletmelerin verileriyle karşılaştırmıştır. Çalışmanın sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde destek alan işletmelerin destek almayan işletmelere göre, net satışlarının, mali bilanço büyüklüğünün ve SGK prim gün sayısının pozitif yönde etkilendiği sonucuna ulaşmıştır. Çalışmaya göre destek miktarı arttıkça desteklerin değişkenler üzerinde etkisi artmaktadır (Yıldız, 2013).

Ümmü Gülsüm Onay 2013 yılında yapmış olduğu “Kadın Girişimciliğini Etkileyen Sosyo-kültürel Faktörler: Isparta KOSGEB Girişimcilik Destekleri Üzerine Bir Araştırma” konulu yüksek lisans tezi çalışmasında Isparta il merkezinde KOSGEB’den hibe desteği alarak kendi işletmesini kuran 28 kadın girişimci ile mülakat gerçekleştirmiştir. Yapılan çalışma sonucunda girişimcilerin Girişimcilik Destek Programı kapsamında almış oldukları girişimcilik eğitiminden memnun kaldıklarını tespit etmiştir. Girişimcilerin destek süreci hakkında ise aynı memnuniyete sahip oldukları söylenememektedir. Yapılan görüşmelerde kadın girişimciler destek süreci hakkında birçok eleştiri yapmışlardır. Bu eleştirilerin geneli destek başvuru sürecinde hazırlamaları gereken evraklar ve bürokratik süreçler hakkındadır (Onay, 2013).

Abdullah Avcı 2014 yılında yapmış olduğu “KOSGEB Desteklerinin Kullanan İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi (TR33 Bölgesi Uygulaması)” konulu yüksek lisans tezi çalışmasında KOSGEB desteklerinden faydalanmış 237 işletmeye anket uygulamıştır.

Araştırma sonuçlarına göre genel olarak TR33 Bölgesinde destek alan işletmelerin desteklerden ve KOSGEB’den memnuniyet düzeyinin istatistiki olarak ortalamanın üzerinde olduğu görülmüştür. Destekten faydalanan işletmelerin büyük kısmı desteklerin performanslarını, rekabet güçlerini ve istihdam sayılarını arttırdığını ifade etmişlerdir (Avcı, 2014).

Hamza Yılmaz 2015 yılında yapmış olduğu “KOSGEB Yeni Girişimci Desteği Kapsamında Kurulan KOBİ’lerin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Kilis İli Örneği” konulu yüksek lisans tezi çalışmasında KOSGEB’den hibe desteği alarak kendi işletmesini kuran 43 girişimciye anket uygulamıştır. Çalışma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde KOSGEB Yeni Girişimci Desteği kapsamında kurulan işletmelerin diğer işletmelere nazaran daha başarılı ve daha uzun ömürlü oldukları görülmüştür (Yılmaz, 2015).

Mustafa Deniz 2016 yılında yapmış olduğu “KOSGEB Yeni Girişimci Desteğinin Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Performansına Etkisi: Bolu İli Özelinde Bir Alan Araştırması” konulu yüksek lisans tezi çalışmasında Bolu ilinde KOSGEB’den hibe desteği alarak kendi işletmesini kuran 75 girişimciye ve Bolu ilinde destek almadan işletmesini kuran 75 girişimciye anket uygulamıştır. Çalışma sonucunda KOSGEB Yeni Girişimci Desteğinin KOBİ’lerin istihdam artışı, mali bilanço artışı, pazarda bilinirlik artışı, pazardan elde edilen payda artış, makine parkuru artışı ve finansal rahatlığa kavuşmasına etki ettiği sonuçlarına ulaşmıştır (Deniz, 2016).

Hasan Tarık Altuntaş 2016 yılında yapmış olduğu “Girişimcilik Destek Programlarının Aktif İstihdam Politikası Üzerindeki Etkinliği: KOSGEB Yeni Girişimcilik Programı Örneği ve TR21 Analizi” konulu yüksek lisans tezi çalışmasında 243 ü destek alarak işletmesini açan olmak üzere toplam 913 girişimciye anket uygulamıştır. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde girişimcilik eğitimi alanların eğitim süresinden ve içeriğinden memnun oldukları ve aldıkları eğitimin beklentilerini karşıladığı anlaşılmaktadır. Ayrıca araştırma girişimcilerin KOSGEB desteğine başvuru ve yararlanma şartlarından da genel olarak memnun olmakla birlikte başvuru ve yararlanma şartlarında bazı değişiklikler yapılması gerektiğine işaret etmektedir (Altuntaş 2016).

Evren Arıkan 2017 yılında yapmış olduğu “KOSGEB Desteklerinin KOBİ’ler Üzerindeki Etkisinin Araştırılması: Batman İli Örneği” konulu yüksek lisans tezi çalışmasında 105 işletmeye anket uygulamıştır. Araştırma sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde girişimcilerin iş kurmasında KOSGEB’in verdiği cesaretin büyük

etkisinin olduğu sonucu ortaya çıkmıştır. Ayrıca KOSGEB desteklerinin KOBİ'ler üzerinde olumlu etkilerinin olduğu ancak mevcut desteklerin bir kısmının KOBİ'lerin ihtiyaçları doğrultusunda revize edilmesi gerektiği belirtilmiştir (Arıkan, 2017).

Ayşen Yeni 2018 yılında yapmış olduğu “Türkiye’de Plastik Sektöründe Faaliyet Gösteren KOBİ’lere Sağlanan KOSGEB Finansal Desteklerinin KOBİ’lerin Performansına Etkileri” konulu yüksek lisans tezi çalışmasında KOSGEB aracılığıyla kredi faiz desteğini en az bir kez kullanmış 118 işletmeye anket uygulamıştır. Ankete katılım sağlayan KOBİ’lerin finansal sorunlarını çözmek için kullandıkları kredi faiz desteği sonrası tedarikçi güvenilirliği, kapasite kullanımı, müşteri memnuniyeti ve karlılık performans değerlerindeki değişimin %50 oranlarında aynı kaldığı, %40-%50 oranlarında iyileştiği sonucu çıkmıştır (Yeni, 2018).

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK KAVRAMI

Bu bölümde girişim, girişimci, girişimcilik kavramları işlenecek olup girişimcilerin özellikleri ve girişimci olma nedenleri üzerinde durulacaktır. Ayrıca girişimcilik türlerinden, girişimcilik kültürü ve girişimciliğin öneminden bahsedilecektir.

1.1. Girişim, Girişimci ve Girişimcilik Kavramları

Türk Dil Kurumu sözlüğündeki manaya göre “Bir işe girme, teşebbüs olarak” (www.tdk.gov.tr) belirtilen girişim; Hedefleri mal veya hizmet üretmek olan işletmelerin yapmakta oldukları yatırım uğraşlarıdır (Küçük, 2005: 25). Başka bir tanımlamaya göre ise; insanların nerelerde ihtiyacı olduğunu görebilen ve bu amaçla mevcutta olan imkanların ötesine gidebilerek mal veya hizmet üretmek için işletme kuran; diğer insanlardan daha fazla yenilikçi, yaratıcı, risk alabilen, cesur ve ileri görüşlü girişimcilerin oluşturduğu işlev olarak tanımlanmaktadır (Tanoğlu, 2008: 7).

Girişimci risk üstelenebilen, cesur, çevresindeki hiç kimsenin göremediği fırsatları görebilme yeteneği olan, tüketicilerin ihtiyaç duyduğu şeyleri karşılayabilmekte elinde bulunan kaynakları gerektiği şekilde kullanabilen, gelecek hakkında kuvvetli tahminlerde bulunan, teknolojiadaki gelişmeleri yakından takip eden kişidir (Esen ve Çonkar, 1999: 8).

Literatürde çok sayıda “girişimci” tanımı bulunmaktadır. Örnek olarak bunlardan bazıları şu şekildedir;

Girişimci, pazarda oluşabilecek fırsatları bekleyen ve ortaya çıkan fırsatı değerlendirerek tüketici talepleri doğrultusunda üreteceği mal veya hizmet için cesurca ve risk üstlenerek üretim faktörlerini bir araya toplayan yaratıcı kişi olarak tanımlanabilir (Durukan, 2006: 25).

Oluşabilecek fırsatları kollayan ve bu fırsatlar oluştuğunda gerçekleştirmek için bütün riskleri üstlenen kişi girişimci olarak tanımlanmaktadır (Çetindamar, 2002: 33).

Girişimci; sorumluluk alan, risk üstlenebilen, başarısızlık ihtimalini de peşinen kabullenen, hali hazırda bulunduğu ortamdaki şartlar içinde elindeki kaynakları sosyal ve ekonomik sahalarda düzenlemeler yaparak çok daha kullanabilir kıymetlere dönüştürebilen kişidir (Ağca ve Yörük, 2006: 158).

Mevcutta olan bir iş ya da yenilikçi bir iş fikri ile fırsatları görerek risk üstlenebilen, üretim faktörlerini bir araya getirip iktisadi mal veya hizmet üretimi yaparak tüketicilerin ihtiyaçlarını karşılayan kişiler girişimci olarak tanımlanmaktadır (Gözek, 2006: 3).

Günümüzde ise girişimci kavramı hali hazırda olan vaziyetin daha ilerisine gidebilmek için daha önce kimse tarafından farkına varılmamış fırsatları kullanarak yenilikçi ve yaratıcı değerler ortaya koyan kişi olarak tanımlanmaktadır (Nur ve Erataş, 2013: 156).

Görüldüğü gibi girişimci üzerine çok fazla tanım bulunmaktadır. Bu tanımlar değerlendirildiğinde; hiç kimse tarafından fark edilmemiş bir fırsatı, riskleri ve başarısızlık ihtimalini de göze alarak değerlendiren ve bunu gerçekleştirirken elindeki kaynakları en iyi şekilde kullanarak yaratıcı değerler ortaya koyabilen yenilikçi kişi olarak tanımlanabilecektir.

Girişimcilik ise kişinin gördüğü fırsat karşısında ekonomik, sosyal, fiziksel riskler üstlenerek zaman ve gayret sarf edip farklı bir değer yaratarak bunun sonucunda hem kişisel tatmin hem de ekonomik kazanç sağlamayı hedeflediği bir süreçtir (Akpınar, 2009: 14).

Başka bir tanıma göre girişimcilik, kişinin yaşamakta olduğu çevrede ortaya çıkan fırsatları görebilmesi ve bu fırsatlara uygun projeler hayata geçirerek bir şekilde insanların yaşamını kolaylaştırma ve zenginlik üretme becerisidir (İlter, 2010: 8).

Girişimcilik pazardaki risk ve belirsiz durumlara rağmen ilk olarak varlığını devam ettirmek sonrasında ise kazanç sağlamak ve varlığını genişletmek hedefiyle yenilikçi ve yaratıcı özelliklere sahip bir işletmenin devam ettirilme sürecine karşılık gelmektedir (Durukan, 2006: 25).

Araştırmacıların belirttiği üzere girişimcilik; çoğu kişinin göremediği fırsatları görerek ekonomik, sosyal ve fiziksel riskler üstlenerek farklı yenilikçi değerler yaratıp bu yarattığı değerlerden kazanç ve kar elde etmenin hedeflendiği, zaman ve çaba gerektiren bir süreçtir.

Bu bölümde değinilmeye çalışılan girişim, girişimci ve girişimcilik kavramları genel bir şekilde tanımlanmak istenirse girişim; kazanç veya gelir sağlamak için başlanılan bir iş, işlev, mal veya hizmet üreten bir birim olarak tanımlanabilir. Girişimci ise piyasada veya pazarda çoğu kimsenin göremediği fırsatları fayda sağlayıcı değerlere dönüştürebilmek için üretim faktörlerini doğru ve tam bir şekilde bir araya getirerek mal

veya hizmet üretecek girişimi başlatan yaratıcı, yenilikçi, risk üstlenebilen, cesur kişi olarak tanımlanabilir. Girişimcilik ise bulunulan belirsizlik ortamında oluşabilecek fırsatları gözlemleyip bu fırsatlardan tüketici taleplerine uygun, yenilikçi ve yaratıcı değerler oluşturma ve bunu devam ettirebilme sürecidir. Genel olarak girişimcilik, girişimcinin girişime başladığı ve devam ettirdiği faaliyet sürecini tanımlamaktadır.

1.2. Girişimci Olma Nedenleri

İnsanlar birçok nedenden dolayı girişimci olmak ister. Bu onların hayatındaki sorunlardan, kişisel özelliklerinden ya da değişik sebeplerden kaynaklanabilmektedir. Bazı insanlar emir almayı sevmedikleri için, bazı insanlar hayallerini gerçekleştirerek kendi işinin sahibi olmak için, bazı insanlar da saygınlık kazanmak ve statü sahibi olmak için girişimci olmak ister. Sonuç olarak girişimci olmaya gerekçe olabilecek birçok faktör ve unsur bulunmaktadır.

Bireyleri girişimci olmaya iten unsurlar kar ve kazanç sağlama arzusu, bağımsız olarak kendi başına çalışabilme isteği ve kendini kişisel olarak tatmin etme arzusu olarak üç grupta ele alınmıştır. Bahsedilen bu gruplar biraz daha irdelendiğinde ise bireyleri girişimciliğe yönlendiren diğer sebeplere ulaşılabilir. Bunlar (Tekin, 2004: 8-9) :

- Kimseden emir almayarak kendi işinin sahibi ve patronu olmak ve kendi kabiliyetlerini sergileyebilmek,
- Kendi işini sahibi olarak ticari fikirlerini gerçekleştirebilmek,
- Kendi arzu ettiği bir işte çalışabilme isteği, (İnsanlar bazen istedikleri işlerden farklı olarak alternatif işlerde çalışmak zorunda kalabilirler)
- Tanınabilir olma ve saygınlık kazanma arzusu,
- Bol kazanç sağlama, huzur ve refah dolu bir yaşam sürdürme isteği, (İnsanlar kendi işini kurduklarında işçi olarak çalıştığı döneme göre daha fazla kazanç sağlayabilir)
- Hali hazırda olan başka kişilerin görmekte zorlandıkları ya da uğraşmak istemedikleri işleri bularak bu fırsatı değerlendirebilmek için bir girişimde bulunma isteği.

Görüldüğü üzere insanları girişimci olmaya yönlendiren birçok neden ve sebep bulunmaktadır. Emir almak istememek, bir düşüncesini veya hayalini eyleme dönüştürmek, prestij sahibi olmak, daha fazla kazanç sağlamak, hali hazırda karşısına çıkan fırsatları değerlendirmek gibi nedenler bu nedenlerden başlıcalarıdır. İnsanlar her zaman kendi işinin sahibi olarak daha rahat koşullarda çalışmayı ve etrafındaki insanların kendisine daha çok saygı duymasını arzulamıştır.

1.3. Girişimcilerin Temel Özellikleri

Girişimciliğin tanımından da anlaşılabilceğı gibi girişimciler diğeri insanlardan farklı birtakım özelliklere sahiptir. Yapılan tanımlara bakarak çıkarılabilecek özelliklerden bazıları; fırsatları yakalama, risk alma, başarıma arzusu, yaratıcılık, yenilikçilik, sorumluluk sahibi olma, liderlik, kendi kararlarını verebilme, bağımsızlık ve özgüven şeklinde sıralanabilir. Birçok araştırmacı ve yazarın bilimsel eserlerinde belirttikleri girişimcilerin temel özellikleri aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 1: Girişimcilerin Özellikleri (Güney, 2008: 57-58)

Tarih	Çalışmayı Yapan	Başarılı Girişimcilerin Özellikleri
1848	Mill	Risk Alma
1917	Weber	Resmi otoritenin kaynağı olma
1934	Schumpeter	Yeniliğe öncü olma
1954	Sutton	Sorumluluk alma isteğı
1959	Hartman	Otoritenin kaynağı olma
1961	McClelland	Risk alma güdüsü
1963	Davids	Azimli olma, bağımsız olma, sorumluluk alma
1964	Pickle	İnsan ilişkileri, teknik bilgi, iletişim becerisi
1965	Litzingir	Risk kabullenme, bağımsız olma, ılımlılık, liderlik
1959	Schrange	Doğru algılama, güç motivasyonu, gerginliğı azaltma inancı
1971	Palmar	Risk ölçme
1971	Hornadey ve Abound	Başarı güdüsü özerklik, saldırganlık, güç, tanınma

1973	Winter	Güç ihtiyacı
1974	Borland	İçsel güç odağı
1974	Liles	Başarı ihtiyacı
1977	Gasso	Kişisel değerlere dönüklük
1978	Timmons	Güdü/kendine güven, amaca dönüklük, orta düzeyde risk alma, kontrol odağı, yaratıcılık/yenilikçilik
1980	Brockhaus	Risk alma eğilimi
1980	Sexton	Enerjik olma/hırs
1981	Mescon-Montanari	Başarı, hakimiyet, özerklik, dayanma gücü, kontrol
1981	Welsh-White	Kontrol ihtiyacı, sorumluluk isteği, özgüven, mücadele etme, orta düzeyde risk alma
1982	Dunkelberg-Cooper, Welsh-Young	Büyüme-dönüklük, bağımsızlığa dönüklük, kontrol kaynağı, özgüven, yenilikçilik

Tabloda da görüldüğü üzere birçok yazar tarafından girişimcilerin temel özellikleri açıklanmaya çalışılmıştır. Özet olarak girişim veya işletmeleri kuracak olan bireyler diğer insanlardan farklı olarak bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Girişimcilerin farklı olarak sahip olduğu bu özellikler aşağıda açıklanmıştır.

1.3.1. Risk Alma

Risk alma, girişimciler için sonuçta oluşacak faydanın yüksek seviyede olacağına olan inanç ve bu inançla kurulan işletmenin veya girişimin gerçekçi mantıkla desteklenmesi manasına gelmektedir. Bu sebeple girişimcinin faaliyet göstereceği işte

karşılaşma ihtimali olan kimi risklere katlanması ve oluşabilecek bu riskleri kabullenerek değerlendirme yapması gerekmektedir (Pişkinsüt, 2011: 98-99).

Girişimlerde tek risk faktörü başlangıçta yapılan yatırım değildir. Bunun haricinde örgüt içerisinde yaşanan varyasyonlar ve ilerleme sürecindeki her safhada risk ile yüze yüze gelinmesi ve bu karşılaşılan risklerin kriz durumuna dönüşmesi muhtemeldir. Ekonomik, sosyal, psikolojik ve kariyer riskleri gibi riskler için de ayrıca bir tanımlama yapılmayıp genel olarak risk başlığı altında birleştirilse de girişimcilik sürecinde karşılaşılan riskler bu şekilde sınıflandırılabilir. (Timuroğlu ve Çakır, 2014: 122).

1.3.2. Liderlik

Liderlik, birden fazla bireyi belli bir amaç etrafında birleştirebilme yeteneğine, bu kişileri peşinden sürükleyici özelliğe ve bilgi birikimine sahip olmaktır. Lider tanımına uyan kişi ileri görüşlü, sorgulayıcı, etrafına güven aşılayan ve yenilikçi bir davranış hali içerisindeydir. Lider, daha önce planladığı amaçlar etrafında topladığı bireylerin kabiliyetlerini keşfederek bunları değerlendirme özelliğine sahip kişidir. Lideri yöneticilerden ayrı kılan nitelik, hedefleri gerçekleştirmekten farklı olarak bu hedefleri belirleyen kişi olmasıdır. Yöneticiler belli olan amaçları gerçekleştiren ve başka kişiler hesabına iş yapan kişiler olarak nitelendirilmektedir. Liderler ise bir topluluğa ait olan fikir ve istekleri kabullenilebilir bir hedef şeklinde ortaya çıkararak bu topluluğu ortaya koyduğu hedef veya amaç etrafında eyleme geçirebilen bireydir. Girişimci başarılı olabilmek için birçok etkeni başarılı bir şekilde idare edebilmelidir. Liderlik niteliği ise girişimci bireyin etkin ve verimli bir şekilde çalışabilmesi için hayati bir önem arz etmektedir. Girişimci, kurduğu ve devam ettirdiği işletmesinde türlü tehlike ve riskleri üstüne alarak farklı konularda çok sayıda karar vermektedir. Bu kararlarını belirlerken çalışanlarına tesir ederek bu çalışanların kurduğu işletmenin hedefleri istikametinde işlerini yerine getirmelerini sağlamak mecburiyetindedir. Bunu başarabilmek için de belli başlı liderlik niteliklerine ve davranışlarına sahip olunmak zorundadır (Kınay, 2006: 12-13).

1.3.3. Bağımsızlık

Bağımsızlık, bireylerin önüne çıkan fırsatların ardına düşerken ve önem derecesi yüksek kararlarını verirken serbestçe hareket edebilme özgürlüğüdür. Bağımlı olmayan bir birey fikrini veya vizyonunu ortaya koyarken ve uygularken bağımsız ve özgür bir davranış şekli gösterebilmektedir. Bağımsızlık kavramı, genel anlamda fırsatların peşine düşmekte kendisinden başka hiç kimsenin kendisini yönlendirmesine izin vermemek

olarak tanımlanırken, dar manada ise iş uygulamalarının ve iş niteliğinin seçilmesiyle birlikte iş programı üstündeki bireysel kontrol seviyesini göstermek olarak tanımlanmaktadır (Özdemir, 2015: 45).

1.3.4. Hayal etme

Hayal ve bunun yanında yaratıcılık girişimci bireyin özünü oluşturur. Hayal girişimcinin beslendiği en temel geçim kaynağı olarak tanımlanabilir. Hayal, erişilebilenden çok daha fazlasını kapsayan, esasını gelecekteki belirsiz durumlar üstüne inşa eden orijinal düşünceleri tanımlamaktadır. Girişimciler, hayal etme kuvvetini ve yaratıcılık güçlerini yaşamlarında eyleme dönüştürebilen kişiler olup; eriştikleri her çeşit neticenin kendi eylemelerinin sonucunda ortaya çıktığına inanan bireylerdir. Önlerine çıkan engeller ve sorunlar karşısında ümitsizliğe düşmezler ve pozitif bir tavırla sorumluluk alarak sorunların üstüne giderler. Önlerine çıkacak olan fırsatları kollayıp bunların peşine düşerler (Demirel ve Tikici, 2004: 53).

1.3.5. Yenilikçilik

Yenilikçilik; yeni ürünler veya hizmetler, yeni yollar bulma, satış yapılabilecek bilinmeyen pazarlar bulma ve bu pazarlara girme, örgüt yapısını yeniden kurma ve bütün bu eylemlere yönelik bir kararlılık oluşturmayı kapsayan bir eğilim olarak tanımlanabilir. Girişimci, yenilikçi yapısı gereği değişim ve gelişim göstermekte, diğer bireylerden farklılık oluşturmakta ve bunların sonucunda başarılı olmaktadır (Solmaz vd., 2014: 43).

Bir ürünün daha önce başkası tarafından denenmemiş bir teknoloji ile üretilmesi, mevcutta olan bir ürünün yeni yöntemler kullanılarak üretiminde değişime gidilmesi veya üretimin geliştirilmesi girişimcinin fonksiyonlarından biridir.

Yenilikler radikallik seviyelerine göre çeşitlilik oluştursalar da temelde yenilikçilik hali hazırda olan uygulamaları ve teknolojiyi terk etme arzusudur. Yenilikçilik farklı şekillerde sınıflara ayrılmıştır. Bunların en önemlileri ürün-pazar yeniliği ve teknolojik yeniliktir. Teknolojik yenilik sanayi bilgisi, mühendislik, ürün geliştirme, proses geliştirme, araştırma, teknik tecrübe üstüne yoğunlaşırken; ürün-pazar yenilikçiliği piyasa araştırması, reklam, ürün dizaynı ve tutundurmaya yoğunlaşmaktadır. Yenilikçilik yeni oluşan fırsatların peşinde koşturması sebebiyle girişimciliğin önemli unsurlarından biridir (Beğendik, 2013: 110).

1.3.6. Yaratıcılık

Girişimcilik ve yaratıcılık birbirleriyle yakından ilişkili olan iki kavramdır. Yaratıcılık sürecinin sonunda ortaya çıkan fikrin girişimcilik süresi için başlangıç olması aralarındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Girişimcilik sürecinde, yaratıcı düşünce hayal boyutundan alınarak sistemli, mantıklı ve uygulanabilir duruma getirilmektedir⁴⁶. Girişimsel düşüncede yaratıcılıktan değer elde etmenin önemi yaratıcı düşünce ile geliştirilen bir ürünün hem yeni hem de değer yaratan bir ürün olmasından kaynaklanmaktadır (Naktiyok, 2004: 165).

Yaratıcı kişilerin özellikleri şöyle sayılabilmektedir (Yıldırım, 2007: 112-113):

- 1- Çevrelerinden fazla miktarda bilgi almaya hazırdırlar.
- 2- Esnek bir düşünme yeteneğine sahiptirler. Çevrelerindeki sorunlara duyarlıdırlar.
- 3- Sosyal ilişkileri rahatlıkla kurup, devam ettirebilirler.
- 4- Eleştirileri ve önerileri dinlerler fakat kararları kendileri verirler.
- 5- Kavrama düzeyleri ve öğrenme arzuları yüksektirler.
- 6- Pek çok konu ile aynı anda ilgilenebilirler.
- 7- Gerçeklerle yakından ilgilenirler fakat düş kurma ve hayal etme özellikleri de vardır.

1.3.7. Kendine Güven / Özgüven

Kişisel bir özellik olan özgüven, yaşamın getirdiği zorluklarla baş etme ve sorunlarla mücadele etme yeteneği kazandırır. Özgüven bireylere güç vererek daha fazla çaba göstermelerini sağlar. Özgüvenin getirisi olan bu özellikler girişimcilik için gerekli kişisel özelliklerdir. Özgüven bireylerin yaşama sevinci duymalarını, başarılarıyla gurur duymalarını ve yeni girişimciler için cesaret bulmalarını sağlar.

Özgüven sınırsız bir cesarete kesinlikle dönüşmemelidir. Aşırı kendine güven duygusu ile hesapsız alınan iş yükleri girişimci için problem yaratabilir. Girişimcilik için ideal olan, yeterli bir özgüvene sahip olarak faaliyetleri makul sınırlar içerisinde yürütmektir (Tutar ve Altınkaynak, 2013: 24).

1.3.8. Fırsatçılık

Başarılı bir girişimcinin en önemli özelliği; üretim kaynaklarından ve o anda yapılan daha çok mevcut fırsatlara odaklanmasıdır. Fırsatın diğer önemli faktörlere rehberlik etmesini sağlarlar. Fakat takipleri, hedef odaklıdır; yüksek fakat ulaşılabilir hedefler belirlemeleri girişimcilere, çabalarını fırsatları ortaya çıkartmak için odaklama imkânı sağlamaktadır (Çakır, 2013: 17).

Girişimciliğin yeni bir işletme kurmak için piyasalardaki fırsatları tespit etme, değerlendirme ve geliştirmeyi içeren bir süreç olması, önsezilerin güçlü ve fırsatçılığın gelişmiş olmasını önemli kılmaktadır. Girişimciler, fırsatları herkesten önde tespit edebilme ve değerlendirme yeteneklerini geliştirecek metotlar bulmak için düşünsel ve fiziki kapasitelerini kullanmaktadırlar (Çakır, 2013: 17).

1.3.9. Belirsizliğe Karşı Tolerans

Belirsizlik kavramı, yeterli olmayan bilgi sebebiyle yapılandırılmayan durum olarak tanımlanabilir. Bu durum karşısında olumlu bir şekilde reaksiyon verebilme kabiliyetine ise belirsizlik toleransı olarak tanımlayabiliriz. Bir kişinin elinde yeteri kadar veri yoksa ve bu durumu kabullenip kendine güvenerek karar verir ise bu kişinin belirsizliğe karşı toleransının yüksek seviyede olduğu düşünülebilir. Belirsizliğe karşı toleransları yüksek olan bireyler uyarıları veya belirsiz durumları özgüveni yüksek olarak karşılar, hatta bu durumlar ilgilerini çeker. Alçak seviyede belirsizlik toleransına sahip olan bireyler ise belirsizlikten kendini korumaya çalışır, vakitsizce reaksiyon gösterir, stres ve gerginlik yaşarlar. Girişimci yöneticilerin klasik yöneticilere nazaran belirsizliğe karşı daha fazla tolerans gösterebildikleri düşünülmektedir. Bunun sebebi ise girişimci yöneticiler belirsizlik durumlarıyla daha çok karşı karşıya kalır ve bu belirsizlik durumlarında verilecek kararlara ilişkin sorumluluğu üstlenirler (Akkaya, Yıldız ve Akın, 2014: 112-113).

1.3.10. Başarma İhtiyacı

Başarma ihtiyacının girişimcinin davranışlarını etkileyen önemli bir faktör olduğunu belirten McClelland, başarma ihtiyacı teorisini ileri sürmüştür. Teoriye göre başarma ihtiyacı; kişileri girişimciliğe teşvik etme, sorunları çözme yeteneğini ilerletme, kontrollü riskleri üstlenebilme ve hedef belirleme konularında katkı sağlamaktadır. (Korkmaz, 2012: 212). Başarma ihtiyacı bireylerin işlerini başarılı bir şekilde yapması için

temel faktör olduğu gibi toplumların ekonomik olarak gelişmesinde de kilit role sahiptir. Başarma ihtiyacı her türlü insan davranışının arkasında yatan psikolojik bir güçtür ve girişimcilik macerasının tamamını etkilemektedir. (Ören ve Biçkes, 2011: 73-74).

1.3.11. Kontrol Odağı

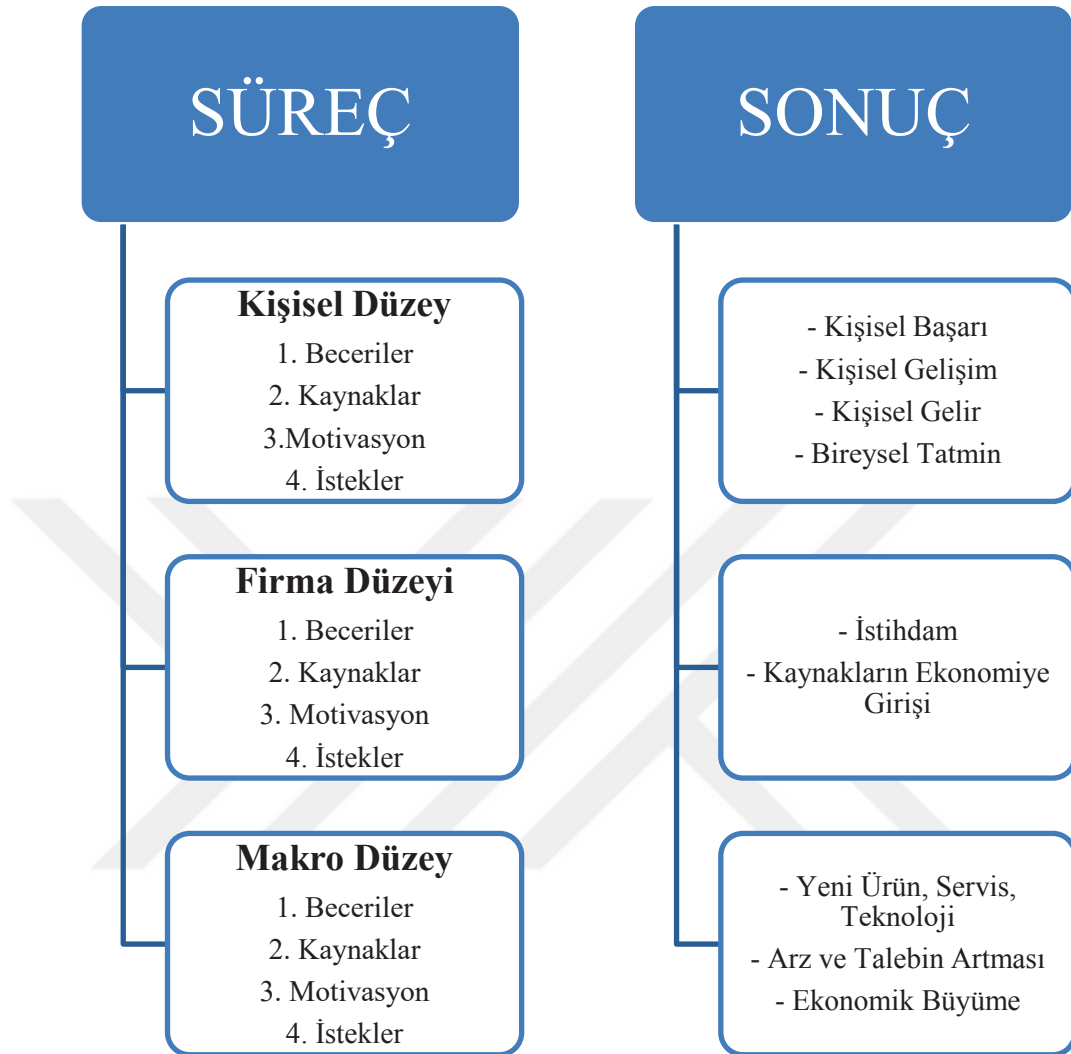
Kontrol odağı, bireylerin meydana gelen olayların neticesince ortaya çıkan sonucun bizzat kendi denetimlerinde ya da kendi denetim mekanizmalarının dışında olarak idrak etmesidir. Başka bir söyleyişle ifade etmek gerekirse bireyin yaşamındaki hadiseleri kontrol altında tutup tutamayacağına dair eğilimi olarak tanımlanabilir. Rooter (1954) tarafından kontrol odağı içsel kontrol odağı ve dışsal kontrol odağı olarak iki şekilde incelenmiştir. İçsel kontrol odağına sahip kişiler eylemlerinin sonucunda oluşan başarı veya başarısızlıkları kendi üstün yanları veya eksik yanlarının neticesi olduğuna inanırlar. Dışsal kontrol odağına sahip bireyler ise yaptıkları eylem sonucunda ortaya çıkan başarı veya başarısızlık durumunu şans, kader ve benzeri nedenler göstererek çevresel etkenlere bağlarlar (Salik ve Kaygın, 2016: 148-149). Girişimci ruha sahip kişilerin içsel kontrol odağına sahip olması, vermiş olduğu kararların sorumluluğunu alması gerekmektedir.

1.4. Girişimciliğin Önemi

Girişimciler, toplumdaki ihtiyaçları belirleyerek bunları yatırım olarak değerlendirmeleri ve yatırımlarının sonucu olarak da toplumda refahı sağlamaları nedeniyle önem arz etmektedirler. Yapılan yatırımların sonucunda iş olanakları ve gelir seviyesi yükselmekte bunun neticesinde de toplumun huzur ve refah seviyesi yükselmektedir. Ekonomik dengeye ulaşabilmek için yatırımlar önemli bir etkidir. Girişimcilerin projeleri ulusal ekonomi açısından incelendiğinde; milli gelirden artış sağlanmasında, açık ve gizli işsizliği düşürülmesinde, gelir dağılımında oluşan adaletsizliğin önüne geçilmesinde, sanayileşme ve kalkınmanın yaygın bir hale getirilebilmesinde, cari açığın kapatılmasında ve yerli olan hammaddelerin üretimde değerlendirilmesinde etkili olmalarından dolayı büyük bir önem arz etmektedirler.

Girişimcilik toplumun ekonomik olarak gelişmesinde de önemli bir yer taşımaktadır. Girişimcinin ekonomik olarak ilerleme ve gelişmedeki rolü mikro düzeyden makro düzeye doğru (bireysel düzey, firma düzeyi ve makro düzey) aşağıdaki şekilde gösterilmektedir (Güney, 2008: 68-69).

Şekil 1: Girişimcinin Ekonomik Gelişmedeki Rolü

Şekilde görüldüğü üzere girişimci ilk etapta bireysel düzeyde sonuçlar elde etmekte, daha sonra girişimcinin işletmesi istihdam yaratmakta ve kaynakların ekonomiye aktarımı sağlamakta, en son olarak da yeni ürün ve teknoloji ortaya çıkmasıyla birlikte talep artışı ve ekonomik büyüme sağlanmaktadır.

Girişimler; istihdam fırsatları ortaya çıkarmaları, büyük ölçekteki işletmelere tedarikçi ve taşeron olmaları, büyük işletmelerin yapmadığı ancak toplumun ihtiyacı olan hizmetleri yapmaları, rekabeti artırarak kalitenin artmasını sağlamaları ve yeni ürün/hizmetleri sunmaları nedeniyle topluma, dolayısı ile ekonomiye fayda sağlamaktadırlar (Güney, 2008: 69). Bu sağladıkları faydalar girişimcilerin toplumlar ve ülke ekonomileri için ne denli önemli olduğunu bize göstermektedir.

1.5. Girişimcilik eşitleri

Yapılan araştırmalara bakıldığında girişimcilerin homojen bir yapıya sahip olmadıkları görülür. Çünkü girişimciler değişik hedeflere ve iş stratejilerine sahiptir. Bu yüzden girişimcileri gruplandırmak oldukça zor olmaktadır (Damar, 2015: 38-39).

Girişimcilik meydana gelme, organize olma, şekil alma, orijinal olma, yerine getirilme şekillerine göre gruplandırılmaktadır. Literatürde yaygın olarak durumsal, eylemsel, düşünsel ve organize olma şekillerine göre sınıflandırılmaktadır. Günümüzde çok kullanılan girişimcilik türleri (Top, 2006: 8) ;

- Orijinal Girişimcilik
- İ Girişimcilik
- Kurumsal Girişimcilik
- Profesyonel Girişimcilik (Yönetici Girişimcilik)
- Teknik Girişimcilik
- Girişimci Girişimciliği
- Çevreci Girişimcilik

1.5.1. Orijinal Girişimcilik

Girişimcinin kendi bilgilerini, kabiliyetlerini, deneyim ve becerilerini kullanarak hayallerini gerçekleştirmek üzere eyleme geçmeleriyle meydana gelen girişimcilik türüdür. Bu girişimcilik türünde girişimci de girişim de tamamen orijinaldir (Ersoy, Parlıtı ve Okur, 2006: 8).

Bu girişimcilik türünde girişimciler kendilerine ait olan işlerinin devamını sağlamak için en iyi metodu kendi kendilerine bulurlar ve uygulamaya koyarlar. Bu girişimcilik türünde girişimciler ilk olarak kendilerine ait kuvvet, kabiliyet, anlama becerisi, beceri, sezme yeteneği, uzmanlık, bilgi ve tecrübe gibi özelliklerine yaslanarak faaliyete geçerler (Top, 2006: 8).

1.5.2. İ Girişimcilik

Küresel rekabetin yoğun olduğu günümüz iş yaşamında işletmeler hayatta kalabilmek için sürekli yenilik anlayışını temel bir yetenek haline getirmek durumundadır. Bu doğrultuda işletmeler sahip olduğu insan kaynağından en iyi biçimde yararlanmanın yollarını araştırmaktır. İ girişimcilik kavramı da bunlardan bir tanesidir. Rekabetin yoğun olduğu ekonomilerde, rekabette üstlerde olmak isteyen ve avantaj sağlamak isteyen

işletmeler, büyüme ve esneklik adına yenilik yapmak istemektedirler. Bunu da bünyelerinde bulunan ve girişimci özelliklere sahip çalışanları ile yapmayı tercih etmektedirler. Bu sayede yersiz yatırım yapmaktan kurtulacaklar ve başarı şansları daha fazla olacaktır.

1980’li yıllardan bu yana ilgi gösterilen bu girişimcilik türü, işletmeleri hem karlılık hem de büyüme bakımından yeniden canlandırılması ve performanslarının yükselmesi açısından önem arz etmektedir. Bu girişimcilik türünün önemi; ekonominin mevcut aktörlerinin verimliliklerindeki artışı sağlaması, yeni işletme uygulamalarının ortaya konulması ve bu gelişmelerle birlikte işletmelerin uluslararası rekabette güç kazanmalarını sağlamasından gelmektedir. (Ağca ve Kurt, 2007: 84)

1.5.3. Kurumsal Girişimcilik

Kurumsal girişimcilik kavramı; büyük işletmelerin; yeni girişimlerin meydana gelmesine destek olması ya da halihazırda kurulu olan küçük girişimleri destekleyerek yeni projelerin ortaya çıkmasını sağlamasıdır (Cin ve Günay, 2013: 11).

Kurumsal girişimcilik; firmaların daha iyi bir performans ve büyüme hedefi ile etrafında ortaya çıkan fırsatları değerlendirerek risk alabilen, proaktif, yenilikçi ve rekabetçi tutum içerisinde gösterdiği faaliyetlerin tümüdür. Bununla birlikte ortaya çıkarılan girişimci organizasyon kültürüne ait kişiler, birey olarak veya birlikte hareket ederek yeni faaliyetlerde bulunur, yeni özellikler ve kabiliyetler kazanır. Böylelikle hem kendilerinin şahsi performansı artar hem de bulunduğu kurumun performansına etki ederek artmasını sağlar. Tüm bunların sonucunda hem kişilerde hem de işletmelerde rekabet ortamı gelişir (Bulut vd., 2008: 1393).

1.5.4. Profesyonel Girişimcilik (Yönetici Girişimcilik)

Profesyonel girişimcilik, girişimcinin kurduğu işletmenin başka bir kişiye devredilmesi ya da satılması durumudur. Bu devir ya da satılma işlemi işletmenin içerisinden veya işletme dışarısından yetkin birisine yapılır. Yani profesyonel olarak yeni bir girişimci işletmeyi devralarak işin başına geçerken eski girişimci işini devredip işletmeyi bırakmaktadır (Cin ve Günay, 2013: 11).

1.5.5. Teknik Girişimcilik

Teknik girişimcilik daha çok teknolojik sahalarda yer alan ekipler tarafından gerçekleştirilen girişimcilik türüdür. Teknik girişimcilik genellikle araştırma ve geliştirme

faaliyetlerini kapsamaktadır. Genel olarak tecrübeli, eğitim dereceleri yüksek seviyede olan bilgi sahibi girişimcilerin plan ve projelerine yapılmakta olan yatırımları ifade etmektedir. Bu girişimcilik türü; temelinde teknik donanımı olan bireylerin kariyerlerini çok doğru bir biçimde kullanmalarına olanak tanır (Top, 2006: 16).

1.5.6. Girişimci Girişimciliği

Girişimci girişimciliği türü tecrübeli olan ve daha önce girişimcilik eylemini gerçekleştirmiş bireylerin henüz yeni olan girişimleri bir fırsat olarak değerlendirip bunları desteklemeleridir. Bu girişimcilik yöntemi bilhassa hızla büyümekte ve gelişmekte olan küçük ölçekteki girişimlerin yolunu kesmekte veya bu girişimlerin üzerinden kazanç elde etmede kullanılır (Dinçer ve Fidan, 1998: 103). Girişimci girişimciliği yönteminde yatırım yapan taraf kadar girişimci de fayda sağlar. Girişimciler bu yöntemle kuluçka durumundaki projelerinin gerçekleştirilmesi için kaynak sağlamış olur (Top, 2006: 16).

1.5.7. Çevreci Girişimcilik

Çevreyle ilgili sorunları ön plana çıkararak, bu sorunlara çözümler sunan, aynı anda bu sorunların veya çözümünün içinde yatan fırsatları kullanan bir girişimcilik türüdür. 1990'lı yıllarda başlayan çevrecilik akımıyla ortaya çıkan ve çevresel duyarlılıklarla, kirlilik için alınan önlemlere yönelen ve bu alanlardan fırsatlar yaratan akımdır.

Bu girişimcilik türünde yer alan başlıca konular: Atıkların doğaya zarar vermeden yeniden değerlendirilmesi, hava, su ve toprağın korunması adına yeni yöntemlerin geliştirilmesi, doğaya ve insanlara daha az zararlı yöntemlerle üretim, doğal tarımdır (Top, 2006: 17).

1.6. Girişimcilik Kültürü ve Girişimcilik Kültürünü Etkileyen Faktörler

İnsanların oluşturmuş olduğu sistemlerin, bireylere insan özelliği katan en önemli etkenlerden biri olan kültürden ayrı olarak düşünülebilmeleri söz konusu değildir. Çünkü kişiler, içerisinde bulunmakta oldukları ve büyüyüp yetişmiş oldukları kültürleri sistemlere de yansıtırlar. Kültür kavramı da sistemleri tanıtmaya görevi görmektedirler. Devletlerin, bireylerin, organizasyonların ve toplulukların kültürlerinin bilinmesi, geçmişlerinin yorumlanması veya geleceklerinin tahmin edilmesi için son derece önemlidir (Demirel ve Tikici, 2004: 53).

Kültür; bir toplumu oluşturan bireylerin üstünde oluşan en önemli etki olarak tanımlanır. Toplumdaki kişilerin ortak özellikleri veya nitelikleri olarak görülebilir.

Toplumu oluşturan bireylerce diğer bireylere aktarılan öğrenilmiş olan bir yaşam şeklidir (Çelik ve Akgemci, 2010: 26).

Girişimcilik kişisel bir kavram olmasının yanında toplum ve kültüre de ait bir kavramdır ve girişimciliğin meydana gelmesinde etkili olan sosyo-kültürel, iktisadi ve siyasal birçok unsuru bulunmaktadır. Bundan dolayı bir ülkede ya da belirli bir bölgede girişimciliğin gelişmesi ve yaygın bir duruma gelebilmesi için girişimcilik kültürü çok önemli bir konumdadır. Girişimcilik kültürü; kişisel ve topluma ait olan yaşamın birbirleri ile karşılıklı olarak etkilenmesi sonucunda meydana gelen değerlerin toplamıdır (Güney ve Çetin 2003: 194).

1.6.1. Girişimcilik Kültürünü Etkileyen Faktörler

Kişiler bağlı oldukları toplumlardan ve yetiştikleri sosyal ve kültürel, ekonomik çevreden ayrı olarak düşünülememektedir. Girişimciler yetişmiş oldukları toplumların izlerini taşır, kendi girişimci tutumları ile ortak bir girişimcilik kültürü oluşturur. Toplumun girişimcilik kültürü de onu oluşturan girişimcilerin etkilendiği sosyal, kültürel ve ekonomik faktörlerden etkilenecek oluşmaktadır.

Bu bölümde girişimcilik kültürünü bireysel ve toplumsal bazda etkileyen faktörler başlıklar halinde, başlık kapsamına girmeyen faktörler de ortak bir başlıkta incelenecektir.

1.6.1.1. Eğitim Faktörü

Eğitim kurumları, girişimci olacak kişilerin yetiştirilmesinde ve bu girişimcilerin oluşturacağı girişimcilik kültürünün meydana gelmesinde aile ile birlikte çok önemli bir rol oynamaktadır. Eğitim süreçleri kişilerin girişimcilik ve yaratıcılık özelliklerinin gelişip ilerlemesine, yerinde saymasına veya geriye gitmesinde sebep olabilir. Yapılan araştırmalar eğitimde bir süre sonra hükmünü yitiren ve devamlı değişiklik gösteren bilgiler öğretmenin yerine, bilinmeyenlerin keşfedilmesine değer veren kurumlarda eğitim gören çocukların çok daha fazla yaratıcı ve girişimci özelliklere sahip bireylere dönüştüklerini göstermiştir (Güney, 2008: 222).

1.6.1.2. Aile Faktörü

Aile, bireylerin kişilik oluşumunun ilk evresinde topluma uyum sağlayarak entegre olmasında ve toplumun sosyokültürel niteliklerinin kendilerine aktarılmasında önemli bir faktördür. Bu nedenle aile insanların tutum ve davranışlarını belirleyici rolü olan sosyal bir platform olma özelliği taşımaktadır. İnsanlar ömürleri sonunda dahi kendi sorunları ile

alakalı kararları tek başlarına verememekte, itimat duydukları insanların fikirlerine başvurma ihtiyacı hissetmektedir. Aileyi oluşturan bireyler bu perspektifte değerlendirildiğinde insanların bir konudaki görüş ve kararları üzerinde önemli etkiye bulunmaktadır. (Çerik, 2002:3).

İnsanların girişimci kişilik özelliklerine sahip olup olmamaları, ailelerinin bulundukları cemiyele karşı davranışları ve olaylara hangi perspektiften baktıkları ile yakından alakalıdır. Ayrıca çocuklara karşı aşırı derecede koruma güdüsüne sahip aileler çocukların üzerinde girişimcilik açısından negatif bir tesir oluşturmaktadırlar.

Otoriter davranış gösteren ailelerin çocukları kolayca başka insanların etkisinde kalmakta, çekingen, aşırı hassas ve duygusal karakteristik özellikler gösterebilmektedir. Daha demokratik davranış yapısına sahip ailelerin çocukları ise girişimci yetenekler barındırmakta, kendine güven seviyesi yüksek, kendi kararlarını verip bunları uygularken sorumluluk üstlenebilen kişilik özellikleri göstermektedir (Çerik, 2002:4).

1.6.1.3. Kültür Faktörü

Hisrich ve Peters 'e (2001) göre kültür bir toplumun üstünde en yüksek derecede tesir oluşturan kavramdır. Topluluktaki insanların ortak özellikleri olan kültür, insandan insana aktarılarak öğrenilen bir hayat şeklidir. Toplumun kültürel yapısı insanları girişimci olmaya yönlendiren güdülerin ortaya çıkmasında çok önemli bir etkiye sahiptir. Kültür; aileden alınan eğitime, ahlak kurallarına, gelenek göreneklere, karakter ve kişilik özelliklerine, davranış şekillerine, sosyal oluşuma ve hayat şekillerine etki eden bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır. İçinde bulunmuş olduğumuz toplum kültürünün varsayımlarımıza ve seçimlerimize büyük oranda etkisi bulunmaktadır. Yalnız başına girişimciliğe destek olan ya da karşısında duran bir kültür yoktur. Kültürlerin altında oluşan yapılar girişimcilik kavramına olumsuz veya olumlu etki gösterebilirler. Girişimciliğe karşı olumlu etkisi olan yapılar da kendi aralarında değişiklik gösterebilirler. Ayrıca çocukların girişimcilik özelliklerine haiz olmaları için bağımsız olma, otonomi, kendine yetebilme gibi özellikler kendi aile ya da akraba gruplarının içerisinde vurgulamalı ve desteklenmelidir (Bayram 2014: 12).

1.6.1.4. Din Faktörü

Din, toplum kültürünün meydana gelmesinde önemli faktörlerden birisidir. Bu nedenle toplumun ekonomik yaşamı üstünde din tarafından oluşturan etki her zaman tartışılmıştır. Ülgener'e göre din, insanların yaşama bakışlarına, tutum ve davranışlarına

tesir etmektedir. Bu tesirin de dinin içerisinde olan hükümlere göre negatif ya da pozitif olma ihtimali vardır. Max Weber dinsel değerlerin girişimci davranışlara sebep olduğunu belirten ilk bilim insanlarından biridir (Güney, 2008: 223-224).

Weber ünlü Protestan Ahlakı ve Kapitalizmin Ruhı isimli eserinde dinde bulunan zihniyet, yaklaşım ve kurumların hangi manaları içereceklerini gözden geçirmiş ve bu çalışmalardan bazı sonuçlar elde etmişlerdir. Weber eserinde kapitalizmin hemen hemen toplumların hepsinde bulunduğunu fakat modern manadaki kapitalizmin Protestan bir ahlak geleneği olan toplumda ortaya çıkabileceğini belirtmektedir. Yani toplumlara ait olan kültür, dini inançlar ve zihniyet gibi yapılar ekonomiye tesir etmektedirler. Bu tesir bazı toplumların başarılı olmasına yol açarken bazılarında ise başarısızlığa yol açmaktadır. Yine Weber ile aynı düşünceleri paylaşan McClland (1961) de Protestan iş ahlakına ait olan fikirlerin başarıya ulaşacağını ve zevke engel olan bir yapı inşa edeceklerini belirtmiştir (Eren, 2012: 52-53).

Din bir bütün halinde değerlendirildiğinde ekonomiye ve ekonominin meydana getirdiği performansa tesir etmektedir. Değişik araştırmacılar farklı ülkelerde girişimcilik kültürünün değişiklikler arz ettiğini belirten araştırmalar ortaya koymuşlardır. Bazı yapılmış çalışmalar İslam ve Hristiyanlık dinlerinin girişimcilik müessesini teşvik ettiği, Hinduizm gibi dinlerin ise girişimciliğin önüne engel koyan bir yapıya sahip olduklarını ortaya koymuştur (Eren, 2012: 53).

Bazı araştırmalarda ise Doğu Asya ülkelerine ait başarının sırrı Konfüçyüs kültüründe öne çıkan çalışma, zengin olma, sadakat, itaat etme gibi değerlerle ifade edilmektedir.

İslam ve girişimcilik arasındaki ilişkiyi bulma hedefi ile yapılan araştırmalar neticesinde de İslamiyet'in kazanç elde etme ve zenginliğe dair tutumunun pozitif olduğu görülmektedir. Bu nedenle Osmanlı İmparatorluğu zamanında Müslümanların ekonomik hayata adım atmamış olmalarının dayanak noktasını İslam dini olarak göstermek yanlış ve eksik bir ifade olacaktır. Bu eksikliğin altını çizen Arslan (2000), Weber'in İslam inancını kapitalizme engel bir olgu olarak tartışma konusu yapmadığını, ancak İslam devletlerine ait yetersizliklerin kapitalizme bir engel oluşturduğunu düşündüğünü belirtmiştir (Güney 2008: 225).

1.6.1.5. Girişimcilik Kültürünü Etkileyen Diğer Faktörler

Toplumlar servete, zenginliğe, karşı göstermekte oldukları olumsuz davranışları girişimciliği negatif olarak etkilemektedir. Ayrıca toplumların girişimcilik hakkındaki

perspektifleri de girişimcilik kültürüne tesir eden özelliklerden bir tanesidir. Demografik faktörler, kadınlara ayrımcılık uygulanması ve devletlerin siyasi yapısı da girişimcilik kültürünü etkileyen diğer faktörler arasında yer almaktadır (Güney, 2008: 225).

Demografik faktörlere nüfusun genç veya yaşlı bir yapıya sahip olması, aileler ve bu ailelerin genişliği, kadınlara karşı gösterilen davranışlar örnek olarak verilebilir. Ülkenin sahip olduğu nüfusun genel olarak genç olması girişimcilik faaliyetlerinin artmasına; bunun aksine ülkenin sahip olduğu nüfus genel olarak yaşlı ise risk alma seviyesi ve girişimcilik seviyesinin düşmesine sebep olmaktadır (Döm, 2008: 39-40).

Kadınlara karşı ayrımcılık sergilenmesi de girişimcilik faktörünü etkilemektedir. Nüfusun hemen hemen yarısını teşkil eden kadınlara yönelik takınılan ayrımcı davranış ve tutumlar nedeni ile toplumu oluşturan nüfusun yarısını atıl olarak kalmaktadır. Bu da sahip oldukları potansiyelden yararlanılamıyor manasına gelmektedir. Çoğu ülke bu konuda yasal düzenleme getirmiştir. Buna rağmen kadınlar ayrımcı tutum ve davranışlara karşı karşıya kalmaktadır. Bunun sonucunda da kendilerine genelde emek yoğun iş sahalarında yer bulmaktadırlar (Güney, 2008: 225).

İKİNCİ BÖLÜM

KOSGEB GİRİŞİMCİLİK DESTEĞİ

2.1 Girişimcilik Destek Programı

Girişimcilik Destek Programı'nın amacı ekonomik kalkınma ve istihdam sorunlarının çözümünün temel faktörü olan girişimciliğin desteklenmesi, yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulmasını sağlamaktır (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:1).

Programın Kapsamı

- A) Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi,
- B) Yeni Girişimci Desteği,
- C) İş Geliştirme Merkezi Desteği
- D) İş Planı Ödülü (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları(02/11/2018:3).

2.1.1 Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimleri, ülkede girişimcilik kültürünün yaygınlaştırılması ve başarılı işletmelerin kurulması genel hedefine uygun olarak; girişimcilerin iş kurma ve yürütme konularında bilgi ve beceri sahibi olmaları, bu süreçte kendi rol ve sorumluluklarının farkına varmaları ve kendi iş fikirlerine yönelik iş planı hazırlayabilecek bilgi ve deneyim kazanmaları amacıyla düzenlenir.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, aşağıda belirtilen 4 (dört) ana modülden oluşan en az 32 (otuz iki) ders saatini içeren sınıf içi ders ve atölye çalışmalarını içerir (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:3).

a) Modül 1: Girişimcilik özelliklerinin sınanması, iş fikri geliştirme ve yaratıcılık egzersizleri ile sorumlu girişimcilik kavramı ve tecrübe paylaşımı,

b) Modül 2: İşletme kavramı, işletme fonksiyonları, türleri, kuruluş şekilleri, mali ve hukuki sorumluluklar,

c) Modül 3: İş planı kavramı ve öğeleri (pazar araştırma, pazarlama planı, üretim planı, yönetim planı, finansal plan),

ç) Modül 4: İş modeli ve iş planına yönelik atölye çalışmaları (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:3-4).

2.1.2 Yeni Girişimci Desteği

Girişimcilik Destek Programına, girişimcilerin Uygulamalı Girişimcilik Eğitimini tamamladıktan sonra kurdukları Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeler ile İŞGEM’de yer alan İşletmeler başvurabilir.

İşletme kuruluş tarihi itibarıyla girişimcinin;

- Son 1 (bir) yıl içerisinde aynı faaliyet konusunda (Güncel NACE-Ekonomik Faaliyet Sınıflamasında yer alan 4’lü koda göre) şahıs işletmesinin bulunmaması,
- Tüzel kişi statüsünde kurulmuş herhangi bir işletmede %50’den fazla ortaklığının olmaması,
- Mevcutta kendisine ait gerçek kişi statüsünde başka bir işletmesinin bulunmaması gerekmektedir.

Tablo 2: Yeni Girişimci Desteği Kapsamındaki Destekler

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (1. ve 2. Bölge)	DESTEK ORANI (3., 4., 5. ve 6. Bölge)
İşletme Kuruluş Desteği		2.000		
Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteği	Geri Ödemesiz	18.000	%60	%70
İşletme Giderleri Desteği		30.000	Kadın Girişimci, Birinci Derece Şehit Yakını veya Engelli Girişimciye %80 uygulanır.	Kadın Girişimci, Birinci Derece Şehit Yakını veya Engelli Girişimciye %90 uygulanır.
Geri Ödemesiz Destekler Toplamı		50.000		
Sabit Yatırım Desteği	Geri Ödemeli	100.000		

Kaynak: (KOSGEB, 2019)

2.1.2.1 İşletme Kuruluş Desteği

İşletme kuruluş giderleri için herhangi bir gider belgesi aranmaksızın, destek süreci içerisinde talep edilmesi halinde geri ödemesiz olarak 2.000 (iki bin) TL destek sağlanır.

2.1.2.2 Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Yazılım ve Ofis Donanım Desteği

İşletmenin kuruluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde satın alınan/alınacak makine, teçhizat, yazılım ve ofis donanımları için geri ödemesiz olarak verilen desteğin üst limiti 18.000 (on sekiz bin) TL'dir.

2.1.2.3 İşletme Giderleri Desteği

İşletmenin kuruluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde gerçekleşen işletme giderlerine(personel ve kira giderleri) yönelik geri ödemesiz olarak verilen desteğin üst limiti her ay için 5.000 (beş bin) TL olmak üzere toplam 30.000 (otuz bin) TL'dir (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:13).

2.1.2.4 Sabit Yatırım Desteği

İşletmenin kuruluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dört) ay içinde satın alınan/alınacak makine, teçhizat ve yazılım için teminat karşılığı geri ödemeli olarak verilen desteğin üst limiti 100.000 (yüz bin) TL'dir (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:14).

2.1.3 İş Geliştirme Merkezi Desteği

İş Geliştirme Merkezi; bünyesinde barındırdığı işletmelere, işletme geliştirme koçluğu, destek ağlarına ulaşım, finans kaynaklarına erişim imkânı, uygun koşullarda iş yeri mekânı, ortak ofis ekipmanı, ofis hizmetleri gibi hizmetler sunarak işletmelerin en kırılgan oldukları ilk yıllarını sağlıklı bir şekilde aşmalarını ve büyümelerini sağlamak amacıyla kurulan ve işletilen, İşletme Kuluçkası veya İşletme Fidanlığı olarak da adlandırılan merkezlerdir.

İş Geliştirme Merkezi; belediyeler, yükseköğretim kurumları, özel idareler, kuluçka merkezleri ve meslek kuruluşları tarafından münferiden ya da müştereken kurulur (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:19).

Tablo 3: İş Geliştirme Merkezi Desteği Kapsamındaki Destekler

DESTEK UNSURU		ÜST LİMİTİ (TL)	DESTEK ORANI (%) (1. ve 2. Bölge)	DESTEK ORANI (%) (3., 4., 5. ve 6. Bölge)
İŞGEM KURULUŞ DESTEĞİ	Geri Ödemesiz	650.000	60	70
Bina Tadilatı		500.000		
Mobilya Donanım		100.000		
Personel Gideri		50.000		
İŞGEM İŞLETME DESTEĞİ		200.000	60	70
Personel		100.000		
Eğitim, Danışmanlık		50.000		
Küçük Tadilat		20.000		
İŞGEM tanıtım/organizasyon giderleri, işbirliği ağlarına erişim giderleri		30.000		

Kaynak: (KOSGEB, 2019)

İŞGEM Kuruluş Desteği kapsamında yeni kurulan İŞGEM'ler için;

a) Bina tadilatı için 500.000 (beş yüz bin) TL,

b) Ofisler ve ortak kullanım alanları için gerekli olan mobilyalar ve donanım (bilgisayar altyapısı dâhil) alımı için toplam 100.000 (yüz bin) TL,

c) Personel net ücreti (asgari geçim indirimi, ikramiye, prim vb. ek ödemeler hariç), kişi başına 3.000 (üç bin) TL'yi geçmemek üzere en fazla 3 (üç) personel için, toplam 50.000 (elli bin) TL olmak üzere, geri ödemesiz destek üst limiti 650.000 (altı yüz elli bin) TL'dir (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:22).

İŞGEM İşletme Desteği kapsamında İŞGEM'ler için;

a) Personel net ücreti (asgari geçim indirimi, ikramiye, prim vb. ek ödemeler hariç), kişi başına 3.000 (üç bin) TL'yi geçmemek üzere en fazla 5 (beş) personel için, toplam 100.000 (yüz bin) TL,

- b) İŞGEM işletmelerine yönelik toplu eğitim/danışmanlık faaliyetleri için 50.000 (elli bin) TL,
- c) İŞGEM Binası küçük tadilat işleri için 20.000 (yirmi bin) TL,
- ç) İŞGEM tanıtım/organizasyon giderleri, işbirliği ağlarına erişim giderleri için 30.000 (otuz bin) TL, olmak üzere geri ödemesiz destek üst limiti 200.000 (iki yüz bin) TL'dir (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:23).

2.1.4 İş Planı Ödülü

İş Planı Ödülü Yarışması, işbirliği yapılan Yükseköğretim Kurumu tarafından örgün eğitim kapsamında "Girişimcilik" dersi alan öğrenciler arasında düzenlenir (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:28).

2.2 Girişimciliği Geliştirme Destek Programı

15/06/2010 tarihli ve 27612 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren KOSGEB Destek Programları Yönetmeliği kapsamında 2018-10 ve 2018-21 sayılı KOSGEB İcra Komitesi Kararları ile kabul edilerek 01.01.2019 tarihinde Girişimciliği Geliştirme Destek Programı uygulamaya koyulmuştur. Girişimciliği Geliştirme Destek Programı kapsamında verilen Yeni Girişimci Desteği, 31.12.2018 tarihine kadar uygulanan Girişimcilik Destek Programı kapsamında verilen Yeni Girişimci Desteğinden farklı olarak iki alt programdan oluşmaktadır (Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:1-2).

Yeni Girişimci Programı kapsamındaki:

- a) Geleneksel Girişimci Programına, Girişimciliği Geliştirme Destek Programı kapsamında verilen Geleneksel Girişimci Eğitimini tamamlamış olan girişimcinin kurduğu işletme başvurabilir.
- b) İleri Girişimci Programına, Girişimciliği Geliştirme Destek Programı kapsamında verilen Geleneksel Girişimci Eğitimini ve İleri Girişimci Eğitimini tamamlamış olan girişimcinin kurduğu ve Başkanlık tarafından belirlenen İleri Girişimci Programı Faaliyet Konuları Tablosunda belirtilen konularda faaliyet gösteren işletme başvurabilir (Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:2-3).

Girişimcinin, işletmesinin kuruluş tarihinden üç yıl öncesinden programa başvurduğu tarihe kadar, başvuruda bulunduğu işletme dışında;

- gerçek kişi statüsünde bir firmasının olmaması,

- tüzel kişi statüsünde kurulmuş herhangi bir firmada %30 ve üzeri ortaklığının bulunmaması gereklidir (Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:3).

2.2.1 Geleneksel Girişimci Programı Kapsamında Sağlanan Destekler

Geleneksel Girişimci Programının hedefi, işletmeleri kuruluş yıllarında desteklemek ve bu işletmelerde istihdamı teşvik etmektir (Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:4).

Geleneksel Girişimci Programı kapsamında işletmelerin kuruluşuna ve performansına yönelik olarak destek sağlanır.

Kuruluş desteği kapsamında geri ödemesiz olarak, gerçek kişi statüsünde kurulmuş olan işletmeye 5.000 TL, sermaye şirketi statüsünde kurulmuş olan işletmeye 10.000 TL destek sağlanır.

Performans desteği, işletmenin vergi mükellefiyetinin devam etmesi ve istihdam sayısına göre belirlenecek olup; destek tutarı hesaplanırken ilgili dönemde Sosyal Güvenlik Kurumu nezdinde 4(a) kapsamındaki tüm personelin tahakkuk eden prim gün sayılarının toplamı dikkate alınır.

Performans desteği, program başlangıç tarihinden itibaren 1. yıl birinci performans dönemi ve 2. yıl ikinci performans dönemi olmak üzere, performans dönemleri sonunda işletmeye geri ödemesiz olarak sağlanır. Her performans dönemi bir yılı kapsar.

Her bir performans dönemi sonunda, işletmenin ilgili dönemde gerçekleştirdiği toplam prim gün sayısına göre;

Birinci performans dönemi için

- 180-539 olan işletmeye 5.000 TL,
- 540-1079 olan işletmeye 10.000 TL,
- 1080 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL,

İkinci performans dönemi için

- 360-1079 olan işletmeye 5.000 TL,
- 1080-1439 olan işletmeye 15.000 TL,

- 1440 ve üstü olan işletmeye 20.000 TL olmak üzere en fazla 40.000 TL'ye kadar destek sağlanır. Asgari prim gün sayısına ulaşan işletme için girişimcinin; genç, kadın, engelli, gazi veya birinci derecede şehit yakını olması durumunda her bir performans döneminde belirlenen tutarlara 5.000 TL eklenir.

2.2.2 İleri Girişimci Programı Kapsamında Sağlanan Destekler

İleri Girişimci Programının hedefi, ülkemizin stratejik önceliklerine uygun olarak yenilikçi, sanayide dijitalleşme uygulamaları, orta yüksek/yüksek teknoloji düzeyindeki sektörler ile imalat sektöründe faaliyet gösteren işletmelerin sayısının artırılması, işletmelerin en kırılgan olduğu kuruluş yıllarında desteklenmesi ve bu işletmelerde istihdamın teşvik edilmesidir.

İleri Girişimci Programında işletmelerin kuruluşuna, performansına, makine, teçhizat ve yazılım giderleri ile mentörlük, danışmanlık ve işletme koçluğuna yönelik hizmet alımlarına destek sağlanır (Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:5).

İleri Girişimci Programı kapsamında destek kararı verilen işletmelere yukarıda Geleneksel Girişimci Programı için belirtilen kuruluş desteği, 1. yıl ve 2. yıl performans destekleri ve bunlara ek olarak işletmenin teknoloji seviyesine göre 300.000 TL'ye kadar makine, teçhizat ve yazılım desteği verilir.

Makine, teçhizat ve yazılım desteği kapsamında, işletmenin desteklenen faaliyet konusu ile ilgili olarak, işletme kuruluş tarihinden programın 1. yılının sonuna kadar satın alınan makine ve teçhizat giderleri ile yazılım lisans bedeli veya zaman sınırlı lisans kullanım bedeli için geri ödemesiz olarak sağlanacak desteğin üst limiti 100.000 TL'dir. Ancak, işletmenin orta yüksek teknoloji seviyesinde faaliyet göstermesi durumunda geri ödemesiz olarak sağlanacak desteğin üst limiti 200.000 TL, yüksek teknoloji seviyesinde faaliyet göstermesi durumunda geri ödemesiz olarak sağlanacak desteğin üst limiti 300.000 TL'dir.

Makine, teçhizat ve yazılım desteği için destek oranı %75'tir. Destekleme kararı verilen makine, teçhizat ve yazılımın; Sanayi ve Teknoloji Bakanlığınca 13/09/2014 tarih ve 29118 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan SGM 2014/35 sayılı Yerli Malı Tebliği'ne uygun olarak alınmış ve fatura tarihi itibarıyla güncel yerli malı belgesi ile tefrik edilmesi durumunda, destek oranına %15 ilave edilir (Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:5).

Mentörlük, danışmanlık ve işletme koçluğu desteği; orta yüksek ve yüksek teknoloji alanlarında faaliyet gösteren işletmeler için geri ödemesiz olarak sağlanacak desteğin üst limiti 10.000 TL'dir. Destek oranı %75'tir (Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Uygulama Esasları 02/11/2018:7).

Tablo 4: Girişimcilik Destek Programı İle Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Arasındaki Farklar

	Girişimcilik Destek Programı (31.12.2018 tarihine kadar uygulanan)	Geleneksel Girişimci Programı (01.01.2019 tarihinde uygulanmaya başlanan)	İleri Girişimci Programı (01.01.2019 tarihinde uygulanmaya başlanan)
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi	Tek aşamalı	Tek aşamalı	Çift aşamalı
Sektör Kısıtlaması	KOSGEB'in desteklediği tüm sektörler	KOSGEB'in desteklediği tüm sektörler	KOSGEB'in desteklediği ve ileri girişimci kapsamına giren sektörler
Başvuru Şartları	Girişimcinin son 1 yıl içerisinde aynı faaliyet alanında işletmesinin bulunmaması ve başka işletmede %50'den fazla ortaklığının bulunmaması	Girişimcinin son 3 yıl içerisinde işletmesinin bulunmaması ve başka işletmede %30'dan fazla ortaklığının bulunmaması	Girişimcinin son 3 yıl içerisinde işletmesinin bulunmaması ve başka işletmede %30'dan fazla ortaklığının bulunmaması
Başvuru Süresi	Kuruluştan itibaren 2 yıl içerisinde	Kuruluştan itibaren 1 yıl içerisinde	Kuruluştan itibaren 1 yıl içerisinde
Kurul Değerlendirmesi	Var	Yok (Uygulama Birimi Tarafından Değerlendirilir.)	Var
Kuruluş Desteği	Tüm işletmelere 2.000 TL	Şahıs İşletmelerine 5.000 TL, Şirketlere 10.000 TL	Şahıs İşletmelerine 5.000 TL, Şirketlere 10.000 TL
Geri Ödemesiz Makine, Teçhizat Desteği	Var (18.000 TL'ye kadar)	Yok	Var (300.000 TL'ye kadar)

Geri Ödemeli Makine, Teçhizat Desteği	Var (100.000 TL'ye kadar)	Yok	Yok
İşletme Giderleri Desteği (Personel ve kira için)	Var (30.000 TL'ye kadar)	Yok	Yok
Performans Desteği (İşletmenin SGK Prim Gün Sayısına göre)	Yok	Var (1. yıl ve 2. yıl için toplamda 50.000 TL'ye kadar)	Var (1. yıl ve 2. yıl için toplamda 50.000 TL'ye kadar)
Teminat Mektubu İhtiyacı	Var (Geri Ödemeli Makine-Teçhizat Desteğinde)	Yok	Yok
Destek Oranı	1 ve 2. Bölgelerde %60 (Kadın girişimcilerde %80)	Yok	Tüm Bölgelerde %75 (Yerli Malı Belgesine Sahip Makinalarda %90)
Destek Üst Limiti	50.000 TL	60.000 TL	360.000 TL
Uygunsuzluk Oluşmaması İçin Gereken Faaliyet Süresi	3 yıl	1 yıl	2 yıl

Kaynak: 02/11/2018 tarihli Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları revizyonu ve 02/11/2018 tarihli Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Uygulama Esasları.

Tablo 4’de 01.01.2019 tarihine kadar uygulanan Girişimcilik Destek Programı ile 01.01.2019 tarihinden sonra uygulamaya konulan Girişimciliği Geliştirme Destek Programı arasında farklar verilmektedir.

Tabloda da görüldüğü gibi iki destek programı arasındaki en büyük fark artık girişimcilerin sektörlerine göre sınıflandırılarak farklı destek süreçlerine ve desteklere tabi olmasıdır. Bu kapsamda yenilenen destek programının Geleneksel Girişimci Desteği ve İleri Girişimci Desteği olarak ikiye bölündüğü söylenilebilir.

Girişimcilik Eğitimine katılarak sertifikasını aldıktan sonra işletmesini kuran girişimciler, KOSGEB’e başvuru aşamasında faaliyet gösterdikleri sektörlerle göre

Geleneksel Girişimci Desteği veya İleri Girişimci Desteğine başvuru yapabilmektedir. İstisnaları olmakla birlikte hizmet ve ticaret sektörlerinde faaliyet gösteren girişimciler geleneksel girişimci, imalat sektöründe faaliyet gösteren girişimciler de ileri girişimci olarak görülmektedir.

İleri Girişimci Desteğinden yararlanmak isteyen girişimciler önceden almış oldukları Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi Katılım Belgeleriyle desteğe başvurabilmektedir ancak girişimcilik eğitimlerinin mevzuatının güncellemesiyle birlikte destekten yararlanmak için ikinci bir eğitime katılmaları gerekecektir. İlgili ikinci eğitimlerde ileri girişimcilerin ihtiyaç duyacağı pazar araştırma, pazarlama planı, üretim planı, yönetim planı, finansal planı konularına ağırlık verilecektir.

Girişimcilik Destek Programı'nın başvuru koşulları yer alan "Girişimcinin **son 1 yıl** içerisinde **aynı faaliyet alanında** işletmesinin bulunmaması ve başka işletmede **%50**'den fazla ortaklığının bulunmaması" şartı da Girişimciliği Geliştirme Destek Programında sertleştirilerek "Girişimcinin **son 3 yıl** içerisinde işletmesinin bulunmaması ve başka işletmede **%30**'dan fazla ortaklığının bulunmaması" şeklinde değiştirilmiştir.

Yeni program ile değişen bir başka başvuru şartı da girişimcilerin kuruluştan itibaren destek için KOSGEB'e başvurabilecekleri süredir. Yeni program ile birlikte bu süre 2 yıldan 1 yıla düşürülmüştür.

Girişimcilik Destek Programı'na başvuran girişimciler iş planları ön değerlendirmeden onaylanarak geçtikten sonra Uygulama Birimleri tarafından oluşturulan ve 3 müdürün yer aldığı Değerlendirme ve Karar Kurulu'na katılmaktaydılar. Girişimcilerin desteklenip desteklenmeyeceği bu kurullar vasıtasıyla belirlenmekteydi. Girişimciliği Geliştirme Destek Programı kapsamında verilen Geleneksel Girişimci Desteği değerlendirmelerinde ise kurul değerlendirmesi kaldırılmış, değerlendirme işletmeden sorumlu uzman ve Uygulama Birimi Müdürü tarafından yapılmaktadır. Böylece Geleneksel Girişimci olarak başvuran girişimcilerin kurul oluşumunu beklemesine gerek kalmamış ve değerlendirme süreçleri hızlanmıştır. İleri Girişimci Desteğine başvuracak girişimciler ise Girişimcilik Destek Programındaki gibi kurul değerlendirmesine tabidir.

Desteklenmesine karar verilen işletmelerin alacağı destek çeşitleri ve destek üst limitleri konusunda da birtakım değişiklikler yapılmıştır. Eski destek programı kapsamında tüm işletmelere 2.000 TL olarak verilen İşletme Kuruluş Desteği, yeni destek programında şahıs işletmeleri için 5.000 TL, şirketler için 10.000 TL olacak şekilde değiştirilmiştir. Eski destek programında tüm sektörler için 18.000 TL olarak belirlenen geri ödemesiz makine-

teçhizat, ofis donanımı ve yazılım desteği, yeni destek programında geleneksel girişimcilerde kaldırılmış, ileri girişimcilere de sadece makine-teçhizat olarak sınırlanarak 300.000 TL'ye ulaşacak şekilde artırılmıştır. İleri Girişimci Programı kapsamında verilecek geri ödemesi makine-teçhizat desteğinin üst limitinin belirlenmesinde işletmenin faaliyet gösterdiği sektörün teknoloji seviyesi dikkate alınmaktadır. Bu kapsamda verilecek desteğin üst limiti düşük, orta-düşük teknoloji düzeyinde faaliyet gösteren işletmeler için 100.000 TL, orta yüksek teknoloji düzeyinde faaliyet gösteren işletmeler için 200.000 TL, yüksek teknoloji düzeyinde faaliyet gösteren işletmeler için 300.000 TL olarak belirlenmiştir. Girişimcilik Destek Programı kapsamında verilen, personel ve kira giderlerini kapsayan İşletme Giderleri Desteği ve geri ödemeli makine-teçhizat giderlerini kapsayan Sabit Yatırım Desteği yeni programla birlikte kaldırılmıştır. Girişimciliği Geliştirme Destek Programı kapsamında İşletme Giderleri Desteği yeri hem geleneksel girişimcilerin hem de ileri girişimcilerin faydalanabildiği Performans Desteği verilmektedir. Performans Desteği girişimcilerin destek programı onaylandıktan sonraki 1. yıllarının ve 2. yıllarının bitiminde işletmelerinde çalıştırdıkları personellerin toplam SGK prim günleri hesaplanarak belirlenen bir destektir. Bu kapsamda erkek girişimcilere üst limiti 40.000 TL, kadın girişimcilere üst limiti 50.000 TL olacak şekilde destek ödemesi yapılmaktadır.

Girişimcilik Destek Programında %60 olan destek oranı, Girişimciliği Geliştirme Destek Programı kapsamında yer alan Geleneksel Girişimcilik Desteğinde artık kullanılmamakta, İleri Girişimci Desteği kapsamında verilen geri ödemesiz makine-teçhizat desteğinde ise %75 olarak uygulanmaktadır. İleri girişimciler tarafından alınan makine-teçhizatların yerli olması durumunda destek oranına %15 ilave edilir ve %90 olarak uygulanır.

Girişimcilik Destek Programında 50.000 TL olan destek üst limiti, Girişimciliği Geliştirme Destek Programı kapsamında yer alan Geleneksel Girişimcilik Desteğinde 60.000 TL, İleri Girişimci Desteğinde 360.000 TL'dir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇANAKKALE İLİ SOSYO-EKONOMİK YAPISI

Çanakkale 530.417 kişilik nüfusu ile Türkiye sıralamasında 40. sırada yer almaktadır (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Sonuçları – TÜİK, 2019a). Topraklarının büyük bir kısmı Marmara Bölgesi'nin Güney Marmara bölümünde, Edremit körfezi kıyısındaki küçük bir kısmı da Ege Bölgesi'nin sınırları içinde yer alan ilin yüzölçümü 9.933 km²'dir.

Avrupa ile Asya kıtalarını birbirinden ayıran Çanakkale Boğazı'nın kıyısında kurulan şehir, Türkiye'nin kuzeybatısında, Gelibolu yarımadası ve Biga yarımadası toprakları üzerinde yer almaktadır. Türkiye'nin en batı noktası Gökçeada'daki İnce Burun ve Anadolu'nun en batı noktası olan Baba Burnu Çanakkale sınırları içindedir. İl, 607 kilometre kıyı şeridine sahiptir (Çanakkale Valiliği, 2019).

Kalkınma Bakanlığının illerin ve bölgelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralaması araştırması (SEGE-2011) sonuçlarına göre; sosyoekonomik gelişmişlik sıralamasında Çanakkale 14. sırada yer almaktadır (Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü, 2013: 50).

3.1. Sanayi

Çanakkale sanayisi; ilin stratejik konumu, tarihi ve askeri özellikleri olan bir bölgede bulunmasının da etkisiyle başlangıçta yavaş bir gelişim göstermiş ama 1970'li yıllardan itibaren artış gösteren büyük ölçekli sanayi yatırımlarının gerçekleşmesiyle birlikte büyük bir ivme kazanmıştır. Tarımdaki gelişime bağlı olarak tarıma dayalı sanayi kolları da ilerlemiş ve ülke ekonomisindeki payı dikkat çeken bir artış göstermiştir. İlde en fazla bulunan sanayi gıda sektöründe olup bu sektörün genelini mandıralar ve zeytinyağı imalathaneleri oluşturmaktadır. Ayrıca kentin önemli sanayi ürünleri arasında inşaat demiri, seramik, karo fayans, vitrifiye ürünleri, su ürünleri, süt ürünleri, dondurulmuş ve kurutulmuş gıda, un, yem, çimento, çinko ve kurşun gibi madenler yer almaktadır.

Çanakkale'de bir tanesi Çanakkale Merkez diğeri Biga ilçesinde olmak üzere iki adet Organize Sanayi Bölgesi (OSB) bulunmaktadır. Ezine'de kurulması planlanan Gıda İhtisas OSB, tüzel kişiliğini kazanmış olup altyapı çalışmalarına yönelik süreç devam etmektedir.

İlde Biga’da 2 adet, Merkez, Çan, Gelibolu, Gökçeada ve Lapseki ilçelerinde 1’er adet olmak üzere toplam 7 adet küçük sanayi sitesi bulunmakta olup yeni bir küçük sanayi sitesinin Ezine ilçesinde kurulumuna yönelik süreç devam etmektedir.

3.2. Tarım

Çanakkale ili birçok ürünün yetiştirilebildiği, tarım potansiyeli ve tarımdaki istihdam oranı yüksek bir ilimizdir. İlin iklimi, bitkisel ve hayvansal üretimi, coğrafi konumu ise su ürünleri üretimini olumlu yönde etkilemektedir. Çanakkale’nin birçok ürünüyle öne çıkan ve markalaşan bir tarım kenti olduğu söylenebilir.

Salçalık biber, domates, bakla, şeftali, elma, şaraplık üzüm ve yulaf Çanakkale’de üretilen başlıca tarım ürünleridir. İlçelerine göre dağılımına baktığımızda Ayvacık’ta zeytin ve zeytinyağı, Bayramiç’te elma, Bozcaada’da üzüm, Ezine’de zeytin, Gelibolu’da su ürünleri, Lapseki’de şeftali ve kiraz, Yenice’de ise kırmızı biber üretimi öne çıkmaktadır.

Ülkemizin toplam salçalık biber üretiminin %16’sı, şeftali üretiminin %16’sı, çeltik üretiminin %11’i, , kanola üretiminin %8’i, zeytin üretiminin %7,3’ü, domates üretiminin %5,7’si, elma üretiminin %4,5’i ve bakla üretiminin %3’ü Çanakkale’de gerçekleştirilmektedir.

3.3. Hayvancılık

Çanakkale’de sığır, koyun, keçi yetiştiriciliğinin ve tavukçuluğun yanı sıra arıcılıkta da son yıllarda büyük ilerlemeler kaydedilmiştir. İlin Türkiye süt üretimindeki payı %3 civarındadır. Süt üretiminin büyük bir kısmı sığırlardan karşılanmaktadır. Ezine ve Gökçeada ilçeleri koyun, Biga kanatlı hayvan, Merkez ve Ayvacık ise keçi yetiştiriciliğinde öne çıkmaktadır. Şehirde hayvancılığın gelişmesinde, tarım ürünleri çeşitliliği ve yem sektöründe faaliyet gösteren çok sayıda firmanın bulunması önemli rol oynamakta ve gelişmenin sürdürülebilir olmasını sağlamaktadır.

Çanakkale ilinde 2013 yılında 8.070 ton deniz avcılığı, 39 ton iç su avcılığı, 231 ton iç su yetiştiriciliği, 23 ton deniz yetiştiriciliği üretimi olmak üzere toplam 8363 ton su ürünleri üretimi gerçekleştirilmiştir.

Asya ve Avrupa’yı birbirine bağlayan ulaşım ağları üzerinde bulunan Çanakkale; gelişen karayolu, denizyolu ve havayolu ulaşım altyapısı ile yatırımcılara çeşitli fırsatlar sunmaktadır.

Yapım aşamasında olan 1915 Çanakkale Köprüsü ve bağlantı yollarının tamamlanmasıyla beraber Çanakkale; İstanbul, İzmir ve Bursa gibi başlıca finans ve üretim merkezlerine çok daha yakın olacaktır (Güney Marmara Kalkınma Ajansı, 2019).

2008 ve 2014 yıllarında Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) ve Ekonomi ve Dış Politika Araştırma Merkezi (EDAM) tarafından hazırlanan, ülkemizdeki illerin rekabetçilik güçlerini ölçmek için sekiz alt endeksin birleşimi ile oluşturulan bileşik rekabetçilik endeks değerlerine göre, 2008 yılında 15. sırada yer alan Çanakkale 2014 yılında 4 sıra ilerleyerek 11. sırada yer almıştır. (EDAM, 2019)

Aşağıdaki tabloda EDAM tarafından illerin rekabetçilik güçlerini hesaplamak için kullanılan 8 alt endekste Çanakkale ilinin Türkiye genelindeki 2014 yılı sıralaması verilmektedir.

Tablo 5: Çanakkale İli Rekabetçilik Endeks Değerleri Alt Bileşenleri Türkiye Geneli Sıralaması

Endeks	Sıralama
Makroekonomik İstikrar Endeksi	27
Piyasa Büyüklüğü Endeksi	25
Finansal Derinlik Endeksi	17
Emek Piyasaları Endeksi	17
İnsan Sermayesi Endeksi	5
Yaratıcı Sermaye Endeksi	14
Sosyal Sermaye Endeksi	5
Fiziki Altyapı Endeksi	10

Makroekonomik İstikrar Endeksi; ilin kamu yatırımlarından aldığı pay, kişi başına kredi, dış ticaret ve vergi gelirleri, kişi başına toplam tarımsal üretim ve 10 kişiden az çalışanlı işyerlerinin toplama oranları kullanılarak oluşturulmuştur.

Piyasa Büyüklüğü Endeksi; İl bazında krediler, tasarruf ve ticari mevduat, vergi gelirleri, dış ticaret, işyeri sayısı, toplam tarımsal üretim ve yıllık konut satışlarından oluşmaktadır.

Finansal Derinlik Endeksi; İl bazında finansal derinlik endeksini oluşturmak amacıyla, kişi başına kredi, kişi başına mevduat, işyeri başına ticari mevduat, ATM ve şube sayısı, nakdi krediler/mevduat gibi veriler kullanılarak oluşturulmuştur.

Emek Piyasaları Endeksi; 15-24 yaş arası nüfusun toplam nüfusa oranı, işsizlik, istihdam ve işgücüne katılım oranları, sigortalı çalışanların toplam nüfusa oranı, ortalama bitirilen okul yılı ve net göç hızı gibi verilerden oluşmaktadır.

İnsan Sermayesi Endeksi; Okul öncesinden mesleki liselerine öğrenci başına düşen öğretmen sayısı, üniversite okuyanların toplam nüfusa oranı ve akademisyen sayıları gibi veriler ile oluşturulmaktadır.

Yaratıcı Sermaye Endeksi; İllerin hem teknolojik gelişimine uygun altyapının varlığını, hem de inovasyon yoluyla rekabet yaratabileceği düşünülen patent başvuru, TÜBİTAK'ın il bazında AR&GE proje destek verileri ve tescil sayıları, akademik yayın sayısı, öğretim görevlisi sayısı, üniversite mezun sayıları ve bilgiye erişimin bir göstergesi olarak internet kullanıcı verilerinin kullanıldığı bir endekstir.

Sosyal Sermaye Endeksi; kişi başına hekim sayısı, kişi başına hastane yatak sayısı, bebek ölüm hızları, göç hızı, işlenen suç miktarı, sivil toplum örgütü sayısı, aktif sigortalı çalışan sayısı, turizm göstergeleri partiküler madde miktarları atık hizmeti verilen nüfus oranlarının kullanıldığı bir endekstir.

Fiziki Altyapı Endeksi; taşımacılık ile ilgili olarak kilometrekare başına otoyol, demiryolu uzunluğunun yanı sıra, havayolu ile taşınan yolcu ve yük miktarları, bin kişi başına otomobil ve kamyonet sayısı ile enerji ve iletişim ile ilgili altyapıyı gösterebilmek için elektrik tüketim verileri ve sabit ve mobil telefon hattı verileri kullanılarak oluşturulan bir endekstir (EDAM, 2019).

3.4. Tablolarla Çanakkale

Tablo 6'da 2013 yılı TÜİK verileriyle Çanakkale ili istihdam, işgücüne katılım ve işsizlik oranları verilmektedir. Çanakkale ili üç oranda da Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır.

Tablo 6: Çanakkale İstihdam, İşgücüne Katılım ve İşsizlik Oranları

	Çanakkale	Sıra	Türkiye Ortalaması
İstihdam Oranı (%)	45	55	46,2
İşgücüne Katılım Oranı (%)	47,9	58	50,5
İşsizlik Oranı (%)	6,1	74	8,8

Kaynak: (İl Bazında Temel İşgücü Göstergeleri - TÜİK, 2019b)

Tablo 7’de Çanakkale ilinin yıllara göre ihracat rakamları verilmektedir. İhracat rakamları 2005 - 2010 yılları arasında dalgalanmalar göstermiş, 2014 yılından itibaren düşüşe geçmiştir.

Tablo 7: Çanakkale İli Yıllara Göre İhracat Rakamları

Yıl	Çanakkale (bin dolar)	Türkiye (bin dolar)	Sıra
2002	52.616	36 059 089	29
2003	62.700	47 252 836	27
2004	68.561	63 167 153	35
2005	62.470	73 476 408	36
2006	102.590	85 534 676	33
2007	96.990	107 271 750	36
2008	156.637	132 027 196	35
2009	85.968	102 142 613	42
2010	136.591	113 883 219	39
2011	143.675	134 906 869	41
2012	169.713	152 461 737	37
2013	175.415	151 802 637	42
2014	148.953	157 610 158	47
2015	129.299	143 838 871	48
2016	108.595	142.529.584	49
2017	124.738	156.992.940	48
2018	152.730	167.933.943	45

Kaynak: (İhracatçı Firmaların İllere Göre Dağılımı - TÜİK, 2019c)

Tablo 8’de Çanakkale ilinin yıllara göre ihracat yapan firma sayıları verilmektedir.

Tablo 8: Çanakkale İli Yıllara Göre İhracat Yapan Firma Sayıları

Yıl	Çanakkale (adet)	Türkiye (adet)
2002	51	31.731
2003	60	35.603
2004	63	39.437
2005	66	42.156
2006	58	44.166
2007	75	48.269
2008	63	48.144
2009	71	48.591
2010	57	50.379
2011	60	53.282
2012	68	56.440
2013	61	60.117
2014	66	63.586
2015	58	65.104
2016	70	64.896
2017	70	64.503
2018	76	68.901

Kaynak: (İhracatçı Firmaların İllere Göre Dağılımı - TÜİK, 2018c), (Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği AR-GE Şubesi, 2019)

Tablo 9’da Çanakkale’de imalat sektöründe faaliyet gösteren işletme ve çalışan sayıları verilmektedir. Tablo 9’da görüldüğü gibi Çanakkale’de gıda ürünlerinin imalatı 520 işletme ve 4.098 çalışan ile ön plana çıkmaktadır. İlin başlıca geçim kaynağının tarım ve hayvancılık olması, imalat sektörünü de etkilemiştir.

Tablo 9: Çanakkale İli İmalat Sektöründe Faaliyet Gösteren İşletme ve Çalışan Sayıları

Faaliyet Kodu	Faaliyet Grupları	İşletme Sayısı	Çalışan Sayısı
05	Kömür ve linyit çıkartılması	10	304
06	Ham petrol ve doğalgaz çıkarımı	0	0
07	Metal cevheri madenciliği	21	1273
08	Diğer madencilik ve taş ocakçılığı	77	705
09	Madenciliği destekleyici hizmet faaliyetleri	14	246
10	Gıda ürünleri imalatı	527	4427
11	İçecek imalatı	15	92
12	Tütün ürünleri imalatı	1	40
13	Tekstil ürünleri imalatı	22	70
14	Giyim eşyaları imalatı	41	525
15	Deri ve ilgili ürünler imalatı	13	47
16	Ağaç, ağaç ürünleri ve mantar ürünleri imalatı	117	439
17	Kâğıt ve kâğıt ürünleri imalatı	5	31
18	Kayıtlı medyanın basılması ve çoğaltılması	41	154
19	Kok kömürü ve petrol ürünleri imalatı	3	51
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	17	102
21	Temel eczacılık ürünlerinin ve eczacılığa ilişkin malzemelerin imalatı	0	0
22	Kauçuk ve plastik ürünlerin imalatı	60	422
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	113	4166
24	Ana metal sanayi	20	3367
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	164	609
26	Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünlerin imalatı	10	30
27	Elektrikli teçhizat imalatı	9	17

28	Makine ve ekipman imalatı	27	164
29	Motorlu kara taşıtı ve römork imalatı	9	41
30	Diğer ulaşım araçları imalatı	11	561
31	Mobilya imalatı	133	1594
32	Diğer imalatlar	12	40
33	Makine ve ekipman kurulumu ve onarımı	100	497
TOPLAM		1.592	20.014

Kaynak: (İşyeri ve Sigortalılara Ait İstatistikler - SGK, 2019)

Tablo 10’da Çanakkale ilindeki işletme sayılarının çalışan sayısı aralıklarına göre dağılımı verilmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi işletmelerin 3’te 1’inden fazlasında tek çalışan mevcuttur. Geriye kalan işletmelerin çoğunluğu da 2-3 ve 4-6 çalışanlı işletme aralığında bulunmaktadır. Bu durum Çanakkale’deki işletmelerin genellikle küçük olduğunu göstermektedir.

Tablo 10: Çanakkale İli 4/a Kapsamında İşyeri ve Sigortalı Sayılarının İşyeri Büyüklüğüne Göre Dağılımı

Çalışan Sayısı	İşyeri Sayısı	Sigortalı Sayısı
1 Kişi	5.897	5.897
2-3 Kişi	4.296	10.178
4-6 Kişi	2.235	10.543
7-9 Kişi	815	6.415
10-19 Kişi	749	9.966
20-29 Kişi	207	4.914
30-49 Kişi	173	6.388
50-99 Kişi	99	6.553
100-249 Kişi	53	7.971
250-499 Kişi	12	3.936
500-749 Kişi	5	2.783
750-999 Kişi	0	0
1000+ Kişi	3	7.960
Toplam	14.544	83.504

Kaynak: (İşyeri ve Sigortalılara Ait İstatistikler - SGK, 2019)

Çanakkale ilinde kadın ve erkek ortalama günlük kazanç rakamları arasında önemli bir fark göze çarpmaktadır. Kadınların 2018 yılında SGK'ya bildirilen ortalama günlük kazançları 86,62 TL iken erkeklerde bu rakam 114,74 TL'ye çıkmaktadır. Çanakkale'de kadın, erkek, kamu, özel ortalama günlük kazançlarının tamamında Türkiye ortalamasının altında kalmaktadır. (SGK, 2019)

Tablo 11: Ortalama Günlük Kazanç (TL)

	Çanakkale	Türkiye
Kadın	86,62	105,66
Erkek	114,74	116,70
Kamu	131,60	133,42
Özel	101,77	110,75

Kaynak: SGK 2019

Tablo 12, Türkiye Esnaf Sanatkarları Konfederasyonu internet sitesinde yer alan ve yıllara göre illerde açılan ve kapanan işletme sayılarını gösteren istatistikler tasnif edilerek hazırlanmıştır. Tabloda da görüldüğü gibi 2011 yılı dışındaki tüm yıllarda açılan esnaf işletmesi sayısı kapanan esnaf işletmesi sayısından fazladır. 2015 yılında da işletme sayısında artış olmakla birlikte, işletme artış hızında düşüş **olmuştur**. Bu kapsamda 2011 ve 2015 yıllarında yaşanan ekonomik durgunlukların Çanakkale'deki esnaf işletmelerini de etkilediği söylenilebilir.

Tablo 12: Çanakkale’de Açılan ve Kapanan Esnaf İşletmesi Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Çanakkale’de Açılan Esnaf Sayısı	Çanakkale’de Kapanan Esnaf Sayısı	Esnaf Sayısındaki Artış
2010	451	202	249
2011	477	565	-88
2012	401	166	235
2013	451	210	241
2014	412	196	216
2015	372	172	200
2016	451	160	291
2017	472	140	332
2018	465	146	319

Kaynak: (İllere Göre Türkiye Esnaf ve Sanatkarlar Sicil Gazetesinde Yayımlanan Açılış-Kapanış ve Değişiklik İlanları - TESK, 2019)

Tablo 13, Türkiye Odalar Borsalar Birliği internet sitesinde yer alan ve yıllara göre illerde açılan ve kapanan işletme sayılarını gösteren istatistikler tasnif edilerek hazırlanmıştır. Tablo 12’ye benzer şekilde 2011 yılındaki ekonomik durgunluk ticaret işletmelerindeki artış sayısını da etkilemiştir.

Tablo 13: Çanakkale’de Açılan ve Kapanan Ticaret İşletmesi Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Çanakkale’de Açılan Tacir Sayısı	Çanakkale’de Kapanan Tacir Sayısı	Tacir Sayısındaki Artış
2010	2116	1419	697
2011	2186	1774	412
2012	1980	1170	810
2013	2019	1317	702

2014	2242	1332	910
2015	2407	1089	1318
2016	2719	1310	1409
2017	2718	1178	1540
2018	2775	1415	1360

Kaynak: (Kurulan ve Kapanan Şirket İstatistikleri - TOBB, 2019)

Tablo 14, tablo 12’de verilen yıllara göre esnaf işletmesi artış sayıları ve tablo 13’te verilen yıllara göre ticaret işletmeleri artış sayıları kullanılarak hazırlanmıştır. Tabloda da görüldüğü gibi Çanakkale’deki işletme sayısındaki en düşük artış 2011 yılında gerçekleşmiştir. 2014-2017 yılları arasında ise düzenli bir artış gözlemlenmektedir.

Tablo 14: Çanakkale’de İşletme Sayılarındaki Artışın Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Esnaf Sayısındaki Artış	Tacir Sayısındaki Artış	İşletme Sayısındaki Artış
2010	249	697	946
2011	-88	412	324
2012	235	810	1045
2013	241	702	943
2014	216	910	1126
2015	200	1318	1518
2016	291	1409	1700
2017	332	1540	1872
2018	319	1360	1679

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

GİRİŞİMCİLİK DESTEK PROGRAMININ ETKİSİ ARAŞTIRMASI

4.1 Araştırmanın Amacı ve Yöntemi

Araştırmanın amacı Çanakkale'deki Girişimcilerin KOSGEB Girişimcilik Destek Programından yararlanma durumlarını, desteğin yararlanan işletmelere etkilerini ve işletmelerin destekler hakkındaki fikirlerini ortaya koymaktır. Araştırmadan elde edilecek bilgiler ışığında uygulanabilir öneriler sunulması amaçlanmaktadır.

Araştırma kapsamında KOSGEB Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı'ndan, Çanakkale'de Girişimcilik Destek Programından yararlanan girişimcilere ait veriler istenmiştir. KOSGEB tarafından gönderilen veriler ilgili başlıklarda raporlar halinde sunulmuştur. Ayrıca Yeni Girişimci Desteğinden yararlanan 112 işletmeye anket uygulanmıştır.

Anket soruları hazırlanırken Maden (2012), Onay (2013), Solmaz (2014), Bayram (2014), Yılmaz (2015), Avcı (2015), Arıkan (2017), Ürper (2017), Yeni (2018) çalışmalarından ve 2008 yılına kadar kullanılan KOSGEB Kalite Yönetim Sistemi Müşteri Memnuniyet Anketlerinden faydalanılmıştır. Anket hazırlandıktan sonra ön anket çalışmaları yapılmış, anlaşılmakta zorlanılan sorular düzeltilmiştir. Katılımı artırmak amacıyla anketler mümkün olduğunca kısa tutulmuş, gereksiz soru sorulmamıştır. Verilen cevapların güvenilirliğini artırmak amacıyla anketlerin girişinde yapılma amaçları, gizlilik taahhüdü, teşekkür ve temennilere yer verilmiştir.

Anketin güven düzeyi ve güven aralığı, uygulanan anket sayısı baz alınarak <https://www.surveysystem.com/sscalc.htm> internet adresi aracılığıyla hesaplanmış ve aşağıda verilmiştir.

Yeni Girişimci Desteği anketinde anakütle 375 girişimciden oluşmaktadır. Anakütle içerisinde 112 girişimciye anket uygulanmış, %95'lik güven düzeyinde 7,77'lik güven aralığına ulaşılmıştır.

Anket uygulama sürecinde hazırlanan online anket girişimcilere gönderilmiştir. Bu kapsamda 59 girişimci gönderilen anketleri online olarak cevaplamıştır. Ayrıca 53 girişimci işletmelerinde ziyaret edilerek anket çalışmalarına katılmaları sağlanmıştır. Yapılan ziyaretlerde katılımcılara anket soruları hakkında bilgi verilmiştir. Ayrıca katılımcılar, olumlu ya da olumsuz bütün görüşlerini bildirmeleri konusunda telkin

edilmiştir. Yapılan görüşmelerde katılımcıların anket cevaplarında kısa olarak belirttikleri konular uzun uzadıya konuşularak girişimcilerin Yeni Girişimci Desteği hakkındaki görüşleri ayrıntılarıyla öğrenilmiştir. Çalışmanın ilgili bölümlerinde bu görüşlerden oldukça faydalanılmıştır.

Ankette katılımcıların hangi ilçelerden katıldıkları da sorularak katılımın daha geniş bir bölgeye yayılması sağlanmıştır. Bu kapsamda online anket yöntemiyle yeterli katılımcıya ulaşılamayan Biga ilçesi 2 kez Ayvacık, Ezine, Gökçeada ve Lâpseki ilçeleri 1'er kez ziyaret edilerek girişimcilere anket uygulanmıştır.

İşletmelere uygulanan anketlerde yer alan likert ölçekli sorularda 5 seçeneğe yer verilmiştir. Seçeneklerde yer alan kesinlikle katılıyorum 1, katılıyorum 2, kısmen katılıyorum 3, katılmıyorum 4, kesinlikle katılmıyorum 5 puan olarak değerlendirilerek, cevapların ortalama puanları hesaplanmıştır. Ortalama puanın, 5'den 1'e doğru yaklaşması, ilgili soruya verilen cevapların olumlu yöne kaydığını göstermektedir.

Anketlerden elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 17.0 programına aktarılarak cevaplara ait frekans, ortalama ve standart sapma değerlerine ulaşılmıştır. Ayrıca uygulanan anketlerde yer alan likert ölçekli soruların Cronbach's Alpha güvenirlik analizleri yapılmıştır. Tablo 15'de uygulanan ankete ait Cronbach's Alpha değeri ve uygulanan soru sayısı verilmektedir.

Tablo 15: Anketin Güvenirlik Analiz Sonuçları

Anket	Cronbach's Alpha Değeri	Uygulanan Soru Sayısı
Yeni Girişimci Desteği	0,814	16

Araştırmada kullanılan anketlerin güvenirlik analizi SPSS programı aracılığıyla Alfa Modeli kullanılarak yapılmıştır. Bu yöntem, ölçekte yer alan soruların homojen(türdeş) yapı gösteren bir bütünü ifade edip etmediğini araştırır. Alfa, 0 ile 1 arasında bir değer alır. Alfa değerine bağlı olarak ölçeğin güvenirliği aşağıdaki şekilde yorumlanır:

$0 \leq \alpha < 0,40$ olduğu zaman ölçek güvenilir değildir. Yeniden düzenlenmelidir.

$0,40 \leq \alpha < 0,60$ olduğu zaman ölçeğin güvenirlik düzeyi düşüktür. Yeniden düzenlenmeli veya modifiye edilmelidir.

$0,60 \leq \alpha < 0,80$ olduğu zaman ölçek orta düzeyde güvenilirdir.

$0,80 \leq \alpha < 1,00$ olduğu zaman ölçek yüksek düzeyde güvenilirdir. (Yaşar, 2014:62)

Tablo 15’de de görüldüğü gibi uygulanan anketin güvenilirlik düzeyi yeterlidir.

4.2 Yeni Girişimci Desteği Araştırması

Araştırmanın bu bölümünde önce Çanakkale İlinde girişimcilik desteği alan tüm girişimcilere ait genel bilgiler, arkasından da anket çalışmasına ait veriler sunulacaktır.

Tablo 16: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletme Sayısının Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Destek Alan Girişimci Sayısı
2011	10
2012	18
2013	28
2014	27
2015	31
2016	54
2017	80
2018	98
2019	29
Toplam	375

Tablo 16’da girişimcilerin destek almaya hak kazandıktan sonra vermesi gereken ve destek sürecinin başlangıcı olarak sayılan taahhütname sayılarına göre hazırlanmış veriler yer almaktadır. Görüldüğü gibi yıllar geçtikçe Çanakkale’de KOSGEB Girişimcilik Destek Programından yararlanan işletme sayısı artmıştır. Artışa neden olan en önemli sebeplerin 2011 yılında faaliyete geçen KOSGEB Çanakkale Müdürlüğünün yıllar geçtikçe faaliyetlerini artırması ve KOSGEB desteklerinin Çanakkale’de yaşayanlar tarafından daha çok bilinmesi olduğu düşünülmektedir. Girişimcilerin destek alarak işletmesini kuran girişimcileri fark etmesi ve cesaretlenmesi açısından Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esaslarına 2015 yılında eklenen “İşletme tarafından Taahhütname tarihinden itibaren son izleme tarihine kadar; iş yerinin görünür bir yerinde en az 30x50 cm

ebatlarındaki bir tabelada KOSGEB logosu ile birlikte “Bu İşletme Girişimcilik Destek Programı kapsamında desteklenmiştir.” ifadesinin yer alması sağlanır.” hükmünün de etkisi olduğu düşünülmektedir. (KOSGEB, 2019a)

Tablo 17: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletme Sayısının Açılan İşletme Sayısına Oranı

Yıllar	Çanakkale’de Açılan İşletme Sayısı	KOSGEB’den Destek Alan İşletme Sayısı	Destek Alanların Açılanlara Oranı	Bir Önceki Yıla Göre Artış Yüzdesi
2011	2663	10	0,48%	110,42
2012	2381	18	1,01%	24,75
2013	2470	28	1,26%	-1,59
2014	2654	27	1,24%	12,9
2015	2779	31	1,40%	53,57
2016	3170	54	2,15%	19,53
2017	3190	80	2,57%	17,51
2018	3240	98	3,02%	

Tablo 17’de Çanakkale’de açılan işletme sayılarının yıllara göre dağılımı, destekten yararlanan işletme sayılarının yıllara göre dağılımı ve destek alan işletmelerin açılan işletme sayılarına oranının yıllara göre dağılımı verilmektedir. Bir önceki başlıkta da anlatıldığı gibi Çanakkale’de destekten yararlanarak açılan işletme sayısı ve destek alan işletmelerin açılan tüm işletmelere oranı yıllar geçtikçe artmıştır. Tabloda kullanılan açılan işletme sayılarına KOSGEB’in desteklemediği sektörlerde açılan işletmelerin de dahil olmasının, desteklenen işletme oranının düşmesine neden olduğu belirtilmelidir.

Tablo 18: Çanakkale’de Düzenlenen UGE, Verilen Sertifika ve Desteklenen Girişimci Sayıları

Yıllar	Çanakkale’de Düzenlenen UGE Sayısı	Verilen Sertifika Sayısı	Desteklenen Girişimci Sayısı	Desteklenen Girişimci Sayısının Verilen Sertifika Sayısına Oranı (%)
2011	1	29	10	34,48
2012	9	282	18	6,38
2013	22	600	28	4,67
2014	38	966	27	2,80
2015	36	848	31	3,66
2016	57	1032	54	5,23
2017	53	1232	80	6,49
2018	73	1182	98	8,29
Toplam	263	5663	346	6,11

Tablo 18’de Çanakkale’de düzenlenen Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi sayıları, bu eğitimler sonucunda verilen sertifika sayıları, destek alan girişimci sayıları ve destek alan girişimci sayılarının verilen sertifika sayısına oranı verilmektedir. Tabloda dikkat çeken nokta destek alan girişimci sayısının verilen sertifika sayısına oranıdır. Bu oran en yüksek olduğu 2018 yılında bile % 8,29’a ancak ulaşabilmiştir. (2011 yılında destek alan girişimciler genel olarak başka illerde aldıkları sertifikalar ile başvurduğundan dikkate alınmamıştır) Bu sonuç işletme açma niyetiyle Uygulamalı Girişimcilik Eğitimine katılan girişimcilerin çeşitli nedenlerle işletmesini kuramadığını göstermektedir. Araştırma kapsamında uygulanan anketten elde edilen cevaplarla hazırlanan Tablo 41’den de faydalanarak girişimcilerin işletme açmamalarındaki en büyük sebebin sermaye eksikliği olduğu düşünülmektedir.

Tablo 19: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletmelerin İlçelere Göre Dağılımı

İlçe	Destek Alan Girişimci Sayısı	Yüzde (%)	2018 Yılı İlçe Nüfusu	Girişimci Sayısı/Nüfus Oranı
Merkez	214	57,06	180.823	11.835
Biga	39	10,4	90.576	4.306
Çan	28	7,47	48.215	5.807
Ayvacık	25	6,67	33.568	7.448
Gelibolu	18	4,8	44.809	4.017
Bayramiç	12	3,2	29.716	4.038
Ezine	10	2,67	32.003	3.125
Yenice	8	2,13	31.907	2.507
Bozcaada	7	1,87	3.023	23.156
Gökçeada	6	1,6	9.783	6.133
Lâpseki	6	1,6	27.327	2.196
Eceabat	2	0,53	8.912	2.244
Toplam	375	100	540.662	

Kaynak: (KOSGEB, 2019c)

Çanakkale’de 375 girişimci Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmış/yararlanmaktadır. Tablo 19’da ilçelerde destek alan girişimci sayısı, ilçelerde destek alan girişimci sayısının ilde destek alan tüm girişimci sayısına oranı, ilçelerin nüfusları ve ilçelerde destek alan girişimci sayılarının ilçelerin nüfuslarına bölünmesiyle bulunan oranlar yer almaktadır. Değerlendirmenin daha rasyonel yapılabilmesi için ilçelerde destek alan sayılarının tek başına değil, ilçe nüfusuna da oranlanarak yapılması gerektiği düşünülmektedir. Bu kapsamda bulunan rakamlar değerlendirildiğinde Bozcaada ilçesinin diğer ilçelere oranla daha fazla girişimci çıkardığı söylenilebilir. Bozcaada’nın bu oran bağlamında lider olmasının en büyük nedeni son yıllarda gözde bir tatil bölgesi olması ve birçok şehirden turist çekmesidir. İlçede destek alan girişimcilerin neredeyse tümü konaklama hizmeti sunmaktadır. Nüfusuna göre destek alan girişimci oranında geride kalan ilçeler olarak da Lâpseki, Eceabat ve Yenice belirtilebilir. Merkez ilçenin destekten yararlanma oranı da bir hayli fazladır. Bu durumun oluşmasında KOSGEB Müdürlüğünün

merkezde olması nedeniyle bilgiye ve destek mekanizmasına yakınlığın etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 20: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan Girişimcilerin Öğrenim Durumu

Girişimci Öğrenim Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
İlköğretim	67	17,87	17,87
Ortaöğretim	122	32,53	50,4
Ön Lisans	42	11,2	61,6
Lisans	130	34,67	96,27
Lisansüstü	14	3,73	100
Toplam	375	100	

Kaynak: (KOSGEB, 2019c)

Tablo 20’de de gösterildiği gibi Yeni Girişimci Desteğinden yararlanan girişimcilerin %17,87’si (67 girişimci) ilköğretim mezunu, %32,53’ü (122 girişimci) ortaöğretim mezunu, %11,2’si (42 girişimci) ön lisans mezunu, %34,67’si (130 girişimci) lisans mezunu, %3,73’ü (14 girişimci) ise lisansüstü mezunudur.

Tablo 21: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan Girişimcilerin Yaş Aralıkları

Girişimci Yaş Grubu	Frekans (N)	Yüzde (%)	Kümülatif Oran (%)
18-25	62	16,53	16,53
26-30	86	22,93	39,46
31-35	88	23,47	62,93
36-45	104	27,73	90,66
45 üstü	35	9,34	100
Toplam	375	100	

Kaynak: (KOSGEB, 2019c)

Tablo 21’de görüldüğü gibi girişimcilerin %16,53’ü (62 girişimci) 18-25 yaş aralığında, %22,93’ü (86 girişimci) 26-30 yaş aralığında, %23,47’si (88 girişimci) 31-35 yaş aralığında, %27,73’ü (104 girişimci) 36-45 yaş aralığındadır. Girişimcilerin %9,34’ü (35 girişimci) ise 45 yaş üzerindedir.

Tablo 22: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan Girişimcilerin Cinsiyet Durumu

Cinsiyet	Frekans (N)	Yüzde (%)
Kadın	230	61,33
Erkek	145	38,67
Toplam	375	100

Kaynak: (KOSGEB, 2019c)

Çanakkale’de Yeni Girişimci Desteği alan girişimcilerin %61,33’sı (230 girişimci) kadındır. Türkiye’de kadınların işgücüne katılım oranının %32,5 ve kadınların işveren olma oranının %9 olduğu düşünüldüğünde, %61,33’lük oran oldukça dikkat çekicidir (İstatistiklerle Kadın - TÜİK, 2018).

Tablo 23: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletmelerin Hukuki Statü Dağılımı

Hukuki Statü	Frekans (N)	Yüzde (%)	Kümülatif Oran (%)
Anonim Şirket	2	0,53	0,53
Limited Şirket	26	6,94	7,47
Adi Ortaklık	2	0,53	8
Şahıs İşletmesi	345	92	100
Toplam	375	100	

Kaynak: (KOSGEB, 2019c)

Yeni Girişimci Desteğinden yararlanarak işletmesini kuran girişimciler, %92 gibi büyük bir oranda şahıs işletmesi kurmayı tercih etmişlerdir. Bu tercihte şahıs işletmelerinin kuruluş aşamalarının kısa ve resmi prosedürlerinin az olmasının etkili olduğu düşünülmektedir.

Tablo 24: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletmelerin Sektör Dağılımı (2’li Kod)

C	İMALAT	56
10	Gıda ürünlerinin imalatı	17
25	Fabrikasyon metal ürünleri imalatı (makine ve teçhizat hariç)	6
14	Giyim eşyalarının imalatı	6
23	Diğer metalik olmayan mineral ürünlerin imalatı	6
13	Tekstil ürünlerinin imalatı	5
20	Kimyasalların ve kimyasal ürünlerin imalatı	4
	Diğer	12
F	İNŞAAT	13
G	TOPTAN VE PERAKENDE TİCARET; MOTORLU KARA TAŞITLARININ VE MOTOSİKLETLERİN ONARIMI	135
47	Perakende ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	111
46	Toptan ticaret (Motorlu kara taşıtları ve motosikletler hariç)	12
45	Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin toptan ve perakende ticareti ile onarımı	12
I	KONAKLAMA VE YİYECEK HİZMETİ FAALİYETLERİ	102
56	Yiyecek ve içecek hizmeti faaliyetleri	79
55	Konaklama	23
J	BİLGİ VE İLETİŞİM	2
K	FİNANS VE SİGORTA FAALİYETLERİ	1
M	MESLEKİ, BİLİMSEL VE TEKNİK FAALİYETLER	29
71	Mimarlık ve mühendislik faaliyetleri; teknik test ve analiz faaliyetleri	14
74	Diğer mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	10
73	Reklamcılık ve piyasa araştırması	4
70	İdare merkezi faaliyetleri; idari danışmanlık faaliyetleri	1
N	İDARİ VE DESTEK HİZMET FAALİYETLERİ	10
S	DİĞER HİZMET FAALİYETLERİ	27
TOPLAM		375

Tablo 24’de Çanakkale’de Yeni Girişimci Desteğinden yararlanarak kurulan işletmelerin sektörlere (2’li Kod) göre dağılımları verilmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi Çanakkale’de destek alan işletmelerin sektör dağılımında toptan ve perakende ticaret, özellikle perakende ticaret öne çıkmaktadır. Bu sektörü konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri takip etmektedir. Ayrıca imalat sektörü içerisinde gıda ürünleri imalatının başı çektiği görülmektedir. İlin, gıda ürünleri imalatında kullanılacak hammaddenin sağlanması açısından avantajlı olmasının buna sebep olduğu söylenilebilir. Bu avantajı ilin sahip olduğu iklim ve bitki örtüsü sağlamaktadır.

Tablo 25: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan İşletmelerin Sektörleri (4'lü Kod)

Sektörün NACE Kodu	Sektörün Açıklaması	Adet
56.10	Lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri	74
96.02	Kuaförlük ve diğer güzellik salonlarının faaliyetleri	23
47.71	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda giyim eşyalarının perakende ticareti	20
47.73	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda eczacılık ürünlerinin perakende ticareti	15
47.78	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda diğer yeni malların perakende ticareti	13
55.20	Tatil ve diğer kısa süreli konaklama yerleri	12
47.29	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalardaki diğer gıda ürünlerinin perakende ticareti	11
45.20	Motorlu kara taşıtlarının bakım ve onarımı	10
47.11	Belirli bir mala tahsis edilmemiş mağazalarda gıda, içecek veya tütün ağırlıklı perakende ticaret	9
71.12	Mühendislik faaliyetleri ve ilgili teknik danışmanlık	9
74.20	Fotoğrafçılık faaliyetleri	8
47.22	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalardaki et ve et ürünlerinin perakende ticareti	6
14.13	Diğer dış giyim eşyaları imalatı	5
43.22	Sihhi tesisat, ısıtma ve iklimlendirme tesisatı	5
47.51	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda tekstil ürünleri perakende ticareti	5
47.76	Belirli bir mala tahsis edilmiş mağazalarda çiçek, bitki, tohum, gübre, ev hayvanları ve ev hayvanları yemleri perakende ticareti	5
55.90	Diğer konaklama yerleri	5
71.11	Mimarlık faaliyetleri	5
Diğer		135

Toplam	375
---------------	------------

Tablo 25’de görüldüğü gibi Çanakkale’de Yeni Girişimci Desteğinden yararlanarak kurulan işletmelerin sektörlere göre dağılımlarında lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri, kuaförlük ve diğer güzellik salonlarının faaliyetleri ve giyim eşyalarının perakende ticareti başı çekmektedir. Bu sektörleri eczacılık ürünlerinin perakende ticareti, diğer yeni malların perakende ticareti ve tatil ve diğer kısa süreli konaklama yerleri faaliyetleri takip etmektedir. Girişimcilerin, daha az risk içeren sektörleri tercih ettikleri düşünülmektedir.

Yeni Girişimci Desteğinin etkisini araştırmak amacıyla uygulanan ankete 112 girişimci katılım sağlamıştır.

Tablo 26: Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılan Girişimcilerin İlçelere Göre Dağılımı

İlçe	Ankete Katılan Girişimci Sayısı	Yüzde (%)
Merkez	61	54,47
Biga	12	10,71
Çan	11	9,82
Ayvacık	7	6,25
Gelibolu	5	4,46
Ezine	5	4,46
Bozcaada	3	2,68
Yenice	2	1,79
Bayramiç	2	1,79
Gökçeada	2	1,79
Lapseki	1	0,89
Eceabat	1	0,89
Toplam	112	100

Tablo 26’da görüldüğü gibi anket çalışmasına tüm ilçelerden katılım sağlanmıştır. Destek alan tüm girişimcilerin ilçelere göre dağılımını gösteren Tablo 19’da yer alan

yüzdelere ve bu tabloda yer alan yüzdelere incelendiğinde anket dağılımının ilçelerde destek alan girişimci sayısına göre belirlendiği görülecektir. Böylece desteğin etkisini ölçmek amacıyla yapılan anketin sonuçlarının belli ilçelerden gelen yoğun cevaplar nedeniyle geneli yansıtmaktan uzaklaşmasına engel olunmuştur.

Tablo 27: Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılan Girişimcilerin Öğrenim Durumu

Girişimci Öğrenim Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
İlköğretim	9	8,04	8,04
Ortaöğretim	28	25	33,04
Ön Lisans	28	25	58,04
Lisans	38	33,92	91,96
Lisansüstü	9	8,04	100
Toplam	112	100	

Tablo 27’te de gösterildiği gibi araştırmaya katılan girişimcilerin %8,04’ü (9 girişimci) ilköğretim mezunu, %25’i (25 girişimci) ortaöğretim mezunu, %25’i (28 girişimci) ön lisans mezunu, %33,92’si (38 girişimci) lisans mezunu, %8,04’ü (9 girişimci) ise lisansüstü mezunudur.

Tablo 28: Yeni Girişimci Desteğinden Yararlanan Girişimcilerin Cinsiyet Durumu

Cinsiyet	Frekans (N)	Yüzde (%)
Kadın	67	59,82
Erkek	45	40,18
Toplam	112	100

Araştırmaya katılan girişimcilerin %59,82’si (67 girişimci) kadın, %40,18’i (45 girişimci) ise erkektir.

Tablo 29: Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılan Girişimcilerin Yaş Aralıkları

Yaş	Frekans (N)	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
18-25	5	4,5	4,5
26-30	23	20,5	25
31-35	31	27,7	52,7
36-45	36	32,1	84,8
45 üstü	17	15,2	100
Toplam	112	100	

Araştırmaya katılanların %4,5'i (5 girişimci) 18-25 yaş aralığında, %20,5'i (23 girişimci) 26-30 yaş aralığında, %27,7'si (31 girişimci) 31-35 yaş aralığında, %32,1'i (36 girişimci) 36-45 yaş aralığındadır. Girişimcilerin %15,2'ü (17 girişimci) ise 45 yaş üzerindedir.

Tablo 30: Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılan Girişimcilerin Öğrenim Durumu

Girişimci Öğrenim Durumu	Frekans (N)	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
İlköğretim	9	8,04	8,04
Ortaöğretim	28	25	33,04
Ön Lisans	28	25	58,04
Lisans	38	33,92	91,96
Lisansüstü	9	8,04	100
Toplam	112	100	

Tablo 30'da da gösterildiği gibi araştırmaya katılan girişimcilerin %8,04'ü (9 girişimci) ilköğretim mezunu, %25'i (28 girişimci) ortaöğretim mezunu, %25'i (28 girişimci) ön lisans mezunu, %33,92'si (38 girişimci) lisans mezunu, %8,04'ü (9 girişimci) ise lisansüstü mezunudur.

Tablo 31: Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılanların Girişimcilik Tecrübesi

Girişimcilik desteğinden yararlanarak kurduğunuz işletmeden önce başka bir girişimcilik deneyiminiz oldu mu?	Frekans (N)	Yüzde (%)
Evet	14	12,5
Hayır	98	87,5
Toplam	112	100

Tablo 31’de görüldüğü gibi girişimcilerin %87,5’i (98 girişimci) girişimcilik desteğinden yararlanarak kurduğu işletmeden önce başka bir girişimcilik deneyimi olmadığını, %12,5’i (14 girişimci) ise başka bir girişimcilik deneyiminin olduğunu belirtmiştir.

Tablo 32: Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılanların Girişimcilik Tecrübesi Sektörü

Önceki girişimcilik deneyiminiz KOSGEB’den destek aldığınız sektörle aynı mıydı?			
Evet	2	Hayır	12
	14,29%		84,71%

Tablo 31’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 112 girişimcinin 14 tanesi KOSGEB’den destek aldığı işletmeden önce de girişimcilik tecrübesi olduğunu belirtmiştir. Tablo 32 ise önceden girişimcilik deneyimi olan 14 girişimcinin yalnızca 2’sinin aynı sektörde tekrar işletme açtığını göstermektedir. Girişimcilerin daha önceden faaliyet gösterdikleri sektörde işletme açarak destek almasının KOSGEB tarafından da istenen bir durum olmadığı açıktır. Zira ilgili konu hakkında Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esaslarında desteğe başvuru şartı olan bir hüküm bulunmaktadır. (“İşletme kuruluş tarihi itibarıyla girişimcinin: Son 1 (bir) yıl içerisinde aynı faaliyet konusunda (Güncel NACE-Ekonomik Faaliyet Sınıflamasında yer alan 4’lü koda göre); şahıs

işletmesinin veya bir işletmede %50'den (elliden) fazla ortaklığının bulunmaması gerekmektedir.) (KOSGEB,2019: 10)

Tablo 33: Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılanların Sektördeki Tecrübesi

İş kurduğunuz sektörde daha önce çalıştınız mı?	Frekans (N)	Yüzde (%)
Evet	69	61,6
Hayır	43	38,4

Araştırmaya katılan girişimcilerin %61,6'si (69 girişimci) iş kurduğu sektörde daha önce çalıştığını, %38,4'ü (43 girişimci) ise çalışmadığını belirtmiştir.

Tablo 34: Yeni Girişimci Desteği Araştırmasına Katılanların İş Planı Hazırlama Şekilleri

İş planınızı kim yazdı?	Frekans (N)	Yüzde (%)
Kendim yazdım.	83	74,1
Danışmana yazdırdım.	13	11,6
Muhasebecime yazdırdım.	8	7,15
Bir yakınım yazdırdım.	8	7,15

Tablo 34'de araştırmaya katılan girişimcilerin Yeni Girişimci Desteği başvurusunda sundukları iş planlarını nasıl hazırladıkları gösterilmektedir. Tablo 34'e göre araştırmaya katılan girişimcilerin %74,1'i (83 girişimci) iş planını kendi yazmış, %11,6'sı (13 girişimci) iş planını danışmana yazdırmış, %7,15'i (8 girişimci) ise iş planını muhasebecisine yazdırmış, %7,15'i (8 girişimci) ise iş planını bir yakınına yazdırmıştır.

Tablo 35: Ankete Katılan Girişimcilerin İşletmelerinin Açılış Yılı

	Ankete Katılan Girişimcilerin İşletmelerinin Açılış Yılı
2011	1
2012	1
2013	2
2014	5
2015	6
2016	23
2017	28
2018	46

Tablo 35’de araştırmaya katılan girişimcilerin işletmelerinin açılış yıllarının dağılımı verilmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi destekten son yıllarda yararlanmış olan veya destek süreci devam eden girişimciler ankete daha çok ilgi göstermiştir.

Tablo 36: Ankete Katılan Girişimcilerin İşletmelerinin Açılış Maliyetleri

İşletme Açılış Maliyeti	Girişimci Sayısı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
0 - 19.999 TL	6	5,36	5,36
20.000 - 49.999 TL	23	20,54	25,90
50.000 - 99.999 TL	38	33,93	59,83
100.000 - 249.999 TL	33	29,46	89,29
250.000 TL üzeri	12	10,71	100

Tablo 36’da ankete katılan girişimcilerin işletme kuruluş maliyetleri verilmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi her aralıktaki maliyetlerde işletme açılışı gerçekleştiren girişimciler olmakla beraber, girişimcilerin çoğunluğunun 50.000 TL-249.999 TL aralığında kuruluş maliyetlerine katlandığı söylenilebilir. Bu kapsamda Girişimcilik Destek Programı kapsamında verilen Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanımı ve Yazılım Desteğinin 18.000 TL’lik üst limitinin yetersiz kaldığı söylenilebilir.

Tablo 37: Ankete Katılan Girişimcilerin İşletmelerinin Son Mali Yıldaki Net Satış Hasılatı

Son Mali Yıldaki Net Satış Hasılatı	Girişimci Sayısı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
0 - 19.999 TL	15	13,39	13,39
20.000 - 49.999 TL	14	12,50	25,89
50.000 - 99.999 TL	24	21,43	47,32
100.000 - 249.999 TL	33	29,46	76,78
250.000 TL üzeri	26	23,22	100

Tablo 37’de ankete katılan girişimcilerin işletmelerinin son mali yıldaki net satış hasılatı aralıkları verilmektedir.

Tablo 38: Ankete Katılan Girişimcilerin İşletmelerinin Güncel Çalışan Sayısı

Çalışan Sayısı	Girişimci Sayısı	Yüzde (%)	Kümülatif Yüzde (%)
Sadece kendim çalışıyorum.	46	41,07	41,07
2 - 3 kişi	48	42,86	83,93
4 - 5 kişi	9	8,04	91,97
6-9 kişi	7	6,25	98,22
10 ve üzeri kişi	2	1,78	100

Tablo 38’de ankete katılan girişimcilerin işletmelerinin çalışan sayıları verilmektedir. Tabloda da görüldüğü gibi girişimcilerin kurdukları işletmelerin büyük bir çoğunluğunda (%83,93) 3 kişiden az çalışan vardır.

Tablo 39: Ankete Katılan Girişimcilerin KOSGEB'in Diğer Desteklerinden Yararlanma Durumu

KOSGEB'in diğer desteklerinden yararlandınız mı?	Girişimci Sayısı
Hayır yararlanmadık.	94
Kredi Faiz Desteğinden yararlandık.	3
Genel Destek Programından yararlandık.	13
KOBİGEL Destek Programından yararlandık.	0
Diğer destek programlarından yararlandık.	2

Tablo 39'de ankete katılan girişimcilerin işletmelerinin KOSGEB'in diğer desteklerinden yararlanma durumları verilmektedir. Ankete katılan 112 girişimciden yalnızca 18 tanesi KOSGEB'in diğer desteklerinden yararlandığını belirtmiştir.

Tablo 40: Ankete Katılan Girişimcilerin KOSGEB Desteği Olmasaydı Değerlendirmeleri

KOSGEB Girişimcilik Desteği olmasaydı işletmenizi açabilir miydiniz?	Girişimci Sayısı	Yüzde (%)
Evet açabilirdim.	71	63,39
Hayır açamazdım.	41	36,61

Tablo 40'da görüldüğü gibi araştırmaya katılan girişimcilerin %63,39'u (71 girişimci) KOSGEB Desteği olmasaydı da işletmesini açabileceğini, %36,61'i (41 girişimci) ise KOSGEB Desteği olmasaydı işletmesini açamayacağını belirtmiştir.

Tablo 41: Ankete Katılan Girişimcilerin İşlerini Kurarken Kendilerinde Gördükleri Eksiklikler

Size göre işinizi kurarken kendinizde görmüş olduğunuz en önemli eksiklik neydi?	Girişimci Sayısı	Yüzde (%)
Sermaye	45	40,18
Cesaret	7	6,25
Girişimci ruh	2	1,79
İş Fikri	0	0
Tecrübe/deneyim	16	14,29
Aile ve çevre desteği	5	4,46
Hiçbir eksiğim yoktu	32	28,57
Diğer	5	4,46

Tablo 41’de ankete katılan girişimcilerin işletmeleri kurarken kendilerinde gördükleri en büyük eksiklikler verilmektedir. Araştırmaya katılan girişimcilerin %40,18’i (45 girişimci) sermaye, %14,29’u (16 girişimci) tecrübe/deneyim, %6,25’i (7 girişimci) cesaret, %4,46’sı (5 girişimci) aile ve çevre desteği, %4,46’sı (5 girişimci) diğer, %1,79’u (2 girişimci) girişimci ruh eksikliği hissetmiştir. Girişimcilerin %28,57’si (32 girişimci) ise işletmesini kurarken hiçbir eksiklerinin olmadığını belirtmiştir.

Tablo 42: Ankete Katılan Girişimcilerin Girişimci Olmaktan Pişmanlık Durumu

Girişimci olmaktan pişman mısınız?	Girişimci Sayısı	Yüzde (%)
Evet pişmanım.	3	2,68
Hayır, pişman değilim.	109	97,32

Tablo 42’de ankete katılan girişimcilerin girişimci olmaktan pişmanlık durumları verilmektedir. Tabloda görüldüğü gibi araştırmaya katılan 112 girişimciden yalnızca 3 tanesi girişimci olmaktan pişman olduğunu belirtmiştir. İşletme açmış olmaktan pişman olduğunu belirten girişimcilere anket uygulanırken pişman olma nedenleri sorulmuştur. Girişimcilerden ilki piyasadaki talep daralması nedeniyle işlerinin iyi gitmemesini, ikincisi

işletme açarak elde ettiği gelirin daha önce aldığı maaşı geçmediği halde daha yoğun çalışıyor olmasını, üçüncüsü de son dönemde yaşanan döviz kuru artışı nedeniyle inşaat sektöründeki daralmanın işlerini azaltmasını pişmanlığına sebep göstermiştir.

Tablo 43: Girişimcilerin Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi ve Yeni Girişimci Desteği Hakkındaki Görüşleri

Sorular	Cevaplar	Fre- kans (N)	Yüzde (%)	Ortala- ma	Stan- dart Sapma
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, girişimci olma yolundaki düşüncelerimi olumlu yönde etkiledi.	Kesinlikle Katılıyorum	65	58,0	1,53	0,7347
	Katılıyorum	38	33,9		
	Kısmen Katılıyorum	7	6,3		
	Katılmıyorum	1	,9		
	Kesinlikle Katılmıyorum	1	,9		
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, kendi işimi kurarken ihtiyaç duyduğum bilgiler için yeterliydi.	Kesinlikle Katılıyorum	48	42,9	1,82	0,9125
	Katılıyorum	45	40,2		
	Kısmen Katılıyorum	11	9,8		
	Katılmıyorum	7	6,3		
	Kesinlikle Katılmıyorum	1	,9		
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, iş kurarken yapacağım olası hataları azalttı.	Kesinlikle Katılıyorum	50	44,6	1,88	1,02
	Katılıyorum	38	33,9		
	Kısmen Katılıyorum	13	11,6		
	Katılmıyorum	9	8,0		
	Kesinlikle Katılmıyorum	2	1,8		
Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi sonrasında iş fikri belirleme ve iş kurma hakkındaki düşüncelerim değişti.	Kesinlikle Katılıyorum	41	36,6	2,43	1,4502
	Katılıyorum	29	25,9		
	Kısmen Katılıyorum	10	8,9		
	Katılmıyorum	17	15,2		
	Kesinlikle Katılmıyorum	15	13,4		

Girişimcilik Desteği üst limit tutarı, makine/teçhizat ihtiyacımı karşılamakta yeterliydi.	Kesinlikle Katılıyorum	16	14,3	3,05	1,3678
	Katılıyorum	30	26,8		
	Kısmen Katılıyorum	21	18,8		
	Katılmıyorum	22	19,6		
	Kesinlikle Katılmıyorum	23	20,5		
Girişimcilik Desteğinin kullanımı kolaydır. (İş planı hazırlama ve ödeme talebi işlemleri)	Kesinlikle Katılıyorum	39	34,8	2,35	1,3004
	Katılıyorum	27	24,1		
	Kısmen Katılıyorum	22	19,6		
	Katılmıyorum	15	13,4		
	Kesinlikle Katılmıyorum	9	8,0		
Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmamız diğer işletmelerle rekabet ederken işletmemize avantaj sağlamıştır.	Kesinlikle Katılıyorum	46	41,1	2	1,0822
	Katılıyorum	35	31,3		
	Kısmen Katılıyorum	20	17,9		
	Katılmıyorum	7	6,3		
	Kesinlikle Katılmıyorum	4	3,6		
Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmamız işletmemizin uzun ömürlü olmasına katkı sağlamıştır.	Kesinlikle Katılıyorum	45	40,2	1,89	0,9237
	Katılıyorum	42	37,5		
	Kısmen Katılıyorum	18	16,1		
	Katılmıyorum	6	5,4		
	Kesinlikle Katılmıyorum	1	,9		
KOSGEB'e başvuru sonrasında da iş planımı kullandım. İşlerimin plana uygun olarak ilerleyip ilerlemediğini kontrol ettim.	Kesinlikle Katılıyorum	30	26,8	2,25	1,1586
	Katılıyorum	49	43,8		
	Kısmen Katılıyorum	17	15,2		
	Katılmıyorum	7	6,3		
	Kesinlikle Katılmıyorum	9	8,0		
Verilen destekten beklediğim faydayı	Kesinlikle Katılıyorum	42	37,5	1,99	1,0089
	Katılıyorum	41	36,6		

sağladım.	Kısmen Katılıyorum	20	17,9		
	Katılmıyorum	6	5,4		
	Kesinlikle Katılmıyorum	3	2,7		
Yeni işletme açacaklara Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmalarını tavsiye ederim.	Kesinlikle Katılıyorum	82	73,2	1,4	0,7765
	Katılıyorum	19	17,0		
	Kısmen Katılıyorum	8	7,1		
	Katılmıyorum	2	1,8		
	Kesinlikle Katılmıyorum	1	,9		

Tablo 43’de Uygulamalı Girişimcilik Eğitime katıldıktan sonra işletmesini kuran ve Yeni Girişimci desteğinden yararlanan girişimcilerin eğitim ve destek hakkındaki görüşleri yer almaktadır.

Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi hakkındaki sorularda girişimcilerin, %91,9’u Uygulamalı Girişimcilik Eğitiminin girişimci olma yolundaki düşüncelerini olumlu yönde etkilediğini, %83,1’i Uygulamalı Girişimcilik Eğitiminin kendi işini kurarken ihtiyaç duyduğu bilgiler için yeterli olduğunu, %78,5’u Uygulamalı Girişimcilik Eğitiminin iş kurarken yapacağı olası hataları azalttığını, %62,5’i de Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi sonrasında iş fikri belirleme ve iş kurma hakkındaki düşüncelerinin değiştiğini belirtmiştir.

Yeni Girişimci Desteği hakkındaki sorularda ise girişimcilerin, %41,1’i Girişimcilik Desteği üst limit tutarının makine/teçhizat ihtiyaçlarını karşılamakta yeterli olduğunu, %58,9’u Girişimcilik Desteğinin kullanımının kolay olduğunu, %74,1’i verilen destekten beklediği faydayı sağladığını, %90,2’si de yeni işletme açacaklara Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmalarını tavsiye ettiğini belirtmiştir.

Ankete katılan girişimcilerin %72,4’ü Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmalarının diğer işletmelerle rekabet ederken işletmelerine avantaj sağladığını, %77,7’si de Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmalarının işletmelerinin uzun ömürlü olmasına katkı sağladığını belirtmiştir.

Ayrıca katılımcıların %70,6’sı KOSGEB’e başvuru sonrasında da iş planının kullanarak, işlerinin plana uygun olarak ilerleyip ilerlemediğini kontrol ettiğini beyan etmiştir.

Cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde en olumlu ortalamaya sahip cevapların girişimcilerin, Yeni işletme açacaklara Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmalarını tavsiye ettikleri ve Uygulamalı Girişimcilik Eğitiminin girişimci olma yollarındaki düşüncelerini olumlu yönde etkilediğini belirttikleri cevaplar olduğu görülecektir.

Katılımcıların verdikleri cevaplar neticesinde en olumsuz ortalamaya sahip olan sorular ise, Girişimcilik Desteği üst limit tutarının makine/teçhizat ihtiyaçlarını karşılamakta yeterliliği ve Girişimcilik Desteğinin kullanımının kolaylığını ölçen sorulardır.

Araştırmaya katılan girişimcilere sorulan açık uçlu son soruyu 73 katılımcı cevaplamış, katılımcıların geneli Yeni Girişimci Desteği hakkında olumlu görüşler belirtmişlerdir. Destek hakkında belirtilen eksiklik ve eleştiriler frekans sırasıyla aşağıda verilmektedir. Eleştirilerini belirten katılımcıların bir kısmının her şeye rağmen destekten memnun olduğu da belirtilmelidir.

- Bürokratik işlemlerin fazlalığı (İş planı ve ödeme belgelerini hazırlama zorluğu) 11 katılımcı,
- Desteğin yetersizliği (Destek üst limiti, süresi ve çeşitliliği) 10 katılımcı,
- İnternet sitesi (kullanım zorluğu ve hata vermesi) 3 katılımcı,
- Ödemelerin geç yapılması 3 katılımcı.

Yukarıda girişimcilerin eleştirdiği belirtilen konuların içeriği aşağıda ayrıntısıyla verilmektedir.

Bürokratik işlemlerin fazlalığı konusunda girişimciler en fazla KOSGEB tarafından çok evrak istenmesinden yakınmışlardır. Girişimciler özellikle yapmış oldukları giderleri belgeleyen ödeme dekontlarının banka onayı konusunda eleştirilerde bulunmuşlar, KOSGEB'in bankalarla anlaşarak onaylı dekont istememesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Bürokrasi fazlalığı konusunda girişimcilerin yakındıkları bir diğer süreç de iş planı hazırlama sürecidir. Tablo 20'de de görüldüğü gibi KOSGEB'den destek alan girişimcilerin eğitim seviyesi Türkiye geneli seviyesinin üzerindedir. Ancak bu durum girişimcilerin iş planını kolayca hazırlaması konusunda yeterli değildir. Bunun en önemli sebebinin destek alan işletmelerin sektör dağılımı (Tablo 25) olduğu düşünülmektedir. İlgili tabloda ilk 3 sırada lokantalar, kuaförler ve butikler yer almaktadır ve bu sektörlerde faaliyet gösteren girişimciler meslekleri nedeniyle evrak işlerine uzaktır. Tablonun geri kalanı da değerlendirildiğinde iş planı hazırlama sürecinin girişimciler tarafından zor bulunması olağan görülmektedir.

Girişimcilerden bir kısmı ankette yer alan açık uçlu soruda girişimcilik desteğinin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Tablo 36’da da görüleceğı gibi girişimcilerin iş kurarken katlandıkları maliyetler düşünüldüğünde 18.000 TL’lik Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteğinin girişimcilere az geldiğı söylenilebilir. Girişimcilerin büyük çoğunluğu hizmet sektöründe faaliyet gösterdiğinden, Kuruluş Dönemi Makine, Teçhizat, Ofis Donanım ve Yazılım Desteğı yetersiz olduğunda kullanabilecekleri Sabit Yatırım Desteğinden de yararlanamamaktadırlar. Bunun sebebi Sabit Yatırımda sadece makine ve teçhizat talep edilebilmesi, ofis donanımı kapsamında talep edilebilen birçok demirbaşın bu kapsama girmemesidir. Ancak girişimcilerin açılış maliyetlerinin yükselmesine sebep olan gider kalemlerinin başında hammadde ve ticari malların geldiğı unutulmamalıdır. Girişimcilik Destek Programında bu iki kalem de destek kapsamı dışındadır. Ayrıca bazı girişimciler İşletme Giderleri Desteğı kapsamında verilen kira ve personel desteğinin 2 yıldan daha uzun bir süre verilmesi gerektiğini düşünmektedirler.

Ankete katılan bazı girişimciler KOSGEB tarafından ödemelerin geç yapıldığını ve bu durumun kendilerini maddi olarak zorladığını belirtmiştir. Ayrıca girişimciler, devlete vergi veya SGK borçları olduğunda ödemelerinin mahsup edilerek bu borçlara kesilmesi hakkında eleştiride bulunmuşlardır.

Girişimcilerden birkaç tanesi başvuru ve ödeme taleplerini gerçekleştirmek üzere kullandıkları KOBİ Bilgi Sisteminin kullanılabilirliğinin düşük olduğunu belirtmiştir. Bu nedenle işlem sürecinde KOBİ Uzmanlarından destek almak zorunda kaldıkları belirtilmiştir.

Ankete katılan bir girişimci kendi sektörünün Esnaf veya Ticaret Odalarına kayıt olma zorunluğu olmamasına rağmen KOSGEB’e kayıt için Ticaret Odasına kayıt olmak zorunda kaldığını belirterek eleştiride bulunmuştur. Ayrıca girişimcilerin destek süreci içerisinde başka bir işletmede çalışamaması nedeniyle sıkıntı yaşadığını belirtmiştir.

Tablo 44: Girişimcilerin Destek Aşamalarının Zorluk Dereceleri Hakkındaki Görüşleri

Aşama	Çok Kolay	Kolay	Ne Kolay Ne Zor	Zor	Çok Zor	Ortalama	Standart Sapma
Girişimcilik Eğitime başvuru ve seçilme aşaması	44	28	28	8	4	2,11	1,12
KOSGEB’e kayıt aşaması	48	40	24	0	0	1,79	0,78
İş planını hazırlayarak KOSGEB’e sunma aşaması	27	20	22	30	13	2,84	1,37
Değerlendirme ve Karar Kuruluna yapılan sunum aşaması	39	35	25	10	3	2,13	1,08
Ödeme talepleri ve destek ödemesi aşaması	26	33	25	19	9	2,57	1,24

Tablo 44, girişimcilerin destek süreci içerisindeki 5 aşamanın zorluk derecesinin puanladığı cevaplarla oluşturulmuştur.

Girişimciler tarafından zorluk derecesi puanlanan 5 aşamanın;

Girişimcilik Eğitime başvuru ve seçilme aşamasında: Girişimciler e-devlet üzerinden ilan edilen Uygulamalı Girişimcilik Eğitime online olarak başvurur, eğitim öncesinde katılımcılar yüz yüze görüşülerek değerlendirilir ve uygun görülenler eğitime davet edilir.

KOSGEB'e kayıt aşamasında: Girişimciler işletmelerini KOSGEB KOBİ Bilgi Sistemine online olarak kayıt eder ve KOBİ Beyannamelerini onaylatırlar.

İş Planı hazırlayarak KOSGEB'e sunma aşamasında: Girişimciler KOBİ Bilgi Sistemi üzerinden sorulara cevap vererek tahmini kendilerinden ve kurdukları işlerden bahsettikleri iş planlarını doldururlar.

Değerlendirme ve Karar Kuruluna yapılan sunum aşamasında: Girişimciler bir önceki aşamada hazırladıkları iş planlarını 3 Uygulama Birimi Müdüründen oluşan Değerlendirme ve Karar Kuruluna anlatmaktadırlar.

Ödeme talepleri ve destek ödemesi aşamasında: Girişimciler Değerlendirme ve Karar Kurulu tarafından desteklenmesi uygun görülen giderler için ödeme evraklarını sunmaktadırlar. Ödeme evrakları arasında demirbaş faturaları, demirbaş ödeme dekontları, kira kontratı, kira ödeme dekontları, personel maaş bordroları ve personel maaş dekontları yer almaktadır.

Tablo 44'de görüldüğü gibi girişimciler en çok İş Planı hazırlayarak KOSGEB'e sunma aşamasında zorlandıklarını belirtmişlerdir. Açık uçlu soruların değerlendirildiği bölümde belirtildiği gibi bunun en önemli sebebinin destek alan işletmelerin sektör dağılımı (Tablo 25) olduğu düşünülmektedir. İlgili tabloda ilk 3 sırada lokantalar, kuaförler ve butikler yer almaktadır ve bu sektörlerde faaliyet gösteren girişimciler meslekleri nedeniyle evrak işlerine uzaktır. Tablonun geri kalanı da değerlendirildiğinde iş planı hazırlama sürecinin girişimciler tarafından zor bulunması olağan görülmektedir.

Girişimcilerin en çok zorlandıklarını belirttikleri ikinci süreç de ödeme talepleri ve destek ödemesi aşamasıdır. KOSGEB tarafından istenen evraklar arasında demirbaş faturaları, demirbaş ödeme dekontları, kira kontratı, kira ödeme dekontları, personel maaş bordroları ve personel maaş dekontları yer almaktadır. Bu kapsamda istenen evraklar değerlendirildiğinde hazırlaması zor evraklar olmadığı açıktır. Ancak girişimciler mevcut iş yoğunlukları arasında evrak düzeni sağlayamamaktadır. Örneğin makine-teçhizat desteği kapsamında satın alınan demirbaşların ödemeleri girişimciler tarafından elden yapılabilmekte, bu nedenle KOSGEB'e yapılacak ödeme taleplerinde dekont sunamama sıkıntısı yaşanabilmektedir. Benzer problemler kira ve personel maaş ödemelerinde de bulunmaktadır.

Girişimcilik Eğitimine başvuru ve seçilme aşamasında ise yalnızca 12 girişimci zorlandığını belirtmiştir. Bu girişimcilerden bazılarıyla anket uygulaması sırasında

konusulmuş ve zorlanmalarının nedeninin girişimcilik eğitime seçilmekten daha çok eğitime katılmak istedikleri tarihte Çanakkale’de Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi ilanı olmadığı öğrenilmiştir.

Değerlendirme ve Karar Kuruluna yapılan sunum aşamasında da yalnızca 13 girişimci zorlandığını belirtmiştir. Bu girişimcilerden bazılarıyla anket uygulaması sırasında konuşulmuş olup, girişimciler kurul esnasında heyecanlandıklarını ve bu nedenle zorlandıklarını belirtmişlerdir. Ancak kurulun düşündükleri kadar zor olmadığını ve sohbet havasında geçtiğini düşünmektedirler.

Tablo 44’de görüldüğü KOSGEB’e kayıt aşamasında zorlandığını belirten girişimci bulunmamaktadır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

“KOSGEB Girişimcilik Destek Programının Çanakkale’deki Girişimcilere Etkilerinin Araştırılması” konulu tez çalışması kapsamında, Çanakkale ilinde KOSGEB Girişimcilik Destek Programından yararlanan girişimcilerin destekler hakkındaki görüşlerini yansıtacak sayıda girişimciye ulaşılmıştır. Anket sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde girişimcilerden alınan geri dönüşler olumlu bir tablo çizmektedir. Yeni Girişimci Desteği kapsamında 9 yıl içerisinde 375 işletmenin desteklenerek ilin ekonomisine kazandırılması, verilen desteğin önemini gözler önüne sermektedir.

Araştırmada sadece Çanakkale ilindeki girişimcilerin görüşleri alınmış olmasına rağmen, destekler hakkında ülke genelinde de benzer görüşlerin ortaya çıkacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda elde edilen bilgiler ışığında sadece Çanakkale özelinde değil, ülke genelinde uygulanabilecek öneriler sunulmuştur.

Araştırmada, KOSGEB’den talep edilen veriler, girişimcilerin ili-ilçesi, öğrenim durumu, yaş aralığı, cinsiyeti, taahhütname yılı ve faaliyet gösterdikleri sektör bakımından tasnif edilerek raporlanmıştır. Bu verilerden yola çıkarak Çanakkale ilinde destek alan girişimcilerin, genellikle orta yaşlarda olduğu ve öğrenim seviyelerinin ülke ortalamasının üzerinde olduğu söylenilebilir. Bölgede destek alan girişimcilerin %61,33’ünün kadın olması, Yeni Girişimci Desteğinin kadınların işgücüne katılım oranının artmasına önemli katkı sağladığını göstermektedir. Destek alan girişimcilerin faaliyet gösterdiği sektörler incelendiğinde ise tablo aynı şekilde olumlu değildir. Girişimciler genellikle standart işlere yönelmişler, katma değeri yüksek sektörleri tercih etmemişlerdir.

Araştırma kapsamında Çanakkale ilinde Yeni Girişimci Desteğinden yararlanan 112 girişimciye anket uygulanmıştır. Girişimciler destek alarak kendi işlerini kurmanın vermiş olduğu motivasyon içerisinde desteklerden memnun olduklarını belirtmekle birlikte birtakım olumsuzlukları da belirtmişlerdir. Anket uygulanan bazı girişimcilerle telefonla görüşülmüş ve destek hakkındaki görüşleri ayrıntılarıyla öğrenilmiştir. Girişimcilerin destek süreci içerisinde yaşadığı problemler ile araştırma kapsamında tespit edilen diğer problemler çözüm önerileriyle beraber aşağıda verilmektedir.

Çanakkale ilinin tüm ilçelerinde Yeni Girişimci Desteğinden yararlananlar olmakla birlikte, merkez ilçede yoğunluk daha fazladır. Bu durumun nedeninin, KOSGEB Müdürlüğünün merkez ilçede olması nedeniyle destekten haberdar olmanın ve bilgiye ulaşımın merkez ilçede daha kolay olması ve diğer ilçelerde nispeten daha az Uygulamalı

Giriřimcilik Eđitimi dzenlenmesi olduğu dűőnűlmektedir. Bu kapsamda ilcelerde yapılan bilgilendirme çalışmalarının ve Uygulamalı Giriřimcilik Eđitimlerinin arttırılması ve online Uygulamalı Giriřimcilik Eđitimlerinin başlatılması faydalı olacaktır.

Uygulamalı Giriřimcilik Eđitimlerinin tűm sektűrlerde iř kuracak giriřimcilerin katılımıyla dzenlenmesi, eđitimlerin daha genel konular içermesini gerektirmektedir. Eđitimlerin imalat, hizmet ve ticaret gibi sektűrlere gűre ayrılarak dzenlenmesinin, katılımcıların kurmayı dűőndűkleri iřlerin sektűrlerine űzel konular iřleyerek eđitimden aldıđı faydayı arttıracađı dűőnűlmektedir.

Arařtırma sonucunda elde edilen verilerde Yeni Giriřimci Desteđinden yararlanan giriřimcilerin, lokantalar ve seyyar yemek hizmeti faaliyetleri, kuafűrlűk ve diđer gűzellik salonlarının faaliyetleri, giyim eřyalarının perakende ticareti ve eczacılık űrűnlerinin perakende ticareti gibi alıřılagelmiř sektűrlerde iřletme kurdukları gűrűlműřtűr. Giriřimciler sektűr tercihlerini genellikle Uygulamalı Giriřimcilik Eđitimlerine katılmadan űnce yapmaktadırlar. Uygulamalı Giriřimcilik Eđitimlerinde giriřimcilere TűİK'ten alınacak verilerin sunularak, yűkseliř trendinde olan sektűrlerin űzendirilmesi, giriřimcilerin cazibesini yitirmekte olan ve iřletme kapanıř oranları yűksek olan sektűrler hakkında bilinçlendirilmesi gerekmektedir. Unutulmamalıdır ki bařarısız olan bir giriřimci sadece kendine deđil, gerçekleřtiremediđi űdemeler nedeniyle piyasaya da zarar verebilmektedir.

Tablo 18'de gűrűldűđű gibi Uygulamalı Giriřimcilik Eđitimine katılarak sertifika alan giriřimcilerden, iřletmesini açarak KOSGEB desteđi alanların oranı bir hayli dűřűktűr. Arařtırma kapsamında yapılan ankette belirtilen katılımcı yorumlarından, bu durumun oluřmasındaki en bűyűk etkenin, KOSGEB'in destek űdemelerini giriřimciler iřyerlerini faaliyete geçirdikten ve demirbař alımlarını gerçekleřtirdikten sonra yapması nedeniyle, giriřimcilerin bařlangıç sermayesine sahip olmak zorunda olması olduđu anlařılmıřtır. Bu kapsamda giriřimcilere KOSGEB Bařkanlıđı tarafından anlařılacak bankalarca, Kurul tarafından onaylanan iř planındaki giderleri gerçekleřtirebilecek tutarlarda, faizi KOSGEB tarafından karřılanacak řekilde kısa vadeli krediler verilebilir. Bu krediler, desteđi çok daha anlamlı hale getirerek bařlangıç sermayesi olmayan giriřimcilerin de kullanabileceđi hale getirecektir.

Yeni Giriřimci Desteđi anketine katılan bazı girişimciler, işyerlerinin resmi olarak açılmasından űnce aldıkları faturalar nedeniyle sorun yaşadıklarını belirtmişlerdir. *“İşletmenin kuruluş tarihinden itibaren 24 (yirmi dűrt) ay içinde satın alınan/alınacak*

makine, teçhizat, yazılım ve ofis donanımları için geri ödemesiz olarak verilen desteğin üst limiti 18.000 (on sekiz bin) TL'dir (Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları 16/05/2016:12)." maddesi kapsamında girişimcilerin işletme açılmadan önce aldıkları faturalar ve yapmış oldukları ödemeler desteklenmemektedir. Vergi Daireleri Uygulama İç Genelgesi kapsamında, işletmelerin resmi açılışı yapılmadan önce vergi daireleri tarafından yapılan yoklamalarda 1994/4 Seri No'lu Uygulama İç Genelgesi uyarınca, "*iş yerinin amaçlanan faaliyete uygun olup olmadığı*" denetlenmektedir. Bu denetlemeler kapsamında yoklama memurları, işletmelerin sürdürmek istedikleri faaliyete uygun makine-teçhizat ve ofis donanımını faal olarak işletmede görmek istemekte, bu şartı sağlamayan işletmelerin açılışını gerçekleştirmemektedirler. Bu durum Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmak istediği için vergi levhası açılışı öncesi demirbaş almayan girişimciyi çıkmaza sokmaktadır. Bu sorunun, işletmenin açılmasından önceki belirli bir sürenin istisna kabul edilerek, belirlenen sürede gerçekleşen fatura alımı ve ödeme işlemlerinin uygun kabul edilmesiyle çözüleceği düşünülmektedir. Bu kapsamda ilgili destek mevzuatında düzenleme yapılmalıdır. Mevcut durumda girişimciler henüz desteğin başlangıç aşamasında yan yollar aramak zorunda kalmaktadır.

Yeni Girişimci Desteğinden yararlanan ve anket çalışmasına katılan işletmeler, ödeme belgelerinde yaşadıkları problem nedeniyle ödemeleri eksik olarak aldıklarından yakınmaktadırlar. Ödeme belgeleri içerisinde en çok problemi de ödeme dekontları oluşturmaktadır. Ülkemizde alışlagelmiş olan ticari düzen içerisindeki işletmelerin çoğunluğu, yapmış oldukları alışverişlerde elden ödeme yapmaktadırlar. Girişimcilere Uygulamalı Girişimcilik Eğitimlerinde, diğer işletmelere de destek başvuru süreçlerinde ödeme belgeleri anlatılmasına rağmen ödeme belgelerini hazırlamakta sıkıntı çekmektedirler. Faturası olmayan bir gidere destek ödemesi yapılamayacağı aşikardır. Ancak ürün veya hizmet alımı gerçekleşmesinin tespit edilebildiği desteklerde mevzuat, dekont istenmeyecek şekilde düzenlenebilir. Örneğin Yeni Girişimci Desteği kapsamında desteklenecek makine-teçhizat, ofis donanımı ve yazılımlar, destek ödemesi yapılmadan önce işletme ziyaret edilerek yerinde görülmektedir. Ayrıca taahhüt sürecinin tamamlanmasını takriben aynı makine teçhizatlar tekrar tespit edilmektedir. Girişimcinin almadığı bir ürün üzerinden destek alarak kamu zararı oluşturması için, öncelikle ödemesini yapmadığı ürün için fatura kestirmesi, işletmeden sorumlu personelin ilk işletme ziyareti sırasında ürünü faal olacak şekilde hazır etmesi, 3 yıl sonra taahhüt süresi dolduğunda yapılacak ziyaret sırasında ürünü tekrar işletmede bulundurması

gerekmektedir. Münferit olaylar dışında böyle bir durumun olması çok mantıklı değildir. Piyasadaki hiçbir işletmenin ödeme almadan ürün-hizmet sunmayacağı ve gerçekleşmeyen alışverişler için fatura kesmeyeceği açıktır. Ayrıca destek alımı öncesinde işletmelerin KOSGEB’e verdikleri taahhütnamenin ilgili “*Mal/hizmet aldığım kurum/kuruluşlar, firmalar veya üçüncü şahıslarla aramızda ortaya çıkacak her türlü anlaşmazlık ve uyuşmazlıklarda KOSGEB’in taraf olmadığını,*” maddesi gereğince işletme ve tedarikçisi arasında oluşacak ödeme sorunlarında KOSGEB taraf olmayacaktır. Bu kapsamda Yeni Girişimci Desteği kapsamında desteklenecek makine-teçhizat için ödeme belgesi olarak dekont istenmemesi gerektiği düşünülmektedir.

Yeni Girişimci Desteği anketine katılan girişimcilerin belirttiği başka bir problem ise taahhüt süresini tamamlanmadan işletmesini kapatan girişimcilere Uygunsuzluk Yönergesi kapsamında işlem yapılarak, ödenen geri ödemesiz destek tutarlarının yasal faiziyle birlikte tahsil edilmesidir. Bu desteğin taahhüt alınmadan verilmesi elbette ki mümkün değildir. Ancak girişimcinin taahhüt maddelerine aykırı davranarak kendine çıkar sağlayamayacağı İşletme Kuruluş Desteği ve İşletme Giderleri Desteği tahsil kapsamından çıkarılmalıdır. Çünkü bu iki desteğin konusu olan gider gerçekleştirmelerinin geri dönüşü bulunmamaktadır. Destek kapsamında satın alınan makine-teçhizatın bedelleri ise girişimcinin bu makine-teçhizatı satma ve kazanç elde etme şansı bulunduğu için tahsil edilmeye devam edilmelidir.

KOSGEB’den destek alan KOBİ’ler, destek tutarını tek düzen hesap planının “602 Diğer Gelirler” hesabında muhasebeleştirmek zorunda kalmaktadırlar. Bu nedenle ödenen destek tutarı üzerinden gelir veya kurumlar vergisi kesilmekte ve reel destek oranı düşmektedir. KOSGEB ve diğer kamu kurumları tarafından sağlanan desteklerden vergi kesintileri kaldırılmalıdır.

KOSGEB Yeni Girişimci Desteğinin Çanakkale’deki girişimciler üzerindeki etkisini ölçmek amacıyla yapılan bu çalışmaya 2018 yılının ikinci yarısında başlanmıştır. Çalışmanın bir kısmı tamamlandıktan sonra KOSGEB tarafından Girişimcilik Destek Programı yürürlükten kaldırılarak yerine Girişimciliği Geliştirme Destek Programı yürürlüğe alınmış ve çalışmanın konusunu oluşturan Girişimcilik Destek Programında ciddi değişiklikler olmuştur. Bu kapsamda araştırmada Girişimcilik Destek Programı için öneriler sunulması yanında bu önerilerin ne kadarının Girişimciliği Geliştirme Destek Programında gerçekleştirildiği değerlendirilebilecektir.

Girişimciliği Geliştirme Destek Programı ile gelen en büyük değişiklik girişimcilerin faaliyet gösterdikleri sektörlere göre geleneksel girişimci ve ileri girişimci olarak ikiye ayrılmasıdır. Bu değişiklik ile tüm girişimcilerin aynı destek süreçleri ve destek üst limitlerine tabi olması son bulmuştur. Bu değişiklik Çanakkale özelinde değerlendirildiğinde Çanakkale’de İleri Girişimci Desteğinden yararlanan girişimci sayısının az olacağı düşünülmektedir (Tablo 24’de de görüldüğü gibi Çanakkale’de 2011-2018 yılları arasında destek alan 375 girişimcinin yalnızca 56’sının imalat sektöründe faaliyet göstermesi ve ileri girişimcilik desteğinin imalat sektöründe faaliyet gösterecek girişimcilere verilecek olması nedeniyle). Ayrıca Geleneksel Girişimci ve İleri Girişimci Desteği kapsamında verilen performans desteğinin Çanakkale’deki girişimciler tarafından üst limitler dahilinde kullanılamayacağı düşünülmektedir (Performans Desteğinin işletmenin çalışan sayısı üzerinden hesaplanarak verildiği ve tablo 38’de verilen araştırmaya katılan girişimcilerin çalışan sayıları dikkate alındığında).

Girişimciliği Geliştirme Destek Programında girişimcilerin faaliyet gösterdikleri sektörlere göre sınıflandırılacak olmasının, araştırma sonucunda ortaya çıkan, girişimcilerin katma değeri düşük sektörleri tercih etmesi problemine czm bulma konusunda etkili olacağı düşünülmektedir. Girişimciliği Geliştirme Destek Programı kapsamında verilecek olan İleri Girişimci Desteği st limitinin 160.000 TL’den başlayarak işletmelerin teknoloji seviyesine göre 360.000 TL’ye kadar yükselmesinin girişimcileri katma değeri daha yüksek sektörleri seçme yönünde teşvik edeceği düşünülmektedir.

KOSGEB tarafından verilen desteklerin yarattığı etkinin ölçülmesinin büyük önem arz ettiği açıktır. Ancak bu ölçümün standart bir düzene sahip olması gerekmektedir. Kurum dışında yapılan çalışmalar elbette faydalı olacaktır. Fakat dışarıdan çalışma yapanların eksik bilgi ve kısıtlı zaman problemleri değerlendirmelerin başarısını düşürmektedir. Bölgesel yapılan değerlendirmeler ise bütün tabloyu ortaya koyamamaktadır. Bu nedenle KOSGEB’in desteğin etkisini analiz edebilecek şekilde veriler toplayarak bu değerlendirmeleri daha çok katılımcıya ulaşacak şekilde düzenli olarak yapmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Ağca, Veysel; Yörük, Durmuş (2006). Bağımsız Girişimcilik ve İç Girişimcilik Arasındaki Farklar: Kavramsal Bir Çerçeve, *Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F. Dergisi*, 8(2), 155-173.
- Ağca, Veysel; Kurt, Mustafa (2007). İç Girişimcilik ve Temel Belirleyicileri: Kavramsal Bir Çerçeve. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Sayı 29, Temmuz-Aralık 2007, 83-112
- Akkaya, Duygu Talih; Yıldız, Emel; Akın, Yasemin Koldere (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Değerlendirilmesi Yalova Meslek Yüksekokulu Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. *Yalova Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8). 108-122
- Akpınar, Selma (2009). *Girişimciliğin Temel Bilgileri*. Kocaeli: Umuttepe Kitabevi.
- Altuntaş, Hasan Tarık (2016). Girişimcilik Destek Programlarının Aktif İstihdam Politikası Üzerindeki Etkinliği: KOSGEB Yeni Girişimcilik Programı Örneği ve TR21 Analizi. Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tekirdağ.
- Arıkan, Evren (2017). KOSGEB Desteklerinin KOBİ'ler Üzerindeki Etkisinin Araştırılması: Batman İli Örneği. Batman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Batman.
- Avcı, Abdullah (2014). KOSGEB Desteklerinin Kullanan İşletmeler Açısından Değerlendirilmesi (TR33 Bölgesi Uygulaması). Okan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar.
- Bayram, Gül Nazik (2014). Girişimcilik Eğitiminin Girişimcilik Eğilimi Üzerine Etkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.
- Beğendik, Behiye (2013). Küresel Doğan İşletmelerin Uluslararasılaşma Sürecine Etki Eden Girişimcilik Yönelimi Boyutları ve Girişimci Özellikleri. Gazi Üniversitesi Sosyal Bölümler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.

- Bölgesel Gelişme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü (2013). *İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE-2011)*. Kalkınma Bakanlığı Ankara.
- Bulut, Çağrı; Fiş, Ahmet Murat; Aktan, Bora; Yılmaz, Senem (2008). Kurumsal Girişimcilik: Kavramsal Yapı Üzerine Bir Tartışma. *Journal of Yasar University* 3(10). 1389-1416.
- Cin, Hatice; Günay, Gülsevim Yumuk (2013). Girişimcilerin Girişimcilik Tipleri İle Duygusal Zekâları Arasındaki İlişki: Edirne örneği. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 8(2). 7-32
- Çakır, Sezin (2013). Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi İle İlişkisi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum.
- Çetindamar, Dilek (2002). *Türkiye’de Girişimcilik*, İstanbul: TÜSİAD Lebib Yalkın Yayınları.
- Çelik, Adnan; Akgemci, Tahir (2010). *Girişimci Kültürü ve KOBİ’ler*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Çerik, Şule (2002). Ailelerin Gençlere Karşı Tutumları ve Gençlerin Ailelerinin Tutumlarını Algılayışlarına Yönelik Üniversite Gençliği Üzerinde Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış Dergisi Cilt 2, Sayı 1*. 1-17
- Damar, Arif (2015). Girişimci Kişilik Özelliklerinin Öğrencilerin Girişimcilik Eğilimlerine Etkisi: Sanino Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi’nde Karşılaştırmalı Bir Araştırma. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Demirel, Erkan T; Tikici, Mehmet (2004). Kültürün Girişimciliğe Etkileri. *Doğu Anadolu Bölgesi Araştırmaları*
- Deniz, Mustafa (2016). KOSGEB Yeni Girişimci Desteğinin Küçük ve Orta Boy İşletmelerin Performansına Etkisi: Bolu İli Özelinde Bir Alan Araştırması. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Nevşehir.
- Dinçer , Ömer; Fidan, Yahya (1998). *İşletme Yönetimi*, İstanbul: Beta Yayınevi.

- Döm, Serpil (2008). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Durukan, Tülin (2006). ‘Dünden Bugüne Girişimcilik ve 21. Yüzyılda Girişimciliğin Önemi. www.acikerisim.lib.comu.edu.tr, Erişim Tarihi (03/03/2019).
- EDAM (2019). *Türkiye İçin Bir Rekabet Endeksi*. Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) ve Ekonomi ve Dış Politika Araştırma Merkezi (EDAM). İstanbul.
- Eren, İsmail (2012). Girişimcilik Ve Din: Temel Kaynakları Çerçevesinde İslam'ın Girişimciliğe Bakışına Yönelik Bir Değerlendirme. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 7(1). 49-68
- Ersoy, Ali Fuat; Parıltı, N; Okur, A (2006). *Girişimcilik*. İstanbul: Morpa Yayınları
- Esen, Adem; Çonkar, Kemalettin (1999). *Orta Anadolu Girişimcilerinin Sosyo-Ekonomik Özellikleri, İşletmecilik Anlayışları ve Beklentileri Araştırması*. Konya: Konya Ticaret Odası Yayınları
- Gözek, Sadık (2006). Girişimci Adayının Özellikleri, Girişimcilik Eğilimleri ve Girişimci Adayına Sağlanan Destekler. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş.
- Güney Semra; Çetin Aysun (2003). Kültürün Girişimciliğe Etkisi ve Türkiye’de Girişimcilik Kültürü. *Hacettepe Üniversitesi İ. İ. B. F. Dergisi*, Cilt 21, Sayı 1. 194-199.
- Güney, Semra (2008). *Girişimcilik: Temel Kavramlar ve Bazı Güncel Konular*. Ankara: Siyasal kitabevi.
- İlter, Berfu (2010). *Girişimcilik Sürecinde Kadın Girişimcilerin Karşılaştıkları Sorunlar Analizi: Kagider Örneği*. Ankara: Adalet Yayınevi.
- Kınay, Hasan Fehmi (2006). Girişimcilik, Kalkınma ve Rekabet İlişkisi Kütahya’ da Kobilerin Girişimcilik Profili. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir.
- Korkmaz, Oya (2012). Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma: Bülent Ecevit Üniversitesi Örneği. *Afyon Kocatepe Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2). 209-226.

- KOSGEB (2019). Girişimcilik Destek Programı Uygulama Esasları. Ankara.
- KOSGEB (2019b). Girişimciliği Geliştirme Destek Programı Uygulama Esasları. Ankara.
- (KOSGEB, 2019c) KOSGEB Strateji Geliştirme ve Mali Hizmetler Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Küçük, Orhan (2005). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Maden, Selen Işık (2012). KOSGEB Genel Destek Programının Firmalar Üzerindeki Etkilerinin Değerlendirilmesi: Göller Bölgesi Uygulaması. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Isparta.
- Naktiyok, Atılhan (2004). *İç Girişimcilik*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Nur, Hayriye Başcı; Erataş, Filiz (2013). Kültür Farklılıkları Ekseninde Girişimcilik Anlayışındaki Değişimler ve Yabancı Girişimcilik. *Anemon Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(1). 155-171.
- Onay, Ümmü Gülsüm (2013). Kadın Girişimciliğini Etkileyen Sosyo-kültürel Faktörler: Isparta KOSGEB Girişimcilik Destekleri Üzerine Bir Araştırma. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Isparta.
- Ören, Kenan; Biçkes, Mehmet (2011). Kişilik Özelliklerinin Girişimcilik Potansiyeli Üzerindeki Etkileri (Nevşehir’deki Yüksek Öğrenim Öğrencileri Üzerinde Yapılan Bir Araştırma). *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3). 67-86.
- Özdemir, Lütfiye (2015). Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Sosyo-demografik Özellikler Açısından Değerlendirilmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 20(1). 41-65.
- Pişkinsüt, Ece (2011). Girişimciliğin Türkiye'deki Ekonomik Kalkınmaya Etkileri: Kobi Örneği. *Sosyoloji Dergisi Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 14(2). 95-116.
- Salik, Neşe; Kaygın, Erdoğan (2016). Demografik Değişkenler Açısından Üniversite Öğrencilerinin Girişimcilik Eğilimlerinin Belirlenmesi: Kafkas Üniversitesi Örneği. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13(1). 145-162

- Solmaz, Seyit Ahmet; Aksoy, Özlem; Şengül, Serkan; Sarıışık, Mehmet (2014). Üniversite Öğrencilerinin Girişimci Kişilik Özelliklerinin Belirlenmesi: Turizm Lisans ve Ön Lisans Öğrencileri Üzerine Bir Alan Araştırması. *Kahramanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(26). 41-55.
- Tanoğlu, Sara (2008). Kişilik Özelliklerinin Girişimci Olma Niyeti Üzerine Etkileri. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Tekin, Mahmut (2004). *Girişimcilik ve Küçük İşletme Yöneticiliği*. Ankara.
- Timuroğlu, M. Kürşat; Çakır, Sezin (2014). Girişimcilerin Yeni Bir Girişim Yapma Niyetlerinin Risk Alma Eğilimi ile İlişkisi. *AKÜ İİBF Dergisi*, (2). 119-136
- Top, Seyfi (2006). *Girişimcilik Keşif Süreci*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Tutar, Hasan; Altınkaynak, Fırat (2013). *Girişimcilik (Temel Girişimcilik ve İş Kurma Süreci)*. İstanbul: Detay Yayıncılık.
- Uludağ İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği AR-GE Şubesi (2019). *Bursa İli 2018 Yılı Dış Ticaret Değerlendirme Raporu*. Bursa.
- Ürper, Perihan (2017). KOSGEB Yeni Girişimci Destek Programından Yararlanarak İş Yeri Açan Girişimcilerin Yaşadıkları Sorunlar. Hasan Kalyoncu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep.
- Yeni, Ayşen (2018). Türkiye’de Plastik Sektöründe Faaliyet Gösteren KOBİ’lere Sağlanan KOSGEB Finansal Desteklerinin KOBİ’lerin Performansına Etkileri. İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Yıldırım, Ebru (2007). Bilgi Çağında Yaratıcılığın ve Yaratıcılığı Yönetmenin Önemi. *Selçuk Üniversitesi İ.İ.B.F Dergisi*, 12(9). 109-120.
- Yıldız, Selim Baha (2013). Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin Desteklenmesinde KOSGEB’in Rolü: Bir Etki Değerlendirmesi Araştırması. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Isparta.
- Yılmaz, Hamza (2015). KOSGEB Yeni Girişimci Desteği Kapsamında Kurulan KOBİ’lerin Karşılaştıkları Sorunlar ve Çözüm Önerileri: Kilis İli Örneği. Kilis 7

Aralık Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kilis.

İnternet Kaynakları

- (ÇANAKKALE VALİLİĞİ, 2019) www.canakkale.gov.tr (12.02.2019)
- (KOSGEB, 2019) www.kosgeb.gov.tr (Çeşitli tarihlerde erişim)
- (TÜİK, 2019b) http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1059 (18.01.2019)
- (TÜİK, 2019c) www.tuik.gov.tr/PreIstatistikTablo.do?istab_id=2278 (19.01.2019)
- (TÜİK, 2019d) http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1046 (21.01.2019)
- (SGK, 2019) <http://www.sgk.gov.tr/wps/portal/sgk/tr/kurumsal/istatistik> (15.03.2019)
- (TDK, 2019) www.tdk.gov.tr (02.01.219)
- (TESK, 2019) <http://www.tesk.org.tr/tr/calisma/sicil/ist.php> (17.03.2019)
- (TOBB, 2019) <https://www.tobb.org.tr/BilgiErisimMudurlugu/Documents> (17.03.2019)
- (GMKA, 2019) www.gmka.gov.tr (20.03.2019)

EK 1

KOSGEB YENİ GİRİŞİMCİ DESTEĞİNİN ETKİSİNE İLİŞKİN ANKET

Sayın Katılımcı,

Bu anket formundan elde edilen veriler, “KOSGEB Girişimcilik Destek Programının Çanakkale’deki Girişimcilere Etkilerinin Araştırılması” konulu tez çalışmasında kullanılacaktır. Elde edilen verilerin analizleri genel durumu yansıtacak ve **işletmelerin ismi kesinlikle kullanılmayacaktır**. Araştırmanın amacına ulaşabilmesi, sizlerin içtenlikle vereceğiniz yanıtlara bağlıdır. Araştırmaya yapacağınız değerli katkılardan dolayı şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Sedat AKAY
KOBİ Uzmanı
KOSGEB Çanakkale Müdürlüğü

İşletmenizin bulunduğu ilçeyi seçiniz.

ÇANAKKALE	☐ Merkez	☐ Ayvacık	☐ Bayramiç	☐ Biga	☐ Bozcaada	☐ Çan
	☐ Eceabat	☐ Ezine	☐ Gelibolu	☐ Gökçeada	☐ Lapseki	☐ Yenice

Cinsiyetiniz	☐ Kadın	☐ Erkek			
Yaşınız	☐ 18-25	☐ 26-30	☐ 31-35	☐ 36-45	☐ 45 üstü
Öğrenim Durumunuz	☐ İlköğretim	☐ Ortaöğretim	☐ Önlisans	☐ Lisans	☐ Lisansüstü

Girişimcilik desteğinden yararlanarak kurduğunuz işletmeden önce başka bir girişimcilik deneyiminiz oldu mu? <u>Cevabınız “Hayır” ise bir sonraki soruyu atlayınız.</u>	☐ Evet	☐ Hayır
Önceki girişimcilik deneyiminiz KOSGEB’den destek aldığınız sektörle aynı mıydı?	☐ Evet	☐ Hayır
İş kurduğunuz sektörde daha önce çalıştınız mı?	☐ Evet	☐ Hayır

İş planınızı kim yazdı?	☐ Kendim yazdım. ☐ Danışmana yazdırdım. ☐ Muhasebecime yazdırdım. ☐ Bir yakınıma yazdırdım.
İşletmenizin açılış yılını seçiniz.	☐ 2011 ☐ 2014 ☐ 2017 ☐ 2012 ☐ 2015 ☐ 2018 ☐ 2013 ☐ 2016
İşletmenizi açarken toplam maliyetiniz ne kadar oldu? (Resmi açılış, işyeri tadilatı, demirbaş alım, hammadde alım, ticari mal alım ve benzeri giderler dahil olmak üzere açılış tarihinde yapılan tüm giderler.)	☐ 0 – 19.999 TL ☐ 20.000 – 49.999 TL ☐ 50.000 – 99.999 TL ☐ 100.000 – 249.999 TL ☐ 250.000 TL üzeri
İşletmenizin son mali yıldaki net satış hasılatı ne kadardır?	☐ 0-19.999 TL ☐ 20.000 – 49.999 TL ☐ 50.000 – 99.999 TL ☐ 100.000 – 249.999 TL ☐ 250.000 TL üzeri
İşletmenizde kendiniz de dahil olmak üzere kaç kişi çalışmaktadır?	☐ Sadece kendim çalışıyorum. ☐ 2-3 kişi ☐ 4-5 kişi ☐ 6-9 kişi ☐ 10 ve üzeri kişi
KOSGEB'in diğer desteklerinden yararlandınız mı? Yararlandığınız destek var ise seçiniz.	☐ Hayır yararlanmadık. ☐ Kredi Faiz Desteği ☐ Genel Destek Programı ☐ KOBİGEL Destek Programı ☐ Diğer
KOSGEB Girişimcilik Desteği olmasaydı işletmenizi açabilir miydiniz?	☐ Evet açabilirdim. ☐ Hayır açamazdım.
Size göre işinizi kurarken kendinizde görmüş olduğunuz en önemli eksiklik neydi? ☐ Sermaye ☐ Cesaret ☐ Girişimci ruh ☐ İş fikri ☐ Tecrübe/deneyim ☐ Aile ve çevre desteği ☐ Hiçbir eksiklik yoktu ☐ Diğer	

Aşağıda Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi ve Girişimcilik Destek Programına ilişkin görüşlerinizi öğrenmek amacıyla çeşitli sorular verilmiştir. Lütfen bu soruları kendi düşünceleriniz doğrultusunda;

1-Kesinlikle Katılıyorum, 2-Katılıyorum, 3-Kısmen Katılıyorum, 4-Katılmıyorum, 5-Kesinlikle Katılmıyorum seçeneklerinden birine onay (X) koyarak cevaplandırınız.

SORU NO	SORULAR	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1.	Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, girişimci olma yolundaki düşüncelerimi olumlu yönde etkiledi.					
2.	Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, kendi işimi kurarken ihtiyaç duyduğum bilgiler için yeterliydi.					
3.	Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi, iş kurarken yapacağım olası hataları azalttı.					
4.	Uygulamalı Girişimcilik Eğitimi sonrasında iş fikri belirleme ve iş kurma hakkındaki düşüncelerim değişti.					
5.	Girişimcilik Desteği üst limit tutarı, makine/teçhizat ihtiyacımı karşılamakta yeterliydi.					
6.	Girişimcilik Desteğinin kullanımı kolaydır. (İş planı hazırlama ve ödeme talebi işlemleri)					
7.	Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmamız diğer işletmelerle rekabet ederken işletmemize avantaj sağlamıştır.					
8.	Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmamız işletmemizin uzun ömürlü olmasına katkı sağlamıştır.					
9.	KOSGEB'e başvuru sonrasında da iş planımı kullandım. İşlerimin plana uygun olarak ilerleyip ilerlemediğini kontrol ettim.					
10.	Verilen destekten beklediğim faydayı sağladım.					
11.	Yeni işletme açacaklara Yeni Girişimci Desteğinden yararlanmalarını tavsiye ederim.					

Sonuç olarak tüm girişimcilik sürecinizi ve şu anki durumunuzu düşünerek kendi işletmenizi kurarak girişimci olmaktan pişman mısınız?

☐ Evet pişmanım.

☐ Hayır pişman değilim.

Girişimcilik Desteğinin aşağıdaki aşamalarını zorluk derecesine göre puanlayınız.
(1-Çok Kolay, 2-Kolay, 3-Ne Zor Ne Kolay, 4-Zor, 5-Çok Zor)

Destek Süreci Aşamaları	1	2	3	4	5
Girişimcilik Eğitimine başvuru ve seçilme aşaması					
KOSGEB'e kayıt aşaması					
İş planını hazırlayarak KOSGEB'e sunma aşaması					
Değerlendirme ve Karar Kuruluna yapılan sunum aşaması					
Ödeme talepleri ve destek ödemesi aşaması					

KOSGEB Yeni Girişimci Desteği hakkındaki görüşlerinizi lütfen birkaç cümleyle belirtiniz.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ÖZGEÇMİŞ

Sedat AKAY 07.06.1984 tarihinde Eskişehir’de doğdu. 1995 yılında Kıbrıs İlkokulunu, 1998 yılında Yenikent Ortaokulunu, 2002 yılında da Fatih Anadolu Lisesini bitirdi. 2003-2013 yılları arasında işletmeci olarak çalıştı. 2005 yılında başladığı Anadolu Üniversitesi İşletme Fakültesi İşletme Bölümündeki öğrenimini 2009 yılında tamamladı. 2013 yılında KOSGEB Çanakkale Müdürlüğünde KOBİ Uzman Yardımcısı olarak başladığı görevini 2017 yılından itibaren KOBİ Uzmanı olarak sürdürmektedir.

İş Elektronik Posta: sedat.akay@kosgeb.gov.tr

İş Adresi: Barbaros Mahallesi Troya Caddesi 136/A KOSGEB Çanakkale

İş Telefonu: 0 286 215 00 16

Özel Elektronik Posta: akaysedat@hotmail.com

Cep Telefonu: 0 554 455 23 07